

สำนักหอสมุด มหาวิทยาลัยบูรพา
ต.แสนสุข อ.เมือง จ.ชลบุรี 20131

การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาสามปีของ
เทศบาลนครแหลมฉบัง อำเภอสัตหีบ จ.ชลบุรี

อนุชิต โมพันดุง

- 2 ส.ค. 2561

3756 17 ๖๐๐๒๔๖๖๓๐

งานนิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต

กลุ่มวิชาการจัดการภาครัฐและภาคเอกชน

วิทยาลัยการบริหารรัฐกิจ มหาวิทยาลัยบูรพา

พฤศจิกายน 2560

ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยบูรพา

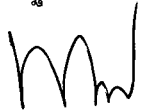
อาจารย์ผู้ควบคุมงานนิพนธ์และคณะกรรมการสอบงานนิพนธ์ ได้พิจารณางานนิพนธ์
ของ อนุชิต โมพันคง ฉบับนี้แล้ว เห็นสมควรรับเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต กลุ่มวิชาการจัดการภาครัฐและภาคเอกชน
ของมหาวิทยาลัยบูรพาได้

อาจารย์ผู้ควบคุมงานนิพนธ์

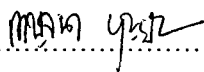
.....
(รองศาสตราจารย์ ดร.พงษ์เสฐียร เหลืองอลงกต)

คณะกรรมการควบคุมมาตรฐานงานนิพนธ์

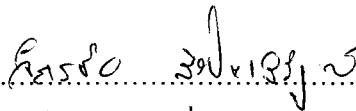
..... ประธานกรรมการ

(รองศาสตราจารย์ ดร.พงษ์เสฐียร เหลืองอลงกต)

..... กรรมการ

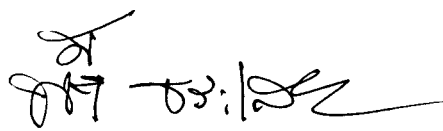
(อาจารย์ ดร.กาญจนา นุญยัง)

..... กรรมการและเลขานุการ

(อาจารย์ ดร.จักรชัย สือประเสริฐสิทธิ์)

วิทยาลัยการบริหารรัฐกิจ อนุมัติให้รับงานนิพนธ์ฉบับนี้ เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต กลุ่มวิชาการจัดการภาครัฐและภาคเอกชน
ของมหาวิทยาลัยบูรพา

..... คณบดีวิทยาลัยการบริหารรัฐกิจ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.พัชนี ธารเสนา)

วันที่ 16 พฤศจิกายน พ.ศ. 2560

กิตติกรรมประกาศ

การศึกษาวิจัยเรื่อง การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาสามปีของ เทศบาลนครแหลมฉบัง อำเภอสัตหีบ จังหวัดชลบุรี สำเร็จลุล่วงไปได้ด้วยดี ด้วยความเมตตาจาก หลายท่าน ที่ได้กรุณาอนุเคราะห์ให้คำปรึกษาและความช่วยเหลืออย่างดียิ่ง โดยเฉพาะ รองศาสตราจารย์ ดร.พงษ์เสฐียร เหลืองอลงกต และคณาจารย์ทุกท่านที่ได้ให้คำแนะนำในการ คัดเลือกเรื่องที่ศึกษาและการตรวจทาน ตลอดจนให้คำแนะนำแก้ไข และได้ให้คำชี้แนะในการ ดำเนินงานนิพนธ์ ส่งผลให้การศึกษาสำเร็จลุล่วงด้วยดี ผู้ศึกษารู้สึกซาบซึ้งในความกรุณาของท่าน และขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูงมา ณ ที่นี้

การศึกษางานนิพนธ์ครั้งนี้จะสำเร็จลงไม่ได้ หากไม่ได้รับความร่วมมือจากประชาชนใน เขตเทศบาลนครแหลมฉบังในการตอบแบบสอบถาม และได้ข้อมูลที่สมบูรณ์ครบถ้วน ทำให้ได้ผล การศึกษาที่เป็นประโยชน์ในการจัดทำแผนพัฒนาสามปีของเทศบาลนครแหลมฉบัง อำเภอสัตหีบ จังหวัดชลบุรี ตลอดจนผู้ที่มีได้เอ่ยนาม ที่ได้ให้ความอนุเคราะห์ในการดำเนินงานนิพนธ์ครั้งนี้ ผู้ศึกษาจึงขอขอบพระคุณไว้ ณ ที่นี้ เป็นอย่างยิ่ง

อนุชิต โมพันดุง

58930222: กลุ่มวิชา: การจัดการภาครัฐและภาคเอกชน; รป.ม. (การจัดการภาครัฐและภาคเอกชน)

คำสำคัญ: การมีส่วนร่วม/ ประชาชน/ แผนพัฒนาสามปี/ เทศบาลนครแหลมฉบัง

อนุชิต โมพันดุง: การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาสามปีของเทศบาลนครแหลมฉบัง อำเภอศรีราชา จังหวัดชลบุรี (PEOPLE'S PARTICIPATION IN FORMULATING THE THREE-YEAR DEVELOPMENT PLAN OF LAEM CHABANG CITY MUNICIPALITY, SRIRACHA DISTRICT, CHONBURI PROVINCE) อาจารย์ผู้ควบคุมงานนิพนธ์: พงษ์เสถียร เหลืองอลงกต, ปร.ค. 118 หน้า. ปี พ.ศ. 2560.

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ (1) ศึกษาระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาสามปีของเทศบาลนครแหลมฉบัง อำเภอศรีราชา จังหวัดชลบุรี และ (2) เปรียบเทียบระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาสามปีของเทศบาลนครแหลมฉบัง อำเภอศรีราชา จังหวัดชลบุรี จำแนกตาม เพศ อายุ ระดับการศึกษา อาชีพ และรายได้ กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย คือ หัวหน้าครัวเรือนหรือตัวแทนครัวเรือนที่อาศัยอยู่ในชุมชนทั้ง 23 ชุมชน ในเขตพื้นที่ของเทศบาลนครแหลมฉบัง จำนวน 398 คน โดยใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ส่วนการทดสอบสมมติฐาน ใช้ค่าสถิติ t-test และ One-way ANOVA และทำการทดสอบความแตกต่างรายคู่ด้วยวิธี Scheffe

ผลการศึกษา พบว่า (1) การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาสามปีของเทศบาลนครแหลมฉบัง อำเภอศรีราชา จังหวัดชลบุรี พบว่า โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า อยู่ในระดับปานกลางทุกด้าน เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อยได้ ดังนี้ ด้านการมีส่วนร่วมในผลประโยชน์อันดีแรก รองลงมา คือ ด้านการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ ด้านการมีส่วนร่วมในการปฏิบัติการ และด้านการมีส่วนร่วมในประเมินผล ตามลำดับ (2) การเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาสามปีของเทศบาลนครแหลมฉบัง อำเภอศรีราชา จังหวัดชลบุรี จำแนกตาม เพศ อายุ อาชีพ และรายได้ พบว่า ไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และจำแนกตามระดับการศึกษา พบว่า แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

58930222: MAJOR: PUBLIC AND PRIVATE MANAGEMENT; M.P.A.
(PUBLIC AND PRIVATE MANAGEMENT)

KEYWORDS: PARTICIPATION/ PEOPLE/ THREE-YEAR DEVELOPMENT PLAN/
LAEM CHABANG CITY MUNICIPALITY

ANUCHIT MOPHANDUNG: PEOPLE'S PARTICIPATION IN FORMULATING
THE THREE-YEAR DEVELOPMENT PLAN OF LAEM CHABANG CITY MUNICIPALITY,
SRIRACHA DISTRICT, CHONBURI PROVINCE. ADVISOR: PONGSATEAN
LUENGALONGKOT, Ph.D. 118 P. ๒๕๖๑

The objectives of this research were: (1) to study the level of people's participation in formulating the three-year development plan of Laem Chabang City Municipality, Sriracha District, Chonburi Province, and; (2) to compare the level of people's participation in formulating the three-year development plan of Laem Chabang City Municipality, Sriracha District, Chonburi Province as classified by gender, age, educational level, occupation, and monthly income. The sample used in this study was the head of households or representatives of households living within the 23 communities in the district of Laem Chabang City Municipality, totalling 398 people. The instrument used to collect the data was a questionnaire. The statistical tests used analyze the data included frequency, percentage, mean, and standard deviation. To test the research hypotheses, t-test and One-way ANOVA were administered and The Scheffe' Method was used to test differences between pairs.

The research results were as follows: (1) people's participation in formulating the three-year development plan of Laem Chabang city Municipality, Sriracha District, Chonburi Province was rated overall at a moderate level. In considering all factors examined, it was found that all factors were ranked at a moderate level, in the following order: participation in benefits; participation in decision making; participation in implementation, and; participation in evaluation, respectively. (2) The results of a comparison of people's participation in formulating the three-year development plan of Laem Chabang City Municipality, Sriracha District, Chonburi Province classified by gender, age, occupation, and monthly income showed no significant difference with the level of statistical significance set at .05, but education had a level of statistical significance of .05.

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย.....	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	จ
สารบัญ.....	ฉ
สารบัญตาราง.....	ช
สารบัญรูปภาพ.....	ญ
บทที่	
1 บทนำ.....	1
ความเป็นมาและความสำคัญของการวิจัย	1
วัตถุประสงค์ของการวิจัย.....	3
สมมติฐานการวิจัย	3
กรอบแนวคิดการวิจัย.....	4
ขอบเขตการวิจัย.....	4
นิยามศัพท์เฉพาะ.....	5
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ	7
2 แนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	8
แนวความคิดเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของประชาชน	8
แนวคิดเกี่ยวกับการวางแผนพัฒนาองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น	23
การจัดแผนพัฒนาสามปี.....	35
สภาพทั่วไปและข้อมูลพื้นฐานของเทศบาลนครแหลมฉบัง	41
เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	49
3 วิธีดำเนินการวิจัย	67
ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง.....	67
เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บข้อมูล.....	69
การสร้างเครื่องมือและการหาคุณภาพของเครื่องมือ	70
การเก็บรวบรวมข้อมูล	71

สารบัญ (ต่อ)

บทที่	หน้า
การวิเคราะห์ข้อมูล.....	71
เกณฑ์การแปลผล.....	72
4 ผลการวิจัย.....	73
ส่วนที่ 1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม.....	73
ส่วนที่ 2 ผลการวิเคราะห์การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผน พัฒนาสามปีของเทศบาลนครแหลมฉบัง อำเภอศรีราชา จังหวัดชลบุรี	76
ส่วนที่ 3 การทดสอบสมมติฐาน.....	83
5 สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ.....	88
สรุปผลการศึกษา	89
อภิปรายผลการศึกษา	90
ข้อเสนอแนะ	105
บรรณานุกรม	107
ภาคผนวก.....	113
ประวัติย่อของผู้วิจัย.....	118

สารบัญตาราง

ตารางที่	หน้า
2-1	เปรียบเทียบแนวคิด และทฤษฎีการมีส่วนร่วม 16
2-2	งานวิจัยและวรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง 57
2-3	สังเคราะห์ตัวแปรต้น 65
3-1	จำนวนกลุ่มตัวอย่างในแต่ละชุมชนในเขตพื้นที่เทศบาลนครแหลมฉบัง..... 68
4-1	จำนวน และร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกตาม เพศ 73
4-2	จำนวน และร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกตาม อายุ 74
4-3	จำนวน และร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกตาม ระดับการศึกษา 74
4-4	จำนวน และร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกตาม อาชีพ 75
4-5	จำนวน และร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกตาม รายได้ 76
4-6	จำนวน ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน เกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของ ประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาสามปีของเทศบาลนครแหลมฉบัง อำเภอศรีราชา จังหวัดชลบุรี ด้านการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ..... 76
4-7	จำนวน ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน เกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของ ประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาสามปีของเทศบาลนครแหลมฉบัง อำเภอศรีราชา จังหวัดชลบุรี ด้านการมีส่วนร่วมในการปฏิบัติการ 78
4-8	จำนวน ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน เกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของ ประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาสามปีของเทศบาลนครแหลมฉบัง อำเภอศรีราชา จังหวัดชลบุรี ด้านการมีส่วนร่วมในผลประโยชน์ 79
4-9	จำนวน ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน เกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของ ประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาสามปีของเทศบาลนครแหลมฉบัง อำเภอศรีราชา จังหวัดชลบุรี ด้านการมีส่วนร่วมในการประเมินผล 81
4-10	จำนวน ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน เกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของ ประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาสามปีของเทศบาลนครแหลมฉบัง อำเภอศรีราชา จังหวัดชลบุรี ในภาพรวมด้านต่าง ๆ 82

สารบัญตาราง (ต่อ)

ตารางที่	หน้า
4-11 ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนเพื่อเปรียบเทียบความแตกต่างของการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาสามปีของเทศบาลนครแหลมฉบัง อำเภอศรีราชา จังหวัดชลบุรีจำแนกตาม เพศ.....	83
4-12 ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนเพื่อเปรียบเทียบความแตกต่างของการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาสามปีของเทศบาลนครแหลมฉบัง อำเภอศรีราชา จังหวัดชลบุรีจำแนกตาม อายุ.....	83
4-13 ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนเพื่อเปรียบเทียบความแตกต่างของการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาสามปีของเทศบาลนครแหลมฉบัง อำเภอศรีราชา จังหวัดชลบุรีจำแนกตาม ระดับการศึกษา.....	84
4-14 ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบรายคู่ (Post Hoc) ของค่าเฉลี่ยของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาสามปีของเทศบาลนครแหลมฉบัง จำแนกตามระดับการศึกษา โดยภาพรวม.....	85
4-15 ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนเพื่อเปรียบเทียบความแตกต่างของการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาสามปีของเทศบาลนครแหลมฉบัง อำเภอศรีราชา จังหวัดชลบุรีจำแนกตาม อาชีพ	86
4-16 ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนเพื่อเปรียบเทียบความแตกต่างของการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาสามปีของเทศบาลนครแหลมฉบัง อำเภอศรีราชา จังหวัดชลบุรีจำแนกตาม รายได้	87
4-17 ผลการทดสอบสมมติฐานการวิจัย	87

สารบัญภาพ

ภาพที่	หน้า
1-1 กรอบแนวคิดในการวิจัย.....	4
2-1 วงจรการมีส่วนร่วมตามแนวคิดของ Cohen and Uphoff.....	12
2-2 ความเชื่อมโยงของแผนยุทธศาสตร์การพัฒนากับแผนพัฒนาสามปี	36
2-3 แผนที่เทศบาลนครแหลมฉบัง.....	43

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของการวิจัย

พระราชบัญญัติกำหนดแผนและขั้นตอนการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. 2542 เป็นแนวทางของการพัฒนาการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นอย่างแท้จริง และยังมีผลบังคับใช้ในการปฏิบัติอยู่ โดยมีหลักการที่สำคัญ คือ หลักความเป็นอิสระขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น หมายถึง การกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ต้องคำนึงถึงการเปิดโอกาสให้กับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีความเป็นอิสระในการกำหนดนโยบาย การปกครอง การบริหาร การบริหารงานบุคคล การเงิน และการคลัง มีการจัดทำแผนและดำเนินงานตามแผนพัฒนาสามปีในด้านเศรษฐกิจ ด้านสังคม ด้านสาธารณสุข ด้านการศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ด้านโครงสร้างพื้นฐาน ด้านแหล่งน้ำ ด้านการเมือง การบริหาร และด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม เพื่อแก้ไขปัญหาและตอบสนองความต้องการของประชาชนในท้องถิ่น ตลอดจนการบริการภายในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นอย่างแท้จริง การกระจายอำนาจจึงเสมือนเป็นการมอบความรับผิดชอบในการจัดบริการสาธารณะให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ที่จะต้องรับผิดชอบและตอบสนองความต้องการของประชาชนในท้องถิ่นได้อย่างอิสระ และมีใช่เป็นการมอบภาระหน้าที่ที่รัฐเคยดำเนินการให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเป็นผู้ดำเนินการแทนเท่านั้น (อนวัช พงษ์ลิ้ม, 2550, หน้า 2)

ระเบียบกระทรวงมหาดไทยว่าด้วยการจัดทำแผนพัฒนาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. 2548 กำหนดให้มีคณะกรรมการพัฒนาท้องถิ่น คณะกรรมการสนับสนุนการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น และคณะกรรมการติดตามและประเมินผลแผนพัฒนาท้องถิ่น เพื่อทำหน้าที่ในการจัดทำแผนพัฒนายุทธศาสตร์การพัฒนา แผนพัฒนาสามปี และแผนการดำเนินงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ให้มีความสอดคล้องกับอำนาจหน้าที่ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ที่จัดทำขึ้นเป็นเสมือนแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เพื่อใช้เป็นกรอบแนวทางในการพัฒนาท้องถิ่นให้สอดคล้องกับสภาพปัญหาความต้องการและศักยภาพของแต่ละท้องถิ่น ประกอบกับในการจัดทำแผนยุทธศาสตร์การพัฒนาท้องถิ่นดังกล่าวต้องมีความสอดคล้องกับระเบียบว่าด้วยการประสานงานแผนพัฒนาท้องถิ่นจังหวัด ซึ่งจะมีคณะกรรมการประสานแผนพัฒนาท้องถิ่น ทั้งระดับจังหวัด และระดับอำเภอทำหน้าที่การบูรณาการแผนพัฒนาท้องถิ่นทุกระดับภายในจังหวัด ซึ่งคณะกรรมการ ฯ ดังกล่าวมีบทบาทสำคัญในการประสานให้แผนพัฒนา

ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในแต่ละระดับภายในจังหวัด มีความประสานเชื่อมโยงกับ ยุทธศาสตร์ การพัฒนาชาติยุทธศาสตร์การพัฒนากลุ่มจังหวัดและจังหวัดตลอดจนการบูรณาการ แผนพัฒนาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นให้มีการบูรณาการร่วมกันในการที่จะขับเคลื่อน ยุทธศาสตร์การพัฒนาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในจังหวัดให้เป็นไปในทิศทางเดียวกัน (ชนิกา พันธุ์อม, 2550, หน้า 1-2)

เทศบาลเป็นองค์การบริหารราชการส่วนท้องถิ่นรูปแบบหนึ่งซึ่งถือว่าเป็นองค์กรส่วน ท้องถิ่นที่มีโครงสร้างการบริหารงานที่เป็นอิสระ จัดตั้งโดยพระราชบัญญัติเทศบาล พ.ศ. 2496 เป็น องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่ก่อตั้ง โดยมีจุดมุ่งหมายให้ประชาชนในท้องถิ่นได้มีส่วนร่วมในการ ดำเนินกิจการในท้องถิ่นของตนด้วยการเลือกตั้งตัวแทน ซึ่งเป็นคนในท้องถิ่นมาเป็นผู้บริหาร และ กำหนดนโยบายในการพัฒนาท้องถิ่นของตนเองให้เจริญก้าวหน้า ตอบสนองความต้องการของ ประชาชนได้ถูกต้องตรงตามวัตถุประสงค์ โดยมีการแบ่งเทศบาล ออกเป็น 3 ระดับคือ เทศบาลนคร เทศบาลเมือง และเทศบาลตำบล ซึ่งอำนาจหน้าที่ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นรูปแบบเทศบาล ตำบล ตามพระราชบัญญัติเทศบาล พ.ศ. 2496 และเทศบาลยังคงความสำคัญในหน้าที่ความ รับผิดชอบในการให้บริการประชาชนเช่นเดิม หน้าที่ของเทศบาลแต่ละประเภทแต่ละแห่งมีหน้าที่ที่ จะต้องปฏิบัติมากน้อยแตกต่างกันตามความหนาแน่นของประชาชนในพื้นที่ และรายได้ของ เทศบาล กฎหมายได้กำหนดหน้าที่ของเทศบาลไว้ 2 ประการ คือ หน้าที่ที่เทศบาลจะต้องกระทำ และหน้าที่ที่เทศบาลอาจจัดทำได้ตามกำลังความสามารถ ซึ่งจะกระทำได้หรือไม่ก็ได้ซึ่งกิจการ ต่าง ๆ ในหน้าที่ที่เทศบาลต้องกระทำ หรืออาจกระทำได้ เรียกว่าเป็นการให้บริการสาธารณะแก่ ประชาชน (ณัฐกานต์ จันนาค, 2556, หน้า 4)

ที่ผ่านมาเทศบาลนครแหลมฉบังได้มีการจัดทำแผนพัฒนาสามปี โดยได้นำโครงการ/ กิจกรรม จากแผนพัฒนาสามปีที่เทศบาลแหลมฉบังได้จัดทำขึ้นไปดำเนินการ เพื่อแก้ไขปัญหาและ สนองตอบความต้องการของประชาชนในด้านต่าง ๆ เช่น ด้านโครงสร้างพื้นฐาน ด้านสาธารณสุข ด้านการจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ด้านการบริหารและการปกครอง ด้าน เทคโนโลยีสารสนเทศ ด้านการศึกษา ซึ่งการดำเนินงานดังกล่าวยังไม่สามารถดำเนินการได้อย่าง เต็มที่และครอบคลุมพื้นที่ และปัญหาทั้งหมดได้ เนื่องจากมีข้อจำกัดในด้านต่าง ๆ ยกตัวอย่างเช่น ด้านการมีส่วนร่วมของประชาชนที่ยังไม่ให้ความสำคัญกับการจัดทำแผนพัฒนาสามปี หรือการมี ส่วนร่วมในการจัดทำเวทีประชาคม ส่งผลให้ทางเทศบาลขาดข้อมูลหลาย ๆ ด้านจากภาพรวมของ แต่ละชุมชน เป็นต้น จึงส่งผลให้ผลการปฏิบัติงานที่ได้นั้น อาจจะไม่ตรงต่อตามความต้องการที่ แท้จริงของประชาชน (เทศบาลนครแหลมฉบัง, 2560 ค)

แผนพัฒนาสามปี คือ แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมขององค์กรปกครอง ส่วนท้องถิ่น ซึ่งสอดคล้องกับแผนยุทธศาสตร์การพัฒนา อันเป็นการกำหนดรายละเอียดแผนงาน โครงการ พัฒนาที่จัดทำขึ้นสำหรับปีงบประมาณแต่ละปี ซึ่งมีความต่อเนื่อง และเป็นแผนก้าวหน้า ครอบคลุม ระยะเวลาสามปี โดยมีการทบทวนเพื่อปรับปรุงเป็นประจำทุกปี

จากข้อมูลดังกล่าวผู้วิจัยจึงมีความสนใจศึกษาการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำ แผนพัฒนาสามปีของเทศบาลนครแหลมฉบัง เพื่อต้องการทราบว่าประชาชนที่อาศัยอยู่ในพื้นที่มี ส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาสามปีว่ามีส่วนร่วมอยู่ในระดับใด เพื่อเป็นแนวทางในการจัดทำ แผนพัฒนาสี่ปี และสามารถตอบสนองความต้องการของประชาชนอย่างแท้จริง และอยากศึกษาว่า ประชาชนเหล่านี้ที่มี เพศ, อายุ, ระดับการศึกษา, อาชีพ และรายได้ ที่แตกต่างกันจะมีการมีส่วนร่วม แตกต่างกัน หรือไม่อย่างไร

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาสามปีของ เทศบาลนครแหลมฉบัง อำเภอศรีราชา จังหวัดชลบุรี
2. เพื่อเปรียบเทียบระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาสามปี ของเทศบาลนครแหลมฉบัง อำเภอศรีราชา จังหวัดชลบุรี จำแนกตาม เพศ, อายุ, ระดับการศึกษา, อาชีพ และรายได้

สมมติฐานการวิจัย

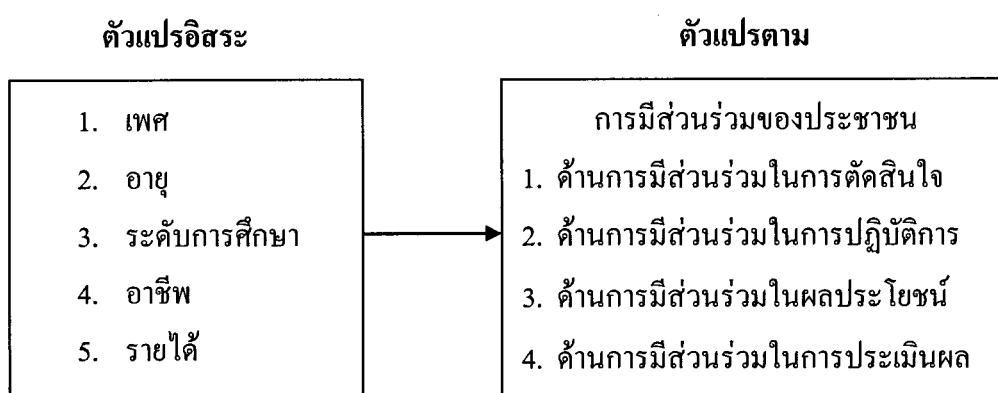
ในการศึกษาวิจัย เรื่อง การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาสามปีของ เทศบาลนครแหลมฉบัง อำเภอศรีราชา จังหวัดชลบุรี ผู้ศึกษาได้กำหนดสมมติฐานไว้ ดังนี้

1. ประชาชนที่มี เพศ ต่างกันมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาสามปีของเทศบาลนคร แหลมฉบัง อำเภอศรีราชา จังหวัดชลบุรี แตกต่างกัน
2. ประชาชนที่มี อายุ ต่างกันมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาสามปีของเทศบาลนคร แหลมฉบัง อำเภอศรีราชา จังหวัดชลบุรี แตกต่างกัน
3. ประชาชนที่มี ระดับการศึกษา ต่างกันมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาสามปีของ เทศบาลนครแหลมฉบัง อำเภอศรีราชา จังหวัดชลบุรี แตกต่างกัน
4. ประชาชนที่มี อาชีพ ต่างกันมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาสามปีของเทศบาล นครแหลมฉบัง อำเภอศรีราชา จังหวัดชลบุรี แตกต่างกัน

5. ประชาชนที่มี รายได้ ต่างกันมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาสามปีของเทศบาลนครแหลมฉบัง อำเภอสัตร์ราชา จังหวัดชลบุรี แตกต่างกัน

กรอบแนวคิดการวิจัย

จากการสำรวจองค์ความรู้ทั้งด้านทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ผู้ศึกษาสามารถกำหนดกรอบแนวคิดในการวิจัยครั้งนี้ ผู้ศึกษาได้นำแนวคิดของ Cohen and Uphoff (1977, pp. 59-76) มาใช้ในการกำหนดกรอบแนวคิดในการวิจัยดังนี้

ภาพที่ 1-1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

ขอบเขตการวิจัย

ในการศึกษาครั้งนี้ ผู้ศึกษามุ่งศึกษาเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาสามปีของเทศบาลนครแหลมฉบัง อำเภอสัตร์ราชา จังหวัดชลบุรี โดยได้กำหนดขอบเขตการศึกษา ดังนี้

ขอบเขตด้านเนื้อหา

การวิจัยครั้งนี้มุ่งศึกษาเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาสามปี ตั้งแต่ แผนพัฒนาสามปี 2558-2560 ถึงแผนพัฒนาสามปี 2560-2562 ของเทศบาลนครแหลมฉบัง อำเภอสัตร์ราชา จังหวัดชลบุรี ได้นำแนวคิดของ Cohen and Uphoff (1977, pp. 59-76) มาเป็นตัวแปรในการศึกษาโดยจะศึกษาในประเด็นต่าง ๆ รวมทั้งหมด 4 ด้าน ได้แก่ (1) การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ (2) การมีส่วนร่วมในการปฏิบัติการ (3) การมีส่วนร่วมในผลประโยชน์ และ(4) การมีส่วนร่วมในการประเมินผล

สำหรับตัวแปรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ประกอบด้วย

1. ตัวแปรอิสระ ได้แก่ เพศ, อายุ, ระดับการศึกษา, อาชีพ และรายได้
2. ตัวแปรตาม การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาสามปีของเทศบาลนครแหลมฉบัง อำเภอศรีราชา จังหวัดชลบุรี ใน 4 ด้าน ดังนี้ (1) การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ (2) การมีส่วนร่วมในการปฏิบัติการ (3) การมีส่วนร่วมในผลประโยชน์ และ (4) การมีส่วนร่วมในการประเมินผล

ขอบเขตด้านพื้นที่

การศึกษาครั้งนี้ศึกษาเฉพาะชุมชนในเขตเทศบาลนครแหลมฉบัง ประชากรที่ใช้ในการศึกษา คือ ประชาชนใน 23 ชุมชนในเขตพื้นที่ของเทศบาลนครแหลมฉบัง จำนวน 82,988 คน กลุ่มประชากรได้แก่ หัวหน้าครัวเรือน หรือตัวแทนครัวเรือนที่อาศัยอยู่ในชุมชนทั้ง 23 ชุมชน โดยใช้สูตรของ Taro Yamane คำนวณหาขนาดตัวอย่างจากจำนวนประชากร จะได้ตัวอย่างจำนวน 398 คน

ขอบเขตด้านระยะเวลา

ในการศึกษาครั้งนี้ ทำการศึกษาในช่วงเดือนกรกฎาคม พ.ศ. 2560-ธันวาคม พ.ศ. 2560

นิยามศัพท์เฉพาะ

การมีส่วนร่วม หมายถึง การเปิดโอกาสให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในกระบวนการและกิจกรรมต่าง ๆ ที่มีผลกระทบกับตัวของประชาชนเอง

ประชาชน หมายถึง หัวหน้าครัวเรือน หรือตัวแทนครัวเรือนที่อาศัยอยู่ในชุมชนทั้ง 23 ชุมชน ในเขตพื้นที่ของเทศบาลนครแหลมฉบัง

แผนพัฒนาสามปี 2558-2560 ถึงแผนพัฒนาสามปี 2560-2562 หมายถึง แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่จัดทำขึ้น และจะต้องสอดคล้องกับแผนยุทธศาสตร์พัฒนา โดยเป็นการกำหนดขั้นตอนและรายละเอียดแผนงานในงบประมาณแต่ละปี โดยที่แผนจะต้องมีความต่อเนื่องและเป็นแผนก้าวหน้า ครอบคลุมระยะเวลาสามปี ซึ่งจะมีการทบทวนแผนเพื่อปรับปรุงเป็นประจำทุกปี

การมีส่วนร่วมของในการจัดทำแผนพัฒนาสามปี หมายถึง การเปิดโอกาสให้ประชาชนได้มีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาสามปี แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่สอดคล้องกับแผนยุทธศาสตร์การพัฒนาอันมีลักษณะกำหนดรายละเอียดแผนงานโครงการพัฒนา แบ่งออกเป็น 4 ด้าน ดังนี้

1. การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ หมายถึง การให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการประเมินสภาพที่เป็นอยู่ และสาเหตุของปัญหา โดยแบ่งออกเป็นการมีส่วนร่วมในการระบุปัญหา และร่วมกันแก้ไขปัญหาดังกล่าวด้วยความสำคัญและร่วมการปฏิบัติงาน โดยการเสนอ หรือคัดเลือกผู้นำเพื่อเป็นตัวแทนนำเสนอปัญหาที่ต้องการให้มีในการจัดทำแผนพัฒนาสามปี เพื่อก่อให้เกิดผลประโยชน์ตามความต้องการของประชาชนอย่างแท้จริง

2. การมีส่วนร่วมในการปฏิบัติการ หมายถึง การเข้ามามีส่วนร่วมในด้านต่าง ๆ ทั้งทาง ด้านแรงงาน การลงทุนในการทำกิจกรรมตาม โครงการ/ กิจกรรมต่าง ๆ ในแผนพัฒนาสามปี ด้านการบริหาร และการประสานงาน และด้านการเข้าเป็นผู้ปฏิบัติในโครงการ ซึ่งเป็นการเข้ามีส่วนร่วมโดยการเข้าเป็นผู้ปฏิบัติในโครงการตามแผนพัฒนาสามปี

3. การมีส่วนร่วมในผลประโยชน์ หมายถึง การที่ประชาชนมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์ในด้านต่าง ๆ จากโครงการหรือกิจกรรมจากแผนพัฒนาสามปี ทั้งในด้านวัตถุ ได้แก่ รายได้ หรือทรัพย์สิน ด้านสังคม ได้แก่ สถานที่สาธารณะ สถานที่ที่บริการประชาชน และด้านบุคคล ได้แก่ ได้รับการยกย่อง ความนับถือจากบุคคลอื่น

4. การมีส่วนร่วมในการประเมินผล หมายถึง การเปิดโอกาสให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการสังเกตการณ์ร่วมติดตามความคืบหน้า ตรวจสอบและติดตามการปฏิบัติงานตามแผนพัฒนาสามปีและประเมินผล เมื่อโครงการและกิจกรรมต่าง ๆ ในแผนพัฒนาสามปีเสร็จสิ้น

เพศ หมายถึง เพศของกลุ่มตัวอย่าง คือ เพศชายและเพศหญิง

อายุ หมายถึง เวลาที่ดำรงชีวิตอยู่ของผู้ประชาชนในพื้นที่ แบ่งเป็นช่วง อายุ 18-30 ปี, อายุ 31-40 ปี, อายุ 41-50 ปี, อายุ 51-60 ปี และอายุ 61 ปีขึ้นไป

ระดับการศึกษา หมายถึง วุฒิการศึกษาสูงสุดที่ได้รับตามระบบการศึกษาปัจจุบันของกลุ่มตัวอย่าง แบ่งเป็น ประถมศึกษา, มัธยมศึกษาตอนต้น, มัธยมศึกษาตอนปลาย/ ปวช, อนุปริญญา/ ปวส, ปริญญาตรี และสูงกว่าปริญญาตรี

อาชีพ หมายถึง ประเภท หรือชนิดของงานที่บุคคลนั้นทำอยู่แบ่งเป็น ข้าราชการ/ พนักงานรัฐวิสาหกิจ, พนักงานบริษัท, อาชีพอิสระ/ ธุรกิจส่วนตัว, นักเรียน/ นักศึกษา, เกษตรกร และอื่น ๆ

รายได้ หมายถึง กลุ่มตัวอย่างที่มีรายได้ต่อเดือน ต่ำกว่า 10,000 บาท, 10,001-20,000 บาท, 21,000-30,000 บาท, มากกว่า 30,000 บาท

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. ผลการศึกษาจะทำให้ทราบถึงระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาสามปีของเทศบาลนครแหลมฉบัง อำเภอสัตหีบ จัหวัดชลบุรี และเพื่อเป็นข้อมูลในการประเมินผลของการปฏิบัติงานของการจัดทำแผนพัฒนาสี่ปี
2. เพื่อเป็นข้อมูลให้แก่เทศบาลนครแหลมฉบัง จะนำข้อมูลจากการวิจัย นำไปพัฒนา และปรับปรุงการจัดทำแผนพัฒนาสี่ปีให้สอดคล้องกับความต้องการของประชาชน และก่อให้เกิดประโยชน์สูงสุด

บทที่ 2

แนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การศึกษา การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาสามปีของเทศบาลนครแหลมฉบัง อำเภอสัตหีบ จังหวัดชลบุรี ผู้ศึกษาได้ศึกษาเอกสารและงานวิจัยต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง ดังนี้

1. แนวความคิดเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของประชาชน
2. แนวคิดเกี่ยวกับการวางแผนพัฒนาองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น
3. การจัดทำแผนพัฒนาสามปี
4. สภาพทั่วไปและข้อมูลพื้นฐานของเทศบาลนครแหลมฉบัง
5. เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

แนวความคิดเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของประชาชน

การมีส่วนร่วมของประชาชนนับได้ว่าเป็นหลักการที่มีความสำคัญ และเป็นเรื่องที่สังคมไทยให้ความสนใจ เนื่องจากเป็นการพัฒนาการเมืองเข้าสู่ระบอบประชาธิปไตยแบบมีส่วนร่วม ตามหลักการบริหารแบบธรรมาภิบาล โดยที่ภาครัฐจะต้องเปิดโอกาสให้ประชาชน และผู้เกี่ยวข้องทุกภาคส่วน เริ่มตั้งแต่ ส่วนในการรับรู้ ร่วมคิด ร่วมตัดสินใจ เพื่อสร้างความโปร่งใส และเพิ่มคุณภาพในการตัดสินใจของภาครัฐ ให้ดีขึ้นและเพื่อเป็นที่ยอมรับของทุก ๆ ฝ่าย

ในการบริหารราชการเพื่อประโยชน์สุขของประชาชนตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2540 พระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน (ฉบับที่ 5) พ.ศ. 2545 และพระราชกฤษฎีกาว่าด้วยหลักเกณฑ์และวิธีการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี พ.ศ. 2546 จึงต่างให้ความสำคัญต่อการบริหารราชการอย่างโปร่งใส สุจริต เปิดเผยข้อมูล และการเปิดโอกาสให้ประชาชนได้เข้ามามีส่วนร่วมในการกำหนดนโยบายสาธารณะ การตัดสินใจทางการเมือง รวมถึงการตรวจสอบ การใช้อำนาจรัฐในทุกระดับ

ความหมายของการมีส่วนร่วม

ผู้วิจัยได้ค้นคว้าและศึกษาความหมายของการมีส่วนร่วมของประชาชน โดยการศึกษาจากเอกสาร และผลงานของนักวิชาการที่มีชื่อเสียง สรุปได้ดังนี้

ศุภวัฒน์ เพชรวงศ์ (2550, หน้า 19) กล่าวว่า การมีส่วนร่วมของประชาชน หมายถึง การที่ประชาชนได้ร่วมกันใช้โอกาสแก้ไขปัญหาเรื่องส่วนรวม หรือใช้ทรัพยากรสาธารณะให้เกิดคุณประโยชน์ต่อส่วนรวมเป็นหลักและผลประโยชน์ส่วนตนเป็นเรื่องรอง โดยร่วมกันคิด ร่วมกัน

วางแผนร่วมกันปฏิบัติ ร่วมกันติดตามประเมินผล และร่วมกันรับผลประโยชน์ ทั้งนี้ต้องอยู่บนพื้นฐานความสมัครใจของประชาชนทุกคน เพื่อความยั่งยืนและสงบสุขในสังคม

สนธยา เศรษฐันวิไชย (2550, หน้า 12) ได้กล่าวถึง การมีส่วนร่วม หมายถึง การที่ประชาชนได้เข้ามามีส่วนร่วมในกิจกรรมใดกิจกรรมหนึ่งของชุมชน ในลักษณะที่เป็นการเข้ามาร่วมคิด ร่วมตัดสินใจ ให้ร่วมวางแผน ร่วมปฏิบัติ การร่วมรับผลประโยชน์และร่วมติดตามประเมินผล

บรรเจิด สอพิมาย (2550, หน้า 7) ได้ให้ความหมาย การมีส่วนร่วมของประชาชน หมายถึง การเปิดโอกาสให้ประชาชนได้เข้ามามีส่วนร่วมในกระบวนการ และกิจกรรมต่าง ๆ ที่มีผลกระทบต่อตัวของประชาชนเอง ตั้งแต่การคิดริเริ่ม การค้นหาปัญหา การตัดสินใจ การร่วมปฏิบัติ และรับผิดชอบต่าง ๆ

ยุชญา แดงนุ้ย (2551, หน้า 7) ให้ความหมาย การมีส่วนร่วมของประชาชน หมายถึง การที่ประชาชน หรือชุมชนเข้ามามีส่วนเกี่ยวข้องในทุกด้านของกิจกรรมต่าง ๆ ในการพัฒนาองค์กร หรือชุมชน ตั้งแต่ร่วมวางแผน ร่วมปฏิบัติ/ ดำเนินการ ร่วมรับผลประโยชน์และร่วมติดตามประเมินผล

จิรวรรณ อินทรีย์สังวร (2552, หน้า 18) กล่าวว่า การมีส่วนร่วมของประชาชน เริ่มต้นจากการที่ประชาชนรวมกันเป็นกลุ่ม และแต่ละคนจะมีความสนใจที่เข้าร่วมกิจกรรม และเป็นเรื่องที่ทำให้ได้รับผลประโยชน์ ซึ่งอาจจะเป็นทางตรงหรือทางอ้อมก็ได้ และมีการกำหนดเป้าหมายร่วมกันแต่กิจกรรมเหล่านั้นจะต้องสัมพันธ์กับปัญหาและความต้องการของประชาชนที่รวมกลุ่มกันดังกล่าว มีจำนวนของคนที่มีความคิดที่ตรงกันมากพอที่จะทำให้เกิดเป็น โครงการ หรือกิจกรรมต่าง ๆ ที่สามารถตอบสนองปัญหาและความต้องการได้ ดังนั้นการมีส่วนร่วมจึงเป็นการพัฒนาขีดความสามารถของประชาชนในการจัดการจัดการทรัพยากรที่มีอยู่เพื่อประโยชน์ต่อการมีชีวิต

ณรงค์ ปิติบุญญพัฒน์ (2553, หน้า 11-12) ได้กล่าวถึง การมีส่วนร่วมของประชาชน หมายถึง การที่เปิดโอกาสให้ประชาชนได้พัฒนาศักยภาพของตนเอง โดยการสมัครใจเข้าร่วมในกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาของชุมชน อย่างกระตือรือร้นตั้งแต่การค้นหาปัญหา การตัดสินใจวางแผนในกิจกรรม การร่วมดำเนินการตามแผน การได้รับประโยชน์อย่างเป็นธรรมจากกิจกรรม และการประเมินผลเพื่อนำไปสู่การแก้ไขปัญหากับบทเรียนรู้อันร่วมกันของกิจกรรมการพัฒนานั้น ๆ

ธรณินทร์ คุณแฉวน (2555, หน้า 31) กล่าวว่า การมีส่วนร่วมของประชาชน หมายถึง กระบวนการทำงานร่วมกันของบุคคล ครอบครัว และชุมชน เข้ามามีส่วนเกี่ยวข้องในกิจกรรม โครงการ หรือแผนงานต่าง ๆ เพื่อให้บรรลุเป้าหมายที่ได้ตั้งไว้ โดยเกี่ยวข้องในกระบวนการต่าง ๆ

ตั้งแต่ การค้นหาปัญหาและสาเหตุ การวางแผน การดำเนินงานและการประเมินผล โดยที่มีประชาชน และผู้มีส่วนเกี่ยวข้องเป็นผู้รับผลประโยชน์ของตนเอง

พระสุริยา โสภภาพ (2555, หน้า 8) ได้สรุปว่า การมีส่วนร่วมของประชาชนในปัจจุบัน คือ การเข้าไปมีส่วนร่วมทำกิจกรรมใดกิจกรรมหนึ่ง อาจเป็นการเข้าร่วมแบบทางตรง หรือทางอ้อมก็ได้ และยังเป็นวิธีการที่ผู้นำสามารถนำมาปรับใช้ในการจูงใจและสร้างขวัญกำลังใจให้แก่บุคลากร เป็นกลยุทธ์ที่จะช่วยให้มีแรงจูงใจในการทำงานมากขึ้นการเข้ามามีส่วนร่วมงานทำให้บุคลากรเกิดทัศนคติต่อการบริหารงานมากยิ่งขึ้น

วริศรา สมทรัพย์ (2556 , หน้า 35) กล่าวว่า การมีส่วนร่วมของประชาชน หมายถึง กระบวนการที่ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการค้นหา และจัดลำดับความสำคัญของปัญหา เข้าร่วมในการวิเคราะห์ถึงสาเหตุและที่มาของปัญหา เข้าร่วมในการเลือกวิธีการ และวางแผนในการแก้ปัญหา เข้าร่วมในการดำเนินงานตามแผน และเข้าร่วมในการประเมินผลวิเคราะห์ปัญหา อุปสรรค และปัจจัยที่มีส่วนทำให้เกิดผลสำเร็จตลอดจนเข้ามามีส่วนร่วมพิจารณากำหนดปัญหา ความต้องการของประชาชนในท้องถิ่นของตน โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อแก้ไขปัญหาและพัฒนาไปสู่ความสำเร็จ

จากทบทวนความหมายของการมีส่วนร่วมของประชาชนดังที่กล่าวมาข้างต้น สรุปได้ว่าการมีส่วนร่วมของประชาชน หมายถึง การเปิดโอกาสให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการดำเนินกิจกรรมหรือโครงการต่าง ๆ เพื่อให้ประชาชนยอมรับในกิจกรรมและโครงการและเพื่อให้ตรงกับความต้องการของประชาชน ตั้งแต่การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ การมีส่วนร่วมดำเนินปฏิบัติการมีส่วนร่วมรับผลประโยชน์ และการมีส่วนร่วมติดตามและประเมินผล

ขั้นตอนและรูปแบบการมีส่วนร่วมของประชาชน

Cohen and Uphoff (1977, pp. 59-76 อ้างถึงใน พระกิตติชัย ปญญาโร (สินคง), 2557, หน้า 27-28) ได้เสนอขั้นตอนของการมีส่วนร่วม 4 ขั้นตอน คือ

1. การมีส่วนร่วมตัดสินใจ เป็นการมีส่วนร่วมที่เป็นการแสดงออกด้านความคิดเกี่ยวกับการจัดระบบ หรือกำหนดระบบของโครงการ เป็นการประเมินปัญหา หรือทางเลือกที่สามารถเป็นไปได้ที่จะนำไปปฏิบัติเพื่อพัฒนา โดยการประเมินสภาพที่เป็นอยู่และสาเหตุของปัญหา ซึ่งขั้นตอนนี้แบ่งเป็น 3 ส่วน ได้แก่

1.1 การมีส่วนร่วมในขั้นต้น หมายถึง การค้นคว้าความต้องการที่แท้จริงของวิธีการที่จะเข้าไปมีส่วนร่วมของโครงการ

1.2 การมีส่วนร่วมขั้นเตรียมการ หมายถึง การหาโอกาสหรือช่องทางในการแก้ปัญหา รวมทั้งลำดับความสำคัญของโครงการที่จะต้องดำเนินการ

1.3 การมีส่วนร่วมในขั้นตัดสินใจปฏิบัติการ หมายถึง การหาบุคลากรเข้ามาปฏิบัติการ ได้แก่ อาสาสมัคร ผู้ประสานงานเพื่อที่จะมีส่วนร่วมในกิจกรรม โดยการเป็นสมาชิก ร่วมดำเนินการ การคัดเลือกผู้นำและการสร้างพลังอำนาจให้แก่องค์กร

2. การมีส่วนร่วมในการปฏิบัติการ เป็นการดำเนินงานตามโครงการ และแผนงาน และเป็นการก่อให้เกิดความรู้สึกร่วมในการเป็นเจ้าของกิจการและผลที่ปรากฏ ซึ่งแบ่งเป็น 3 ส่วน ได้แก่

2.1 การมีส่วนร่วมในการสละทรัพยากร หมายถึง การมีส่วนร่วมสละแรงกาย การสละเงิน การให้วัสดุอุปกรณ์และการให้คำแนะนำ ซึ่งทรัพยากรเหล่านี้จะช่วยให้ด้วยความเต็มใจ

2.2 การมีส่วนร่วมในการบริหารและการประสานงาน หมายถึง การมีส่วนร่วมโดยวิธีการจ้างบุคลากรเข้ามามีส่วนร่วมดำเนินการ การฝึกอบรมผู้ที่เข้าปฏิบัติในโครงการ หรือการให้คำปรึกษาในการตัดสินใจเกี่ยวกับโครงการ และเป็นผู้ประสานงานในโครงการด้วย

2.3 การมีส่วนร่วมในการเข้าเป็นผู้ปฏิบัติในโครงการ หมายถึง การเข้ามีส่วนร่วม โดยการเข้าเป็นผู้ปฏิบัติในโครงการ พบว่า ลักษณะเป็นการบังคับให้เข้าปฏิบัติในโครงการมากที่สุด การมีส่วนร่วมโดยการบังคับให้ปฏิบัติจะต่างจากการให้ความร่วมมือเพราะการบังคับให้ทำนั้นผลประโยชน์จะไม่ใช่เป็นสิ่งสำคัญ แต่ถ้าเป็นการมีส่วนร่วมด้วยความเต็มใจ จะมีการคำนึงถึงประโยชน์ที่จะได้รับหลังจากมีส่วนร่วมด้วย

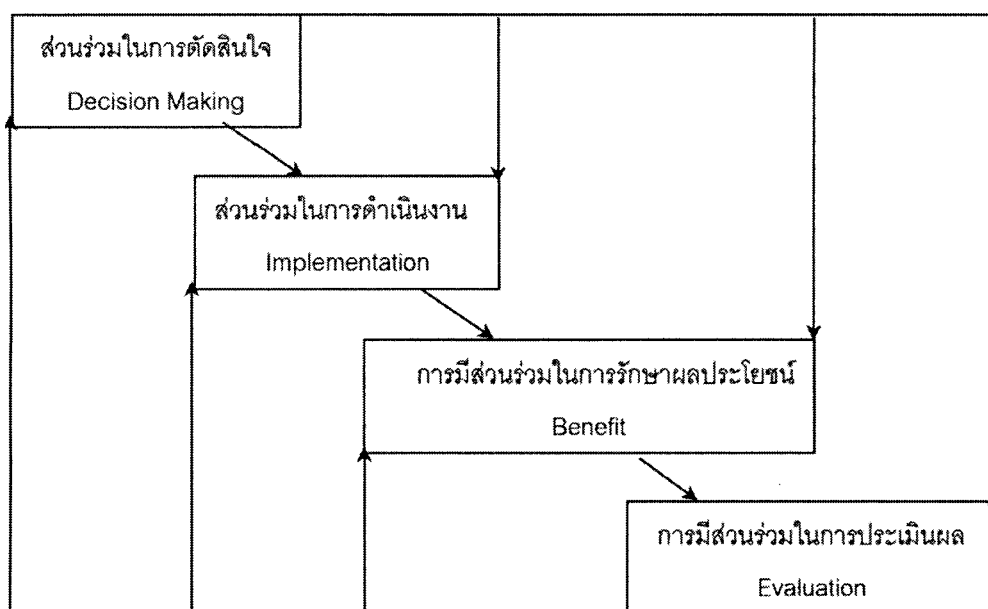
3. การมีส่วนร่วมในผลประโยชน์ แบ่งเป็น 3 ส่วน ได้แก่

3.1 การมีส่วนร่วมรับผลประโยชน์ในด้านวัตถุ หมายถึง การมีส่วนร่วมการเพิ่มผลผลิต รายได้ หรือทรัพย์สิน

3.2 การมีส่วนร่วมรับผลประโยชน์ในด้านสังคม หมายถึง ผลประโยชน์ที่เกิดขึ้นแก่สังคม เช่น โรงเรียน สถานที่สาธารณะ หรือส่วนกลางของชุมชน เช่น การเพิ่มคุณภาพชีวิต การเกิดระบบน้ำประปา

3.3 การมีส่วนร่วมรับผลประโยชน์ในด้านบุคคล หมายถึง ความนับถือตนเอง (Self-esteem) พลังอำนาจการเมือง (Political power) และความคุ้มค่าของผลประโยชน์

4. การมีส่วนร่วมในการประเมินผล หมายถึง การมีส่วนร่วมในการวัดผลและวิเคราะห์ผลของการดำเนินงาน รวมทั้งเป็นการหาข้อดีและข้อบกพร่อง เพื่อหาแนวทางแก้ไขการทำงานให้มีประสิทธิภาพต่อไปและเป็นการประเมินผลความสำเร็จ หรือความล้มเหลวเป็นระยะ ๆ

ภาพที่ 2-1 วงจรการมีส่วนร่วมตามแนวคิดของ Cohen and Uphoff (Cohen & Uphoff , 1977)

สนธยา เชนรัตนวิไชย (2550, หน้า 20) ได้สรุปว่า รูปแบบของการมีส่วนร่วมของประชาชนโดยทั่วไป แบ่งออกเป็น 5 ลักษณะ ได้แก่

1. การให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการรับรู้รับทราบข้อมูลข้อเท็จจริง เป็นการมีส่วนร่วมในการให้ข้อมูลข่าวสารแก่ประชาชน ซึ่งเป็นลักษณะของการสื่อสารทางเดียว เพื่อให้ประชาชนรับทราบข้อมูล
2. การให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการคิด โดยเข้าร่วมประชุมร่วมแสดงความคิดเห็น ให้ข้อมูล ตลอดจนมีส่วนร่วมในการตัดสินใจที่จะเลือกจัดทำโครงการต่าง ๆ
3. การมีส่วนร่วมในการดำเนินการ ประชาชนสามารถเข้ามามีส่วนร่วมในการทำประโยชน์ตามโอกาสและตามกำลังความสามารถของตน โดยร่วมช่วยเหลือด้านวัสดุอุปกรณ์ ทุนทรัพย์ และแรงงาน หรือโดยการบริหารงาน และประสานงาน
4. การมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์จากการดำเนินงาน ประชาชนสามารถเข้ามามีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์จากการเข้าร่วมพัฒนาในด้านต่าง ๆ
5. การมีส่วนร่วมในการตรวจสอบ และติดตามผล ประชาชนสามารถเข้ามามีส่วนร่วมในการติดตาม ตรวจสอบและประเมินผล เมื่องานในโครงการต่าง ๆ เสร็จสิ้นลง ร่วมในการดูแลรักษา ร่วมแก้ไขสิ่งบกพร่อง และร่วมสรุปผลการดำเนินงาน

ประสิทธิ์ สินธุคุทัย (2550, หน้า 17) ได้สรุปถึง รูปแบบการมีส่วนร่วมของประชาชนมี 3 รูปแบบใหญ่ ได้แก่

1. การมีส่วนร่วมแบบเป็นกันเอง (Spontaneous) ซึ่งเป็นการร่วมด้วย อาสาสมัคร หรือ การรวมตัวกันขึ้น เพื่อแก้ไขปัญหาของตนเอง โดยเป็นการกระทำที่ไม่ได้รับการช่วยเหลือจาก ภายนอก

2. การมีส่วนร่วมแบบถูกชักจูง (Induced) เป็นการเข้าร่วมโดยความต้องการเห็นชอบ หรือการสนับสนุนจากรัฐบาล

3. การมีส่วนร่วมแบบบังคับ (Coercive) ซึ่งเป็นผู้มีส่วนร่วมภายใต้การดำเนินนโยบาย ของรัฐบาลภายใต้การจัดการของเจ้าหน้าที่รัฐ โดยการบังคับโดยตรง

กฤษฎากรณ์ ยุงทอง (2555, หน้า 14) กล่าวถึง รูปแบบการมีส่วนร่วมของประชาชนไว้ ดังนี้

1. การรับรู้ข่าวสาร (Public information) โดยประชาชนในพื้นที่ ที่ได้รับผลกระทบ และ บุคคล หรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้องจะได้รับให้ทราบรายละเอียดเกี่ยวกับ โครงการที่จะดำเนินการ และ ผลกระทบที่คาดว่าจะเกิดขึ้น และนอกจากนี้ข่าวสารดังกล่าวนั้น จะต้องมีการแจ้งก่อนที่จะมีการ ตัดสินใจดำเนินโครงการ

2. การปรึกษาหารือ (Public consultation) เป็นรูปแบบที่มีการหารือในระหว่างผู้ดำเนิน โครงการกับประชาชนที่เกี่ยวข้องและได้รับผลกระทบ เพื่อรับฟังความคิดเห็นและตรวจสอบข้อมูล ประกอบกับการจัดทำรายการศึกษาผลกระทบสิ่งแวดล้อม โดยหลักการแล้วการหารือจะต้องจัดขึ้น ก่อนที่จะมีการเสนอรายงานศึกษาผลกระทบสิ่งแวดล้อม เพื่อประเมินผลการกระทบบางประการที่ อาจมองข้ามไปนอกจากนี้การปรึกษาหารือยังเป็นช่องทางหนึ่งในการกระจายข้อมูลข่าวสาร ไปยังผู้ ได้รับผลกระทบ เพื่อเสริมสร้างความเข้าใจใน โครงการและเพื่อเปิดให้มีการเสนอแนะประกอบ ทางเลือกในการตัดสินใจ

3. การประชุมรับฟังความคิดเห็น (Public meeting) ซึ่งมีวัตถุประสงค์เพื่อที่จะใช้เป็นเวที สาธารณะให้ฝ่ายที่เกี่ยวข้อง คือ ผู้ที่ได้รับผลกระทบ หากมีการดำเนิน โครงการจากหน่วยงาน เจ้าของ โครงการและผู้มีอำนาจตัดสินใจ จะได้ทำความเข้าใจระหว่างกันและหาเหตุผลที่เกี่ยวกับ โครงการ โดยเป็นรูปแบบที่สามารถพบเห็นได้บ่อย และอาจดำเนินการได้หลายรูปแบบตามสภาพ ปัญหาและประเด็นที่เกี่ยวข้อง ได้แก่

3.1 การประชุมในระดับชุมชน (Community meeting) โดยมีการจัดขึ้นในชุมชนที่ ได้รับผลกระทบจากโครงการ ซึ่งเจ้าของโครงการจะส่งตัวแทนเข้าร่วมอธิบายให้ที่ประชุมทราบ รายละเอียดของ โครงการและผลกระทบที่คาดว่าจะเกิดขึ้นแล้วจึง เปิดโอกาสให้ซักถามข้อสงสัย

ต่าง ๆ ใดก็ตามอาจเกิดขึ้นเฉพาะจุดในระดับชุมชนย่อย ๆ แต่ละชุมชนก่อนแล้ว จึงจัดรวมหลาย ๆ ชุมชนอีกครั้งหนึ่ง

3.2 การประชุมรับฟังความคิดเห็นในเชิงวิชาการ (Technical hearing) ซึ่งจัดขึ้นเมื่อเกิดมีข้อโต้แย้งทางเทคนิค โดยเชิญผู้เชี่ยวชาญเฉพาะสาขาจากภายนอกมาช่วยอธิบาย ชักถามและให้ความเห็นต่อรายงานการศึกษาผลกระทบสิ่งแวดล้อม ทั้งนี้ผลประชุมต้องมีการนำเสนอต่อสาธารณะและผู้เข้าร่วมประชุมด้วย

3.3 การประชุมประชาพิจารณ์ (Public hearing) ในรูปแบบนี้ มีขั้นตอนการดำเนินการที่ชัดเจนและเป็นเวทีการเสนอข้อมูลจากทั้งสองฝ่าย คือ ฝ่ายเจ้าของโครงการและผู้ได้รับผลกระทบ โดยมีบรรยากาศในการประชุมที่เปิดกว้าง ซึ่งเจ้าของโครงการจะต้องเปิดเผยข้อมูลโดยไม่ปิดบังมีหลักเกณฑ์และประเด็นพิจารณาที่ชัดเจน และแจ้งให้ทุกฝ่ายทราบร่วมกัน ซึ่งเป็นรูปแบบการประชุมควรมีลักษณะไม่เป็นทางการมากนักอาจใช้เวลาประชุมหลายวันก็ได้ แล้วไม่จำเป็นต้องจัดครั้งเดียว หรือสถานที่เดียวตลอดไป ทั้งนี้สามารถปรับเปลี่ยนไปตามความเหมาะสมได้

4. การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ (Decision making) โดยให้ประชาชนเป็นผู้ตัดสินใจต่อประเด็นปัญหานั้น ๆ ซึ่งจะเป็นเป้าหมายสูงสุดของการมีส่วนร่วมของประชาชนดำเนินการให้ประชาชนผู้ได้รับผลกระทบ เลือกตัวแทนไปเป็นกรรมการในคณะกรรมการที่มีอำนาจตัดสินใจในเรื่องนั้น ๆ ทั้งนี้ประชาชนจะเป็นผู้มิบทบาทชี้้นำการตัดสินใจเพียงใดขึ้นอยู่กับน้ำหนักของตัวแทนในคณะกรรมการชุดนั้น ๆ

5. การใช้กลไกทางกฎหมาย ซึ่งเป็นการเรียกร้องสิทธิของตนจากการไม่ได้รับความเป็นธรรม มักใช้ในกรณีที่ไม่สามารถดำเนินการทางอื่นได้ โดยอาศัยมาตรการทางกฎหมายเป็นหลัก ซึ่งอาจเกิดความขัดแย้งต่อการดำเนินโครงการ หรือยุติโครงการ ใดก็ตามในบางกรณีประชาชนอาจไม่อยู่ในฐานะที่จะดำเนินการฟ้องร้องเพราะนอกจากจะเสียเวลาแล้ว ยังมีภาระค่าใช้จ่าย และภาระในการติดตามหาข้อมูล

เอกวิทย์ นวเศรษฐ (2554, หน้า 9) กล่าวถึง การมีส่วนร่วมของประชาชน คือ การให้ประชาชนได้เข้ามามีส่วนร่วมในกิจกรรมชุมชนให้เกิดประโยชน์ต่อชุมชนนั้น โดยแบ่งขั้นตอนการมีส่วนร่วมของประชาชนออกเป็น 4 ขั้นตอน ดังนี้

1. การมีส่วนร่วมในการริเริ่มโครงการ ค้นหาปัญหาและสาเหตุของปัญหาภายในชุมชน รวมถึงการร่วมตัดสินใจ กำหนดความต้องการและร่วมลำดับความสำคัญของความต้องการของชุมชน

2. การมีส่วนร่วมในขั้นการวางแผน กำหนดวัตถุประสงค์ วิธีการ แนวทางการดำเนินงาน และรวมถึงทรัพยากรที่จะใช้ในดำเนินโครงการ หรือกิจกรรมต่าง ๆ
3. การมีส่วนร่วมในขั้นตอนการดำเนินโครงการ โดยร่วมช่วยเหลือด้านทุนทรัพย์ วัสดุ อุปกรณ์ และแรงงาน
4. การมีส่วนร่วมในการประเมินผลโครงการ เพื่อให้รู้ว่าผลจากการดำเนินงานบรรลุตามวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้หรือไม่ โดยสามารถกำหนดการติดตาม และประเมินผล เป็นระยะ ต่อเนื่อง หรือติดตามประเมินผลโครงการในคราวเดียวก็ได้

สหพันธ์ ปัญญาภินันท์ (2557, หน้า 26-27) ได้กล่าวว่า การมีส่วนร่วมมีขั้นตอนในการมีส่วนร่วม โดยเปิดโอกาสให้มีส่วนร่วมใน 4 ขั้นตอน ได้แก่

ขั้นตอนที่ 1 การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ รวมถึงการริเริ่มตัดสินใจ การดำเนินการตัดสินใจ และการตัดสินใจปฏิบัติการ

ขั้นตอนที่ 2 การมีส่วนร่วมในการปฏิบัติ ประกอบด้วย การสนับสนุนทรัพยากร การบริหาร และประสานความช่วยเหลือ

ขั้นตอนที่ 3 การมีส่วนร่วมในการได้รับประโยชน์ ไม่ว่าจะเป็ผลประโยชน์ทางด้านวัตถุประสงค์ทางด้านสังคม หรือประโยชน์ส่วนบุคคล

ขั้นตอนที่ 4 การมีส่วนร่วมในการประเมินผล เป็นการควบคุมและตรวจสอบการดำเนินการ

ปิยธิดา ปาลรังษี (2559, หน้า 42) ได้กล่าวสรุปถึง กระบวนการมีส่วนร่วมของประชาชนไว้ด้วยกัน 5 ขั้นตอน ได้แก่

1. การมีส่วนร่วมด้านการหาสาเหตุของปัญหา
2. การมีส่วนร่วมด้านการวางแผนและการตัดสินใจ
3. การมีส่วนร่วมด้านการดำเนินกิจกรรม
4. การมีส่วนร่วมด้านผลประโยชน์
5. การมีส่วนร่วมด้านการประเมินผล

จากการทบทวนรูปแบบและขั้นตอนการมีส่วนร่วมของประชาชนที่กล่าวมา สรุปได้ว่า รูปแบบและขั้นตอนการมีส่วนร่วมของประชาชน คือ การเปิดโอกาสให้ประชาชนเข้ามาส่วนร่วมในการทำกิจกรรมต่าง ๆ ร่วมกับหน่วยงาน โดยวิธีการเข้ามามีส่วนร่วมมีด้วยกันหลายรูปแบบ และหลายขั้นตอน ซึ่งรูปแบบ และขั้นตอนที่ประชาชนสามารถเข้ามามีส่วนร่วมหลัก ๆ มีด้วยกัน 4 ขั้นตอน ได้แก่ การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ การมีส่วนร่วมในการดำเนินงาน การมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์จากการดำเนินงาน และการมีส่วนร่วมในการติดตามและประเมินผล

ตารางที่ 2-1 เปรียบเทียบแนวคิด และทฤษฎีการมีส่วนร่วม

	แนวคิด และทฤษฎีการมีส่วนร่วม
Cohen and Uphoff (1977)	ได้เสนอขั้นตอนของการมีส่วนร่วม 4 ขั้นตอน คือ <ol style="list-style-type: none"> 1. การมีส่วนร่วมตัดสินใจ 2. การมีส่วนร่วมในการปฏิบัติการ 3. การมีส่วนร่วมในผลประโยชน์ 4. การมีส่วนร่วมในการประเมินผล
สนธยา เชนรัตนวิไชย (2550)	รูปแบบของการมีส่วนร่วมของประชาชน โดยทั่วไป แบ่งออกเป็น 5 ลักษณะ ได้แก่ <ol style="list-style-type: none"> 1. การมีส่วนร่วมในการรับรู้รับทราบข้อมูลข้อเท็จจริง 2. การมีส่วนร่วมในการคิด 3. การมีส่วนร่วมในการดำเนินการ 4. การมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์จากการดำเนินงาน 5. มีส่วนร่วมในการตรวจสอบและติดตามผล
ประสิทธิ์ สิ้นธุอุทัย (2550)	การมีส่วนร่วมของประชาชนมี 3 รูปแบบใหญ่ ได้แก่ <ol style="list-style-type: none"> 1. การมีส่วนร่วมแบบเป็นกันเอง 2. การมีส่วนร่วมแบบถูกชักจูง 3. การมีส่วนร่วมแบบบังคับ
กฤษฎาภรณ์ ยุงทอง (2555)	รูปแบบการมีส่วนร่วมของประชาชนไว้ ดังนี้ <ol style="list-style-type: none"> 1. การมีส่วนร่วมรับรู้ข่าวสาร 2. การมีส่วนร่วมปรึกษาหารือ 3. การมีส่วนร่วมประชุมรับฟังความคิดเห็น 4. การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ 5. การมีส่วนร่วมในการใช้กลไกทางกฎหมาย

ตารางที่ 2-1 (ต่อ)

	แนวคิด และทฤษฎีการมีส่วนร่วม
เอกวิทย์ นวเศรษฐ (2554)	การมีส่วนร่วมของประชาชน คือ <ol style="list-style-type: none"> 1. การมีส่วนร่วมในการริเริ่มโครงการ 2. การมีส่วนร่วมในขั้นการวางแผน 3. การมีส่วนร่วมในขั้นตอนการดำเนินโครงการ 4. การมีส่วนร่วมในการประเมินผลโครงการ
สหพันธ์ ปัญญาภินันท์ (2557)	การมีส่วนร่วมมีขั้นตอนในการมีส่วนร่วม โดยเปิดโอกาสให้มีส่วนร่วมใน 4 ขั้นตอน ได้แก่ <ol style="list-style-type: none"> 1. การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ 2. การมีส่วนร่วมในการปฏิบัติ 3. การมีส่วนร่วมในการได้รับประโยชน์ 4. การมีส่วนร่วมในการประเมินผล
ปิยธิดา ปาลรังษี (2559)	กระบวนการมีส่วนร่วมของประชาชนไว้ด้วยกัน 5 ขั้นตอน ได้แก่ <ol style="list-style-type: none"> 1. การมีส่วนร่วมด้านการหาสาเหตุของปัญหา 2. การมีส่วนร่วมด้านการวางแผนและการตัดสินใจ 3. การมีส่วนร่วมด้านการดำเนินกิจกรรม 4. การมีส่วนร่วมด้านผลประโยชน์ 5. การมีส่วนร่วมด้านการประเมินผล

จากการทบทวนรูปแบบและขั้นตอนการมีส่วนร่วม ผู้วิจัยได้นำแนวคิดของ Cohen and Uphoff , (1977) มาใช้ในการศึกษาในครั้งนี้ โดยได้แบ่งขั้นตอนการมีส่วนร่วมไว้ด้วยกัน 4 ขั้นตอน ได้แก่ การมีส่วนร่วมตัดสินใจ การมีส่วนร่วมในการปฏิบัติการ การมีส่วนร่วมในผลประโยชน์ และการมีส่วนร่วมในการประเมินผล โดยได้มีผู้ให้ความหมายแต่ละขั้นตอน ดังนี้

1. การมีส่วนร่วมตัดสินใจ

Cohen and Uphoff (1977) ได้ให้ความหมายว่า การมีส่วนร่วมที่เป็นการแสดงออกด้านความคิดเกี่ยวกับการจัดระบบ หรือกำหนดระบบของโครงการเป็นการประเมินปัญหา หรือทางเลือกที่สามารถเป็นไปได้ที่จะนำไปสู่การปฏิบัติเพื่อพัฒนา ซึ่งแบ่งเป็น 3 ขั้นตอน ได้แก่

1) การมีส่วนร่วมในขั้นต้น หมายถึง การค้นคว้าความต้องการที่แท้จริง ซึ่งเป็นวิธีการที่จะเข้าไปมีส่วนร่วมของโครงการ

2) การมีส่วนร่วมขั้นเตรียมการ หมายถึง การหาวิธีหรือช่องทางในการแก้ปัญหา รวมทั้งลำดับความสำคัญของโครงการที่จะต้องดำเนินการ

3) การมีส่วนร่วมในขั้นตัดสินใจปฏิบัติการ หมายถึง การหาบุคลากรเข้ามาปฏิบัติการ ได้แก่ อาสาสมัคร ผู้ประสานงานเพื่อที่จะมีส่วนร่วมในกิจกรรม โดยการเข้าไปเป็นสมาชิกร่วมดำเนินการในการคัดเลือกผู้นำ และการสร้างพลังอำนาจให้แก่องค์กร

เอกวิทย์ นวเศรษฐ (2554) ได้ให้ความหมายว่า เป็นการริเริ่มโครงการ ค้นหาปัญหาและสาเหตุของปัญหาภายในชุมชน รวมถึงการร่วมตัดสินใจ กำหนดความต้องการและร่วมลำดับความสำคัญของความต้องการของชุมชน

กฤษฎากรณ์ ยูทอง (2555) ได้ให้ความหมายว่า การให้ประชาชนได้เป็นผู้ตัดสินใจต่อประเด็นปัญหาต่าง ๆ

สหนันท์ ปัญญาภินันท์ (2557) ได้ให้ความหมายว่า เป็นการดำเนินการตัดสินใจ และการตัดสินใจปฏิบัติการ

สรุป การมีส่วนร่วมตัดสินใจ หมายถึง การให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการประเมินสภาพที่เป็นอยู่ และสาเหตุของปัญหา โดยแบ่งออกเป็น การมีส่วนร่วมในการระบุปัญหา และร่วมกันร่วมกัน แก้ไขปัญหาจัดเรียงลำดับความสำคัญ และร่วมการปฏิบัติงาน โดยการเสนอหรือคัดเลือกผู้นำเพื่อเป็นตัวแทนนำเสนอปัญหาที่ต้องการให้มีในการจัดทำแผนพัฒนาสามปี เพื่อก่อให้เกิดผลประโยชน์ตามความต้องการของประชาชนอย่างแท้จริง

2. การมีส่วนร่วมในการปฏิบัติการ

Cohen and Uphoff (1977) ได้ให้ความหมายว่า เป็นการดำเนินงานตามโครงการและแผนงาน และเป็นการก่อให้เกิดความรู้สึกมีส่วนร่วมในการเป็นเจ้าของกิจการ ซึ่งแบ่งเป็น 3 ส่วนคือ

1) การมีส่วนร่วมในการสละทรัพยากร หมายถึง การมีส่วนร่วมสละแรงกาย การสละเงิน การให้วัสดุอุปกรณ์และการให้คำแนะนำ ซึ่งทรัพยากรเหล่านี้เป็นการให้ด้วยความเต็มใจ

2) การมีส่วนร่วมในการบริหารและการประสานงาน หมายถึง การมีส่วนร่วมโดยวิธีการจ้างบุคลากรเข้ามามีส่วนร่วมดำเนินการ การฝึกอบรมผู้ที่เข้าปฏิบัติในโครงการหรือการให้คำปรึกษาในการตัดสินใจเกี่ยวกับโครงการ และเป็นผู้ประสานงานในโครงการด้วย

3) การมีส่วนร่วมในการเข้าเป็นผู้ปฏิบัติในโครงการ หมายถึง การเข้ามีส่วนร่วมโดยการเข้าเป็นผู้ปฏิบัติในโครงการ

สนธยา เจริญตันวิไชย (2550) ได้ให้ความหมายว่า เป็นการให้ประชาชนสามารถเข้ามามีส่วนร่วมในการทำประโยชน์ตามโอกาส และตามกำลังความสามารถของตน

เอกวิทย์ นวเศรษฐ (2554) ได้ให้ความหมายว่า การที่ให้ประชาชน ได้มีส่วนร่วมโดยการร่วมช่วยเหลือด้านทุนทรัพย์ วัสดุอุปกรณ์ และแรงงาน

สหนันท์ ปัญญาภินันท์ (2557) ได้ให้ความหมายว่า การสนับสนุนทรัพยากร การบริหาร และประสานความช่วยเหลือ

สรุป การมีส่วนร่วมในการปฏิบัติการ หมายถึง การเข้ามามีส่วนร่วมในด้านต่าง ๆ ทั้งทาง ด้านแรงงาน การลงทุนในการทำกิจกรรมตาม โครงการ/ กิจกรรมต่าง ๆ ในแผนพัฒนาสามปี ด้านการบริหารและการประสานงาน และด้านการเข้าเป็นผู้ปฏิบัติใน โครงการ ซึ่งเป็นการเข้ามีส่วนร่วม โดยการเข้าเป็นผู้ปฏิบัติในโครงการตามแผนพัฒนาสามปี

3. การมีส่วนร่วมในผลประโยชน์

Cohen and Uphoff (1977) ได้ให้ความหมายว่า การมีส่วนร่วมในผลประโยชน์ (Benefits) แบ่งเป็น 3 ส่วน คือ

1) การมีส่วนร่วมรับผลประโยชน์ในด้านวัตถุ หมายถึง การมีส่วนร่วมการเพิ่มผลผลิต รายได้ หรือทรัพย์สิน

2) การมีส่วนร่วมรับผลประโยชน์ในด้านสังคม หมายถึง ผลประโยชน์ที่เกิดขึ้นที่ส่งผลกระทบต่อ สังคม เช่น โรงเรียน สถานที่สาธารณะ หรือส่วนกลางของชุมชน

3) การมีส่วนร่วมรับผลประโยชน์ในด้านบุคคล หมายถึง ความนับถือตนเอง พลังอำนาจ การเมือง และความคุ้มค่าของผลประโยชน์

สนธยา เจริญตันวิไชย (2550) ได้ให้ความหมายว่า ประชาชนสามารถเข้ามามีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์จากการเข้าร่วมพัฒนาในด้านต่าง ๆ

สหนันท์ ปัญญาภินันท์ (2557) ได้ให้ความหมายว่า การได้รับผลประโยชน์ไม่ว่าจะเป็นผลประโยชน์ทางด้านวัตถุประโยชน์ทางด้านสังคมหรือประโยชน์ส่วนบุคคล

สรุป การมีส่วนร่วมในผลประโยชน์ หมายถึง การที่ประชาชนมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์ในด้านต่าง ๆ จากโครงการหรือกิจกรรมจากแผนพัฒนาสามปี ทั้งในด้านวัตถุ ได้แก่

รายได้ หรือทรัพย์สิน ด้านสังคม ได้แก่ สถานที่สาธารณะ สถานที่ที่บริการประชาชน และด้านบุคคล ได้แก่ ได้รับการยกย่อง ความนับถือจากบุคคลอื่น

4. การมีส่วนร่วมในการประเมินผล

Cohen and Uphoff (1977) ได้ให้ความหมายว่า การมีส่วนร่วมในการวัดผล และวิเคราะห์ผลของการดำเนินงาน รวมทั้งเป็นการหาข้อดี และข้อบกพร่อง เพื่อหาแนวทางแก้ไขการทำงานให้มีประสิทธิภาพต่อไป และเป็นการประเมินผลความสำเร็จ หรือความล้มเหลวเป็นระยะ ๆ

สนธยา เศรษฐันวิไชย (2550) ได้ให้ความหมายว่า การให้ประชาชนสามารถเข้ามามีส่วนร่วมในการติดตาม ตรวจสอบ และประเมินผล เมื่องานในโครงการต่าง ๆ เสร็จสิ้นลง ร่วมในการดูแลรักษา ร่วมแก้ไขสิ่งบกพร่อง และร่วมสรุปผลการดำเนินงาน

เอกวิทย์ นวเศรษฐ (2554) ได้ให้ความหมายว่า เพื่อให้รู้ว่าผลจากการดำเนินงานบรรลุตามวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้ หรือไม่ โดยสามารถกำหนดการติดตามประเมินผลเป็นระยะต่อเนื่อง หรือติดตามประเมินผลโครงการในคราวเดียวก็ได้

สหนันท์ ปัญญาภินันท์ (2557) ได้ให้ความหมายว่า เป็นการควบคุม และตรวจสอบการดำเนินการ

สรุป การมีส่วนร่วมในการประเมินผล หมายถึง การเปิดโอกาสให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการสังเกตการณ์ร่วมติดตามความคืบหน้า ตรวจสอบและติดตามการปฏิบัติงานตามแผนพัฒนาสามปีและประเมินผลเมื่อโครงการและกิจกรรมต่าง ๆ ในแผนพัฒนาสามปีเสร็จสิ้น

ประโยชน์ของการมีส่วนร่วมของประชาชน

ณรงค์ ปิติบุญพัฒน์ (2553, หน้า 13) ได้กล่าว ถึงประโยชน์ของการมีส่วนร่วมของประชาชน หมายถึง การมีส่วนร่วมที่ก่อให้เกิดการระดมความคิด ทำให้มีการเปิดโอกาสให้มีการแลกเปลี่ยนข้อมูลร่วมกัน ส่งผลให้ประชาชนมีอิสระในการตัดสินใจร่วมกันนำไปสู่การพัฒนาชุมชนได้

ณัฐยาณี บุญทองคำ (2555, หน้า 48) ได้อธิบายถึงการมีส่วนร่วมของประชาชน และก่อให้เกิดประโยชน์ต่าง ๆ ดังนี้

1. เพิ่มคุณภาพของการตัดสินใจ หมายถึง กระบวนการปรึกษาหารือกับสาธารณชนที่จะช่วยให้เกิดความกระจ่างในวัตถุประสงค์ และความต้องการของโครงการ หรือนโยบายนั้น ๆ
2. ลดค่าใช้จ่าย และการสูญเสียเวลา หมายถึง โดยทั่วไปแล้วกระบวนการมีส่วนร่วมของประชาชนอย่างเต็มรูปแบบมาจะสิ้นเปลืองค่าใช้จ่าย และเสียเวลา แต่ในทางปฏิบัติแล้วการมีส่วนร่วมของประชาชนที่ได้เริ่มมาตั้งแต่ต้นสามารถที่จะลดความล่าช้าลดค่าใช้จ่ายที่เกี่ยวข้องกับความ

ขัดแย้งของประชาชนได้ เพราะในการตัดสินใจนั้นเป็นการตกลงกันระหว่างกลุ่ม และความคิดเห็นภายในกลุ่ม

3. การสร้างฉันทามติ หมายถึง การมีส่วนร่วมของประชาชนที่จะสร้างข้อตกลงที่มั่นคง ยืนยาว และเป็นที่ยอมรับภายในกลุ่ม และระหว่างกลุ่ม

4. ความสำเร็จและผลในการปฏิบัติของโครงการ หมายถึง การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจทำให้คนเรามีความรู้สึกถึงความเป็นเจ้าของ และเมื่อได้รับการตัดสินใจแล้วเขาก็จะยอมต้องการที่จะเห็นสิ่งนั้นนำไปปฏิบัติ

5. ความน่าเชื่อถือและความชอบธรรม หมายถึง การมีส่วนร่วมของประชาชนเป็นวิถีทางที่จะนำไปสู่ความชอบธรรม และการดำรงอยู่ของความชอบธรรม โดยเฉพาะอย่างยิ่งเมื่อการตัดสินใจที่อาจก่อให้เกิดความขัดแย้ง ก็จะต้องใช้กระบวนการตัดสินใจที่โปร่งใส และน่าเชื่อถือต่อสาธารณชน เพื่อให้ประชาชนได้เข้าถึงเหตุผลที่นำไปสู่การตัดสินใจนั้น ๆ

จากทบทวนประโยชน์ของการมีส่วนร่วมของประชาชนที่กล่าวมาข้างต้น สรุปได้ว่า การให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมกับโครงการที่ทางภาครัฐจัดขึ้นมานั้น จะส่งผลให้การนำไปปฏิบัติง่ายขึ้น ประชาชนให้การยอมรับในโครงการ และผลการปฏิบัติการยังตอบสนองได้ตรงต่อความต้องการของประชาชน

ปัจจัยที่ส่งผลต่อการมีส่วนร่วมของประชาชน

Brow (1993, p. 59 อ้างถึงใน สมบัติ ทัทพานี, 2554, หน้า 98) ได้กล่าวถึง ปัจจัยที่ส่งผลต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในด้านระดับการศึกษาว่าประชาชนที่ไม่ดับการศึกษาสูง มักจะเข้าร่วมกิจกรรมทางสังคมอย่างข้นแข็ง มากกว่าประชาชนที่มีระดับการศึกษาต่ำกว่า เพราะประชาชนที่มีระดับการศึกษาสูงกว่าจะเป็นผู้ที่ได้รับความน่าเชื่อถือ และศรัทธาในสายตาของคนในชุมชน ส่งผลให้เกิดการกล้าแสดงออกตลอดจนการตัดสินใจที่แสดงเจตนารมณ์ในการเข้าร่วมจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นของตนเองมากกว่าผู้ที่มีระดับศึกษาน้อย

Bertrand (1958, p. 147-157 อ้างถึงในอาภรณ์ วัชระ, 2546, หน้า 14) ได้กล่าวถึง ปัจจัยทางวัฒนธรรมของประชาชนที่มีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วม คือ ลักษณะส่วนบุคคลต่าง ๆ เหล่านี้

1. อายุ
2. เพศ
3. สถานภาพทางสังคม
4. อาชีพ
5. การศึกษา

6. ถิ่นที่อยู่
7. ระยะเวลาที่อยู่ในท้องถิ่น
8. ปัจจัยอื่น ๆ เช่น การอาศัยในเมือง หรือในชานเมือง จำนวนสมาชิกในครอบครัว และ ลักษณะครอบครัวค่านิยม และทัศนคติ

John and Norman (1997, p. 97 อ้างถึงใน ดวงสมร นาเมือง, 2554, หน้า 57) กล่าวถึง ปัจจัยที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมของบุคคลมีหลายปัจจัย ดังนี้

1. อายุ และเพศ ปัจจัยนี้เป็นตัวแปรที่บ่งบอกถึงคุณลักษณะส่วนตัวของบุคคล ซึ่งอาจมี ปัญหาอยู่บ้างในการกำหนดในบุคคลของคนกลุ่มต่าง ๆ กล่าวคือ จะกำหนดอายุตามปีปฏิทิน หรือตาม บทบาทหน้าที่ของแต่ละหน่วยงาน ส่วนในเรื่องของเพศ พบว่า เพศหญิงมีแนวโน้มเข้ามามีส่วนร่วมในการพัฒนามากกว่าเพศชาย

2. รายได้เป็นปัจจัยในเชิงโครงสร้างทางสังคม เหตุที่รายได้นับเป็นปัจจัยสำคัญที่กำหนดการมีส่วนร่วมนั้นเป็น เพราะว่าการเข้าไปมีส่วนร่วมมิได้เป็นกิจกรรมที่เกิดขึ้น โดยมิต้อง แลกกับสิ่งใดอย่างน้อยที่สุดก็เป็น การเสียโอกาสในการกระทำสิ่งอื่นเมื่อพิจารณาในทาง เศรษฐศาสตร์ ดังนั้น โดยทั่วไปแล้วบุคคลที่มีฐานะในเชิงรายได้ และในทางสังคมสูงก็มักจะมี ส่วนร่วมในเรื่องใดเรื่องหนึ่งมากกว่าบุคคลที่มีรายได้ต่ำ

3. แหล่งรายได้ นักวิชาการกล่าวกันว่า การพิจารณาการศึกษาการมีส่วนร่วมของกลุ่มผู้ที่ยากจนในชนบทนั้น โดยทั่วไปมักจะวิเคราะห์ระดับของรายได้ และแหล่งที่มาของรายได้ของผู้เข้า มีส่วนร่วมข้อมูลเรื่องรายได้ ในแหล่งที่มาในบางครั้งจะไม่มีคำตอบเนื่อง และอาจจะมีการปกปิด เนื่องจากเกรงจะต้องเสียภาษีมากขึ้น

4. การศึกษาเป็นปัจจัยที่เกี่ยวกับวัตถุประสงค์ทางด้านเทคนิค หรือบางที่เกี่ยวข้องกับ ความเสมอภาคของคนในการเข้าถึงกิจกรรมการพัฒนาต่าง ๆ เช่น การอ่านออกเขียนได้ของคนใน ชุมชนนั้นจะวัดจากจำนวนปีที่เข้าศึกษาต่อในระบบโรงเรียน และโดยทั่วไปการพิจารณาตัวแปร ด้านการศึกษานี้มักจะดูประกอบ ไปด้วยปัจจัย หรือตัวแปรด้านเพศ และอายุด้วย

5. การแบ่งแยกทางสังคม เชื้อชาติ ศาสนา ชุมชน และถิ่นกำเนิด ปัจจัยด้านนี้มีความ ซับซ้อนมากในการวิเคราะห์การมีส่วนร่วมของบุคคลในทางปฏิบัติ นักพฤติกรรมศาสตร์ จึงมักจะ ศึกษาเฉพาะบริเวณที่ประชากรซึ่งเป็นกลุ่มตัวอย่างของการศึกษามีความแบ่งแยกในเรื่องต่าง ๆ ดังกล่าวที่เห็นได้ชัด อย่างไรก็ตามปัจจัยบางตัว เช่น ความแตกต่างทางสังคม และความแตกต่างทาง วัฒนธรรมที่ยากที่จะจำแนกได้อย่างชัดเจนว่าสิ่งใดมีความสำคัญมากกว่ากัน นอกจากนี้ปัจจัย ทางด้านนี้พบว่ามีความสัมพันธ์ต่อความแตกต่างของระดับการศึกษา และรายได้ของบุคคลด้วย

6. อาชีพ การกำหนดลักษณะของอาชีพจะช่วยให้เกิดความสะดวกต่อการระดมกลุ่มประชากรเป้าหมายที่จะได้รับประโยชน์ จากโครงการพัฒนาโดยทั่วไปแล้วเรามักจะแบ่งอาชีพออกเป็นอาชีพในภาคเกษตรกรรม และอาชีพนอกภาคเกษตรกรรม

7. ระยะเวลาในการตั้งถิ่นฐานในท้องถิ่น เป็นปัจจัยหนึ่งที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมในการดำเนินการต่าง ๆ ที่เป็นกิจกรรมสาธารณะเพราะระยะเวลาที่ได้จากการตั้งถิ่นฐานการเป็นเจ้าของความคุ้นเคยทำให้เป็นปัจจัยที่จะเข้าร่วมหรือไม่เข้าร่วมในกิจกรรมต่าง ๆ

8. การถือครองที่ดิน และสภาพการได้รับการว่าจ้างระยะเวลาในการถือครองที่ดิน และการได้รับการว่าจ้างนั้น ถือเป็นสิทธิที่เกิดขึ้นในการตัดสินใจเข้ามามีส่วนร่วมที่จะดำเนินการกิจกรรมสาธารณะเพื่อประโยชน์ส่วนรวม สามารถเป็นปัจจัยที่ส่งผลการเข้ามามีส่วนร่วมต่าง ๆ ได้

จากการทบทวนปัจจัยที่ส่งผลการมีส่วนร่วมของประชาชนที่กล่าวมาข้างต้น สรุปได้ว่า ปัจจัยที่ส่งผลการมีส่วนร่วมของประชาชนหลาย ๆ ปัจจัยที่มาเกี่ยวข้อง ไม่ว่าจะเป็นปัจจัยส่วนบุคคล ได้แก่ เพศ อายุ อาชีพ การศึกษา ปัจจัยทางด้านสังคม ได้แก่ สถานภาพทางสังคม การแบ่งแยกทางสังคม เชื้อชาติ ศาสนา ชุมชน และปัจจัยทางด้านสภาพแวดล้อม ได้แก่ สภาพแวดล้อมรอบถิ่นที่อยู่ ซึ่งปัจจัยต่าง ๆ ที่กล่าวมาจะเป็นตัวบ่งบอกของการเข้ามามีส่วนร่วมของประชาชนที่แตกต่างกันออกไป เนื่องจากปัจจัยด้านต่าง ๆ ของแต่ละบุคคลย่อมแตกต่างกันออกไป

แนวคิดเกี่ยวกับการวางแผนพัฒนาองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

ความหมายของการวางแผน

Koontz, O'Donnel and Wehrich (1982, p.21 อ้างถึงใน เทิดพงษ์ มีศิลป์, 2553, หน้า 36) การวางแผนเป็นการพิจารณาและกำหนดขั้นตอนในการปฏิบัติงานให้บรรลุเป้าหมายที่ต้องการ ฉะนั้น การวางแผน จึงเป็นกระบวนการทางสติปัญญาที่พิจารณากำหนดแนวทาง ปฏิบัติงาน มีรากฐานการตัดสินใจ เพื่อให้เป็นไปตามวัตถุประสงค์ความรู้ และการคาดคะเน อย่างใช้ดุลยพินิจ

สุรศักดิ์ พันธุ์สง่า (2550, หน้า 15) การวางแผน หมายถึง วิธีการตัดสินใจล่วงหน้า เพื่ออนาคตขององค์กร ซึ่งเป็นหน้าที่ของการจัดการในทางเลือกกว่าจะให้ใครทำอะไร ที่ไหน อย่างไร และมีขั้นตอนในการดำเนินงาน และวิธีการการใช้ทรัพยากรการบริหาร เพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ และเป้าหมายที่ต้องการ ให้ได้มาซึ่งแนวทาง หรือแผนงานที่จะนำมาปฏิบัติ

พระกิตติชัย ปญญาโร (สินคง) (2557 หน้า 43) ได้กล่าวว่า การวางแผน (Planning) หมายถึง กระบวนการที่องค์กร หรือหน่วยงานดำเนินการ เพื่อให้ได้ผลที่ต้องการในอนาคต โดยการตัดสินใจล่วงหน้าในการเลือกวิธีทำงานที่ดีที่สุดมี ประสิทธิภาพมากที่สุดให้บรรลุผลตามที่

ต้องการภายในเวลาที่กำหนด และเป็นกระบวนการที่ต้องดำเนินการอย่างต่อเนื่อง ตลอดจนสามารถปรับปรุงแก้ไขได้อยู่เสมอ

สรุปได้ว่า การวางแผน คือ การวางมืบทบาทที่สำคัญต่อการพัฒนา การวางแผนเป็น จัดทำแบบ ความพยายามที่เป็นระบบเพื่อตัดสินใจเลือกแนวทางปฏิบัติที่ดีที่สุดสำหรับอนาคต เพื่อให้องค์การบรรลุผลที่ปรารถนา และต้องต้องมีปัจจัยสำคัญในการปฏิบัติ คือ ต้องมีคน มีเงิน มี วัสดุเครื่องใช้ และมีการจัดการที่ดีด้วย เพื่อการปฏิบัติงานบรรลุตามเป้าหมายที่กำหนดไว้

ความสำคัญของการวางแผน (Significance of planning)

ความสำคัญของการวางแผน สามารถแบ่งออกเป็น 5 ข้อ (กรมส่งเสริมการปกครองส่วน ท้องถิ่น, 2548, หน้า 3)

1. เป็นการลดความไม่แน่นอน และปัญหาความยุ่งยากซับซ้อนที่จะเกิดขึ้นในอนาคต ทั้งนี้เพราะการวางแผนเป็นการจัด โอกาสทางด้านการจัดการให้ผู้วางแผนมีสายตากว้างไกล มอง เหตุการณ์ต่าง ๆ ในอนาคตที่อาจเกิดขึ้น เช่น การเปลี่ยนแปลงด้านเทคโนโลยี ปัญหา ความต้องการ ของประชาชนในสังคมนั้น ซึ่งสิ่งเหล่านี้อาจส่งผลกระทบต่อการทำงานบรรลุเป้าหมายขององค์การ ดังนั้น องค์การจึงจำเป็นต้องเตรียมตัว และเผชิญกับสิ่งที่เกิดขึ้นอันเนื่องมาจากความผันผวนของ สิ่งแวดล้อม อันได้แก่สภาพเศรษฐกิจ สังคม และการเมือง เป็นต้น
2. ทำให้เกิดการยอมรับแนวความคิดใหม่ ๆ เข้ามาในองค์การ ทั้งนี้เนื่องจากปรัชญาของ การวางแผนยึดถือ และยอมรับเรื่องการเปลี่ยนแปลงไม่มีสิ่งใดอยู่อย่างนิรันดร จึงทำให้มีการ ยอมรับแนวความคิดเชิงระบบ (System approach) เข้ามาใช้ในองค์การปัจจุบัน
3. ทำให้การดำเนินการขององค์การบรรลุถึงเป้าหมายที่ปรารถนา ทั้งนี้เพราะการวางแผน เป็นงานที่ต้องกระทำเป็นจุดเริ่มแรกของทุกฝ่ายในองค์การ เพื่อเป็นหลักประกันการดำเนินการ เป็นไปด้วยความมั่นคง และมีความเจริญเติบโต
4. เป็นการลดความสูญเปล่าของหน่วยงานที่ซ้ำซ้อน เพราะการวางแผนทำให้มองเห็น ภาพรวมขององค์การที่ชัดเจน และยังเป็นการอำนวยความสะดวกในการจัดระเบียบขององค์การให้มีความเหมาะสมกับลักษณะงานมากยิ่งขึ้น เป็นการจำแนกงานแต่แผนกไม่ให้เกิดความซ้ำซ้อนกัน
5. ทำให้เกิดความแจ่มชัดในการดำเนินงาน เนื่องจากการวางแผนเป็นการกระทำโดย อาศัยทฤษฎี หลักการ และงานวิจัยต่าง ๆ มาเป็นตัวกำหนดจุดมุ่งหมาย และแนวทางปฏิบัติที่ชัดเจน ในอนาคตอย่างเหมาะสมกับสภาพองค์กรที่ดำเนินอยู่

สรุป ไม่มีองค์การใดที่จะประสบความสำเร็จได้ โดยปราศจากการวางแผน ดังนั้นการ วางแผน จึงเป็นภารกิจอันดับแรกที่มีความสำคัญของกระบวนการจัดการที่ดี

ประโยชน์ของการวางแผน (Advantages of planning)

การวางแผนที่ดีย่อมส่งผลให้เกิดประโยชน์ ดังต่อไปนี้ (กรมส่งเสริมการปกครองส่วนท้องถิ่น, 2548, หน้า 3-4)

1. บรรลุจุดมุ่งหมาย (Attention of objectives) คือ การวางแผนทุกครั้งจะมีจุดมุ่งหมายปลายทาง เพื่อให้องค์การบรรลุจุดมุ่งหมายที่กำหนดไว้ ดังนั้นการกำหนดจุดมุ่งหมายจึงเป็นงานขั้นแรกของการวางแผนถ้าจุดมุ่งหมายที่กำหนดไว้ มีความชัดเจนก็จะช่วยให้การบริหารแผนมีทิศทางมุ่งตรงไปยังจุดมุ่งหมายที่กำหนดไว้ได้อย่างสะดวกและเกิดผลดี

2. ประหยัด (Economical operation) คือ การวางแผนที่เกี่ยวข้องกับการใช้สติปัญญา เพื่อคิดวิธีการให้องค์การบรรลุถึงประสิทธิภาพ เป็นการแบ่งงานให้ฝ่ายต่าง ๆ มีการประสานงานกันทุกฝ่าย ส่งผลให้กิจกรรมที่ดำเนินมีความต่อเนื่อง ก่อให้เกิดความเป็นระเบียบในงานต่าง ๆ ซึ่งสิ่งเหล่านี้เป็นการใช้ประโยชน์จากทรัพยากรต่าง ๆ อย่างคุ้มค่า นับว่าเป็นการลดต้นทุนที่ดี ก่อให้เกิดการประหยัดแก่องค์การ

3. ลดความไม่แน่นอน (Reduction of uncertainty) คือ การวางแผนเป็นการลดความไม่แน่นอนในอนาคตลง เพราะการวางแผนเป็นงานที่เกี่ยวข้องกับการคาดการณ์เหตุการณ์ในอนาคต การวางแผนที่มีประสิทธิภาพ เป็นผลมาจากการวิเคราะห์พื้นฐานของข้อเท็จจริงที่ปรากฏขึ้นแล้ว ทำการคาดคะเนเหตุการณ์ในอนาคต และได้มีการหาแนวทางพิจารณาป้องกันเหตุการณ์ที่จะเกิดขึ้นไว้แล้ว

4. เป็นเกณฑ์ในการควบคุม (Basis of control) คือ การวางแผนช่วยให้ผู้บริหารได้กำหนดหน้าที่การควบคุมขึ้น เพราะการวางแผนและการควบคุมเป็นสิ่งที่แยกออกจากกันไม่ได้ ต้องเป็นกิจกรรมที่ดำเนินการคู่กันอาศัยซึ่งกัน และกัน กล่าวคือ ถ้าไม่มีการวางแผนก็ไม่สามารถมีการควบคุม กล่าวได้ว่าแผนจะเป็นตัวกำหนดจุดมุ่งหมาย และมาตรฐานการปฏิบัติงานในหน้าที่การควบคุม

5. ส่งเสริมให้เกิดนวัตกรรมและการสร้างสรรค์ (Encourages innovation and creativity) คือ การวางแผนเป็นพื้นฐานด้านการตัดสินใจ และเป็นสิ่งที่ช่วยให้เกิดแนวความคิดใหม่ ๆ (นวัตกรรม) และความคิดสร้างสรรค์ เนื่องจากขณะที่ฝ่ายจัดการมีการวางแผนกัน นั้นจะเป็นการระดมปัญญาของคณะผู้ทำงานด้านการวางแผนส่งผลให้เกิดความคิดใหม่ ๆ และความคิดสร้างสรรค์ นำมาใช้ประโยชน์แก่องค์การ และยังเป็นการสร้างทัศนคติการมองอนาคตระหว่างคณะผู้บริหาร

6. พัฒนาแรงจูงใจ (Improves motivation) คือ ระบบการวางแผนที่ดีจะเป็นการบ่งชี้ให้เห็นถึงความร่วมแรงร่วมใจในการทำงานของผู้บริหาร และยังเป็นการสร้างแรงจูงใจให้เกิดขึ้น

ในกลุ่มคนทำงานด้วย เพราะเขารู้อย่างชัดเจนว่าองค์การคาดหวังอะไรจากเขาบ้าง ดังนั้นการวางแผนยังเป็นเครื่องมือฝึก และพัฒนาแรงจูงใจที่ดีสำหรับผู้บริหารในอนาคต

7. พัฒนาการแข่งขัน (Improves competitive strength) คือ การวางแผนที่มีประสิทธิภาพจะทำให้องค์การมีการแข่งขันกันมากกว่าองค์การที่ไม่มีการวางแผน หรือมีการวางแผนที่ขาดประสิทธิภาพ เพราะการวางแผนจะเกี่ยวข้องกับการขยายขอบข่ายการทำงาน เปลี่ยนแปลงวิธีการทำงานปรับปรุงสิ่งต่าง ๆ ให้ทันต่อการเปลี่ยนแปลงที่จะเกิดขึ้นในอนาคต

8. ทำให้เกิดการประสานงานที่ดี (Better coordination) คือ การวางแผนได้สร้างความมั่นใจในเรื่องเอกภาพที่จะบรรลุจุดมุ่งหมายขององค์การ ทำให้กิจกรรมต่าง ๆ ที่กำหนดไว้มุ่งไปที่จุดมุ่งหมายเดียวกัน มีการจัดประสานงานฝ่ายต่าง ๆ ขององค์การเพื่อหลีกเลี่ยงความซ้ำซ้อนในงาน แต่ละฝ่ายขององค์การ

สรุป ประโยชน์ของการวางแผน คือ วิธีการ หรือขั้นตอนเพื่อให้ทราบถึงโอกาสหรือปัญหาขององค์การ และเมื่อทราบถึงโอกาสหรือปัญหาจะสามารถปรับปรุงแก้ไข กระบวนการตัดสินใจภายในองค์การหรือหน่วยงานให้ดีขึ้น สามารถชี้เฉพาะให้เห็นทิศทาง ค่านิยม และวัตถุประสงค์ในอนาคตของหน่วยงานสามารถช่วยให้แต่ละบุคคล หรือแต่ละหน่วยงานปรับเข้าได้กับสิ่งแวดล้อมที่เปลี่ยนแปลงไป ดังนั้น การวางแผนนั้นถือเป็นขั้นตอนของการบริหารจัดการในเรื่องต้นที่มีความสำคัญมากเป็นสิ่งที่ควรกระทำ

ข้อจำกัดในการวางแผน

อย่างไรก็ตามการวางแผนบางครั้งอาจประสบความล้มเหลว หรือขาดประสิทธิภาพขึ้นได้ ดังนั้น ข้อความต่อไปนี้จะช่วยให้การพิจารณาประกอบในการวางแผน เพื่อให้การวางแผนไม่ประสบความล้มเหลว (กรมส่งเสริมการปกครองส่วนท้องถิ่น, 2548, หน้า 4-5)

1. การขาดข้อมูลที่เชื่อถือได้ ในการวางแผนจำเป็นต้องอาศัยข้อมูลต่าง ๆ เพื่อนำมาพิจารณากำหนดจุดมุ่งหมาย และกิจกรรมต่าง ๆ ที่จะดำเนินงาน แต่ถ้าขณะที่มีการวางแผนนั้น กลุ่มทำงานได้ข้อมูลที่มาจากแหล่งที่เชื่อถือไม่ได้ จะทำให้การวางแผนนั้นเกิดการผิดพลาด ฉะนั้นข้อมูลนับว่าเป็นปัจจัยสำคัญในการกำหนดแผนงานเป็นอย่างยิ่ง

2. การวางแผนเป็นกระบวนการมองไปข้างหน้า ถ้าผู้บริหารมีแนวโน้มที่จะทำงานในเชิงรับมากกว่าเชิงรุก เขาจะไม่สามารถทำการวางแผนที่ดีได้เลย ฉะนั้นผู้วางแผนจะต้องเป็นบุคคลที่มีความคิดริเริ่ม และเป็นคนที่มีความกระตือรือร้นจะ ได้สามารถมองหามาตรการประเมินและติดตาม แผนที่วางไว้ได้อย่างเหมาะสมและเข้าใจการดำเนินงานตามแผนอย่างถูกต้อง

3. การวางแผนเป็นกระบวนการที่ต้องใช้เวลา และสิ้นเปลืองค่าใช้จ่าย การวางแผนอาจจะทำให้การปฏิบัติกรบางกรณีล่าช้าไปได้ แต่ก็ เป็นความจริงว่าถ้าเราไม่ใช้เวลาในการวางแผน

อย่างพอเพียงแล้ว แผนที่กำหนดขึ้นอาจจะเป็นแผนที่ใช้ไม่ได้ จึงกล่าวได้ว่าการวางแผนเกี่ยวข้องกับ การใช้เวลาและค่าใช้จ่ายในการรวบรวมการวิเคราะห์ สารสนเทศและการประเมินทางเลือกต่าง ๆ ดังนั้น ถ้าการจัดการไม่จัดงบประมาณค่าใช้จ่ายอย่างเพียงพอในการวางแผน ไม่ยอมใช้เวลาให้พอเพียงคิดเพียงว่าเสียเวลานั้นเปลืองแล้วผลของแผนที่จะออกมาดีนั้นย่อมเป็นไปได้

4. การดำเนินการภายในองค์กรที่เข้มงวดเกินไปในเรื่องต่าง ๆ จะเป็นอุปสรรคในการนำความคิดริเริ่ม และแนวความคิดใหม่ ๆ เข้ามาสู่องค์กร ฉะนั้นผู้วางแผนจำเป็นต้องมีการยืดหยุ่น การดำเนินการในบางกรณีบ้าง ซึ่งจะนำผลดีมาสู่องค์กร

5. การต่อต้านการเปลี่ยนแปลงเป็นอีกปัจจัยหนึ่งที่เป็นข้อจำกัดในการวางแผนบางครั้งเหตุการณ์ต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นในองค์กรธุรกิจต่าง ๆ ทั่วโลกเป็นผลกระทบอย่างต่อเนื่อง มาจากความผันผวนทางเศรษฐกิจสังคม และการเมือง ฉะนั้นผู้วางแผนไม่สามารถยอมรับเรื่องราวต่าง ๆ ที่อาจเกิดขึ้น ได้ อาจจะไปสู่การต่อต้านจากกลุ่มคนงาน และทัศนคติเช่นนี้จะส่งผลกระทบต่อกระบวนการวางแผนที่เกิดขึ้นขาดประสิทธิภาพ

6. ประสิทธิภาพในการวางแผนอาจมีข้อจำกัดมาจากปัจจัยภายนอกที่ไม่สามารถควบคุมได้เพราะปัจจัยภายนอกบางอย่างยากแก่การทำนาย และคาดการณ์ เช่น การเกิดสงคราม การควบคุมของรัฐบาล หรือภัยธรรมชาติต่าง ๆ ซึ่งสิ่งเหล่านี้ผู้วางแผนไม่สามารถควบคุมได้ก็อาจทำให้การดำเนินงานตามแผนประสบปัญหายุ่งยากได้

สรุป ข้อจำกัดในการวางแผน คือ ข้อจำกัดในการวางแผน ส่งผลให้การวางแผนไม่มีประสิทธิภาพ อันเนื่องมาจากการขาดข้อมูลที่เชื่อถือได้ ผู้บริหารมีแนวโน้มที่จะทำงานในเชิงรับมากกว่าเชิงรุก ขั้นตอนที่ต้องใช้เวลา และค่าใช้จ่าย กฎที่เข้มงวดเกินไป และการต่อต้านการเปลี่ยนแปลง สิ่งต่าง ๆ เหล่านี้จะส่งผลกระทบต่อกระบวนการวางแผน ดังนั้น ในการวางแผนที่ดีควรเตรียมความพร้อมในด้านต่าง ๆ ให้มีความเหมาะสม

หลักการพื้นฐานในการวางแผน

การวางแผนประกอบด้วยหลักการพื้นฐาน 4 ประการด้วยกัน คือ (กรมส่งเสริมการปกครองส่วนท้องถิ่น, 2548, หน้า 5-6)

1. การวางแผนจะต้องสนับสนุนเป้าหมาย และวัตถุประสงค์ขององค์กร

ผู้วางแผนจะต้องตระหนักถึงความสำคัญว่าเป้าหมายของแผนทุกแผนที่กำหนดขึ้นนั้นจะต้องเกื้อหนุนและอำนวยความสะดวกให้เป้าหมาย และวัตถุประสงค์ขององค์กรสัมฤทธิ์ผล หลักการนี้เกิดขึ้นจากธรรมชาติขององค์กรธุรกิจต่าง ๆ ที่จัดตั้งขึ้น เพื่อให้วัตถุประสงค์ของกลุ่มบุคคลที่ร่วมกันในองค์กรบรรลุตามเป้าหมาย หรือประสบความสำเร็จได้ด้วยความร่วมมือร่วมใจของสมาชิกอย่างจริงจัง

2. การวางแผนเป็นงานอันดับแรกของการจัดการ

เป็นวิธีหรือกระบวนการจัดการ ประกอบด้วย การวางแผน (Planning), การจัดองค์การ (Organizing), การบริหารงานบุคคล (Staffing), การสั่งการ (Leading), และการควบคุม (Controlling) การวางแผนเป็นงานเริ่มต้นก่อนขั้นตอนอื่น ทั้งนี้เพราะการวางแผนจะเป็นตัวสนับสนุนให้งานด้านอื่น ๆ ดำเนินไปด้วยความสอดคล้อง

3. การวางแผนเป็นหน้าที่ของผู้บริหารทุกคน

การวางแผนเป็นงานของผู้บริหารทุกระดับที่จะต้องทำแล้วแต่ขอบเขตของอำนาจหน้าที่ที่แตกต่างกัน ทั้งนี้เพราะผู้บริหารในระดับที่ต่างกันต่างก็มีความรับผิดชอบควบคุมให้งานที่ตนกระทำอยู่ให้ประสบความสำเร็จให้แก่สมาชิกในองค์กร

4. ประสิทธิภาพของแผนงาน

ในการวางแผนนั้นผู้วางแผนจะต้องคำนึงถึงประสิทธิภาพของการวางแผน ซึ่งสามารถพิจารณาจากการบรรลุวัตถุประสงค์ด้วยการลงทุนอย่างประหยัดคุ้มค่า เช่น การใช้เวลา เงิน เครื่องมือ แรงงาน และการบริหารที่ดีสร้างความพึงพอใจให้แก่สมาชิกในองค์กร

สรุป หลักการพื้นฐานในการวางแผน คือ หลักการพื้นฐานที่มีส่วนสำคัญในการปูพื้นฐานของความคิดในด้านวางแผนให้องค์การประสบความสำเร็จก้าวหน้า

ลำดับขั้นตอนในกระบวนการวางแผน (Steps in planning process)

การดำเนินงานใด ๆ ก็ตามควรจะมีลำดับ และขั้นตอน เพื่อให้งานนั้นมีประสิทธิภาพ การวางแผนก็เช่นกัน จำเป็นต้องทำต่อเนื่องเป็นกระบวนการลำดับขั้นในการวางแผนประกอบด้วย ขั้นตอนดังต่อไปนี้ (กรมส่งเสริมการปกครองส่วนท้องถิ่น, 2548, หน้า 6-7)

1. การกำหนดวัตถุประสงค์ (Setting objectives) หมายถึง งานอันดับแรกที่นักวางแผนจะดำเนินการ ทั้งนี้เพื่อให้รู้ทิศทางที่จะก้าวเดินต่อไปข้างหน้า เพราะการวางแผนเป็นเรื่องของอนาคตตั้งที่ได้กล่าวมาแล้ว และเป็นพื้นฐานที่จะเป็นแนวทางในการดำเนินกิจกรรมอื่น ๆ ในองค์กร สิ่งสำคัญที่จะต้องตระหนักในการวางแผน คือ แผนที่วางไว้จะต้องมีความชัดเจน เพื่อให้สมาชิกในองค์กรเกิดความเข้าใจในทิศทางเดียวกันอันจะก่อให้เกิดประโยชน์ในการปฏิบัติงาน และมีการประสานงานกัน

2. พัฒนาข้อตกลงที่เป็นตัวกำหนดขอบเขตในการวางแผน (Developing the planning premisses) หมายถึง ผู้วางแผนจะต้องกำหนดข้อตกลงต่าง ๆ ที่จะมาเป็นขอบเขตในการวางแผน เพื่อสามารถคาดการณ์เหตุการณ์ต่าง ๆ ในอนาคตได้ถูกต้องใกล้เคียง การกำหนดข้อตกลงเบื้องต้นจะนำมาเป็นพื้นฐานในการวางแผน ขอบเขต และข้อตกลงต่าง ๆ ที่เป็นผลมาจากข้อมูล และปัจจัยภายนอก เช่น การเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วด้านเทคโนโลยี การเปลี่ยนแปลงทางด้านสังคม

เศรษฐกิจและการเมืองความรู้สึกรู้สึกของประชาชน นอกจากปัจจัยภายนอกแล้ว การวางแผนจะต้องตระหนักถึงข้อมูลและปัจจัยภายในองค์กรด้วย จึงจะทำให้ข้อตกลงที่กำหนดขึ้นมาจากข้อมูลรอบตัวอันเป็นผลทำให้ข้อมูลที่นำมาใช้เป็นกรอบในการวางแผนมีความเชื่อถือได้มากขึ้น

3. พิจารณาข้อจำกัดต่าง ๆ ที่อาจเกิดขึ้นในการวางแผน (Reviewing all possible limitations on planning) หมายถึง ข้อจำกัดต่าง ๆ มักเกิดขึ้นเสมอในการทำงานใด ๆ ฉะนั้นถ้าผู้วางแผนได้มีการพิจารณา และคำนึงสิ่งเหล่านี้แล้วก็สามารถจัดข้อจำกัดต่าง ๆ ให้เหลือน้อยลง สิ่งที่ดีควรนำมาพิจารณาคาดการณ์ในการวางแผน ได้แก่ ขอบเขต อำนาจหน้าที่ วัสดุอุปกรณ์ สภาพทางการเงิน ตลอดจนบุคลากรต่าง ๆ ในองค์กร เป็นต้น ซึ่งสิ่งเหล่านี้จะมีน้ำหนักสำคัญในการกำหนดแผนงานที่จะดำเนินการต่อไป

4. พัฒนาทางเลือก (Developing alternatives) หมายถึง ในการวางแผนควรได้แสวงหาทางเลือกต่าง ๆ ที่จะเป็แนวทางในการดำเนินการตามแผนนั้น เพราะบางครั้งการดำเนินการตามแผนหนึ่ง ๆ ไม่ใช่มีแนวทางการปฏิบัติแนวเดียวที่จะบรรลุความสำเร็จของแผนนั้น แต่อาจมีแนวปฏิบัติหลาย ๆ แนวที่สามารถไปถึงบรรลุวัตถุประสงค์ของแผนนั้น แต่อาจมีแนวปฏิบัติหลาย ๆ แนวมากำหนดกิจกรรมในการวางแผน ซึ่งสิ่งเหล่านี้เป็นการพัฒนาความคิดของผู้วางแผนให้มีความหลากหลายตามข้อมูลต่าง ๆ

5. ประเมินทางเลือก (Evaluating the alternatives) หมายถึง การประเมินทางเลือกนี้ต้องการหลังจากได้มีการพัฒนาทางเลือกต่าง ๆ แล้ว ผู้วางแผนจำเป็นต้องศึกษาปัจจัยต่าง ๆ ของทางเลือกแต่ละแนวทางประกอบว่าจะเป็นไปได้มากน้อยแค่ไหน ที่ทางเลือกเหล่านี้จะทำให้องค์กรดำเนินไปได้แล้วจึงตัดสินใจเลือกทางเลือกที่เป็นไปได้สูงสุด (The most feasible alternatives) สิ่งที่เป็นข้อคิดสำหรับผู้วางแผนในการประเมินทางเลือกนั้น ก็คือ ไม่มีวิธีใดที่ให้ผลสูงสุดเพียงวิธีเดียว ฉะนั้นผู้วางแผนควรตัดสินใจเลือกทางเลือกสองแนวทาง หรือมากกว่า และนำทางเลือกที่เลือกแล้วมาหลอมรวมกันเพื่อเป็นแผนที่เป็นไปได้มากที่สุด (The most feasible plan) ในการปฏิบัติ

6. เปลี่ยนแปลงแผนสู่การปฏิบัติ (Converting plans into actions) หมายถึง ผู้วางแผนต้องทำการเปลี่ยนแปลงแผนสู่การปฏิบัติ ซึ่งจะออกมาในรูปการกำหนดเป็นนโยบาย (Policies) ตารางการทำงาน (Schedules) และงบประมาณ (Budgets) การเปลี่ยนแปลงในลักษณะนี้จะช่วยเป็นแนวทางในการดำเนินการปฏิบัติที่ชัดเจน

สรุป ลำดับขั้นตอนในกระบวนการวางแผน คือ กระบวนการวางแผนเป็นการกำหนดและการนำไปใช้เป็นกระบวนการที่เกี่ยวข้องกับการตัดสินใจ การจัดสรรทรัพยากร เพื่อให้เกิดความสำเร็จตามวัตถุประสงค์ในอนาคต

ลักษณะของแผนที่ดี (Requirement of a good plan)

แผนที่ที่ดีควรมีลักษณะ ดังนี้ (กรมส่งเสริมการปกครองส่วนท้องถิ่น, 2548, หน้า 7-8)

1. แผนควรจะมีลักษณะที่เฉพาะมากกว่ามีลักษณะกว้าง หรือกล่าวทั่ว ๆ ไป (It should be specific rather than general) การที่เฉพาะถึงสิ่งใดสิ่งหนึ่งจะก่อให้เกิดความชัดเจน และโอกาสที่จะเกิดความเข้าใจผิด หรือนำไปใช้ผิด ๆ นั้นน้อยมาก ฉะนั้นการจัดการทำแผนจะต้องมีลักษณะเฉพาะเพื่อให้การดำเนินงานตามแผนเป็นไปอย่างถูกต้อง ไม่ต้องตีความกันในลักษณะต่าง ๆ และบางครั้งการตีความ นั้นอาจก่อให้เกิดดำเนินการที่ผิดทิศทางไปก็เป็นได้
2. แผนควรจะจำแนกความแตกต่างระหว่างสิ่งที่รู้แล้ว และยังไม่รู้ให้ชัดเจน (A plan should distinguish between the known and the unknown) เพราะการวางแผนเป็นการคาดการณ์ เหตุการณ์ในอนาคต ฉะนั้นการจำแนกความแตกต่างระหว่างสิ่งที่ไม่รู้ และรู้เห็นเด่นชัด จะทำให้ผู้ใช้แผนคำนึงถึงและพิจารณาสิ่งที่ยังไม่รู้ให้รอบคอบ
3. แผนควรมีความเชื่อมโยงอย่างมีเหตุผล และสามารถนำไปปฏิบัติได้ (A plan should be logical and practical) เรื่องนี้นับว่ามีความสำคัญเป็นอย่างยิ่ง ที่ผู้วางแผนจะต้องใช้การคิดวิเคราะห์ การคิดวิจารณ์ญาณเป็นฐานในการพิจารณาข้อมูลต่าง ๆ อย่างมีเหตุผล และตัดสินใจเลือกแนวทางดำเนินการที่สามารถนำไปปฏิบัติได้
4. แผนจะต้องมีลักษณะยืดหยุ่น และสามารถปรับเปลี่ยนได้ (The plan must be flexible and capable of being practical) แผนที่นำไปใช้จะต้องเหมาะสมกับสภาพการณ์ การเปลี่ยนแปลง เป็นสิ่งที่สามารถเกิดได้ทุกขณะ นอกจากนั้นการดำเนินการต่าง ๆ มักจะมีตัวแปรต่าง ๆ จำนวนมากที่มีผลกระทบต่อแผน ฉะนั้นแผนที่ดีจะต้องมีลักษณะยืดหยุ่นและปรับให้เข้ากับสถานการณ์ที่แปรเปลี่ยนไป
5. แผนจะได้รับการยอมรับจากกระบวนการที่เกี่ยวข้อง (The plan must be acceptable to the persons who adopt it and to the persons who are affected) เนื่องจากการยอมรับจะนำมาซึ่งความตั้งใจและความร่วมมือเป็นอย่างดีในการนำแผนไปปฏิบัติ ถ้าแผนที่วางนั้นได้รับการยอมรับจากผู้เกี่ยวข้องย่อมเป็นผลดีแก่การดำเนินงานขององค์การธุรกิจเป็นอย่างยิ่ง

สรุป ลักษณะของแผนที่ดี จะต้องมีความเฉพาะ จำแนกความแตกต่างระหว่างสิ่งที่รู้แล้ว และยังไม่รู้ให้ชัดเจน มีความเชื่อมโยงอย่างมีเหตุผล และสามารถนำไปปฏิบัติได้ ต้องมีลักษณะยืดหยุ่น และสามารถปรับเปลี่ยนได้ และได้รับการยอมรับจากกระบวนการที่เกี่ยวข้อง ดังนั้น ลักษณะของแผนที่ดีต้องมีลักษณะที่กล่าวมาข้างต้น

ประเภทของการวางแผน (Type of planning)

การวางแผนสามารถจำแนกออกเป็นประเภทต่าง ๆ ตามลักษณะแนวคิดพื้นฐานได้ ดังนี้ (กรมส่งเสริมการปกครองส่วนท้องถิ่น, 2548, หน้า 8-9)

1. จำแนกตามระดับการจัดการ

1.1 การวางแผนกลยุทธ์ (Strategic planning) เป็นหน้าที่ และความรับผิดชอบของฝ่ายผู้บริหารระดับสูง (Top management) เป็นการวางแผนในลักษณะการพิจารณาภาพรวมทั้งหมด (Overall planning) ด้วยการกำหนดวัตถุประสงค์อย่างกว้าง ๆ และขั้นตอนต่าง ๆ เพื่อให้การดำเนินงาน สามารถบรรลุวัตถุประสงค์ตามกำลังของทรัพยากรที่มีอยู่ในปัจจุบัน และที่คาดการณ์ว่า จะมีในอนาคต

1.2 การวางแผนบริหาร (Administrative planning) เป็นหน้าที่ และความรับผิดชอบของฝ่ายบริหารระดับกลาง (Middle-level management) เป็นการวางแผนเพื่อกำหนดกรอบ และทิศทางไว้สำหรับแผนปฏิบัติการ (Operative plans)

1.3 การวางแผนปฏิบัติการ (Operational planning) เป็นแผนที่ผู้บริหารระดับต้น (Lower level managers) ที่จะนำแผนบริหาร (Administrative plans) ไปดำเนินการในภาคปฏิบัติ

2. จำแนกตามลักษณะการปฏิบัติ

2.1 การวางแผนดำเนินงาน (Standing planning) เป็นการวางแผนที่มีลักษณะเป็นแผนถาวร บ่งบอกถึงแนวความคิด หลักการ หรือแนวทางปฏิบัติในการทำกิจกรรมที่เกิดขึ้นบ่อยในองค์กรหรือใช้เพื่อแก้ปัญหาที่เกิดขึ้นประจำ แผนชนิดนี้จะรวมไปถึงนโยบาย วิธีปฏิบัติงาน กฎ และมาตรฐาน การวางแผนใช้ประจำมีประโยชน์ต่อผู้บริหารเป็นอย่างยิ่ง ที่สามารถตรวจสอบการทำงานของพนักงานและสามารถประสานงานระหว่างฝ่ายต่าง ๆ ทำให้การทำงานเป็นไปอย่างมีเอกภาพ และสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ อย่างไรก็ตามการวางแผนชนิดนี้อาจมีจุดอ่อนบ้าง คือ เมื่อสถานการณ์บางอย่างเปลี่ยนแปลงไปแผนประเภทนี้จำเป็นต้องได้รับการปรับปรุงแก้ไขให้เหมาะสมกับสถานการณ์ในลักษณะแผนใช้เฉพาะครั้ง

2.2 การวางแผนใช้เฉพาะครั้ง (Ad hoc single planning) เป็นการวางแผนเพื่อปรับและเสริมการวางแผนดำเนินงานประจำ เนื่องจากแผนดำเนินงานประจำไม่อาจตอบสนองความเหมาะสมในสถานการณ์ต่าง ๆ ได้ ทำให้แผนใช้เฉพาะครั้งจึงเกิดขึ้นเพื่อเป็นแนวทางในการปฏิบัติงาน เฉพาะสถานการณ์ แผนประเภทนี้ใช้ครั้งเดียวแล้วจะไม่นำมาใช้อีก บางครั้งจึงมีการเรียกแผนชนิดนี้ว่า แผนใช้ครั้งเดียว แผนประเภทนี้ได้แก่ แผนงาน โครงการ งบประมาณ และตารางการทำงานแผนใช้เฉพาะครั้งมีประโยชน์ต่อองค์กรทำให้ลดความเสี่ยง และเป็นการใช้เพื่อความเหมาะสมกับสถานการณ์ที่เกิดขึ้น

3. จำแนกตามระยะเวลา

3.1 การวางแผนระยะยาว (Long-range planning) เป็นการวางแผนที่กำหนด ระยะเวลาดำเนินการ ตั้งแต่ 5 ปีขึ้นไป แต่จากการศึกษาของ The American Management Association พบว่า แผนระยะยาวนี้ควรมีระยะ 5 ปี เหมาะสมที่สุดที่จะสามารถคาดการณ์อนาคตได้ อย่างมีเหตุผล

3.2 การวางแผนระยะปานกลาง (Medium-range planning) เป็นการวางแผนที่มีระยะเวลาดำเนินการระหว่าง 3 ถึง 5 ปี

3.3 การวางแผนระยะสั้น (Short-range planning) มีระยะเวลาที่กำหนดไว้ระยะ 1 ถึง 3 ปี การวางแผนระยะสั้น เป็นการกำหนดกิจกรรมสั้น ๆ เพื่อให้วัตถุประสงค์ในแผนระยะยาว ประสบความสำเร็จ แผนระยะสั้นจะต้องมีความสัมพันธ์ และสอดคล้องกับแผนระยะยาว องค์การ จึงจะดำเนินการไปถึงจุดมุ่งหมายปลายทางอย่างราบรื่น

4. จำแนกตามลักษณะคุณค่าการใช้งาน การวางแผนกายภาพ (Physical planning) เป็นการวางแผนด้านทำเลที่ตั้ง การใช้ประโยชน์ที่ดิน และการจัดหาเครื่องมือต่าง ๆ ที่เอื้อต่อการพัฒนา ในช่วงระยะเวลาต่าง ๆ

5. การจำแนกตามขอบข่ายลักษณะของแผน แบ่งออกได้ ดังนี้

วัตถุประสงค์ (Objectives)	นโยบาย (Policies)
วิธีการปฏิบัติงาน (Procedures)	วิธีการ (Method)
มาตรฐาน (Standard)	งบประมาณ (Budget)
แผนงาน (Program)	

สรุป ประเภทของการวางแผน มีการแบ่งจำแนกเป็น 5 หลัก ๆ ได้แก่ จำแนกตามระดับ การจัดการ จำแนกตามลักษณะการปฏิบัติ จำแนกตามระยะเวลา จำแนกตามลักษณะคุณค่าการใช้งาน การวางแผนกายภาพ และการจำแนกตามขอบข่ายลักษณะของแผน

องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นกับการวางแผนพัฒนาท้องถิ่น

นับแต่ได้มีการประกาศใช้รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2540 เป็นต้น มาบทบาทอำนาจหน้าที่ และความรับผิดชอบขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นได้เปลี่ยนแปลงไปจาก เดิมอย่างมาก จวบจนมาถึงรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2550 ฉบับปัจจุบันให้ ความสำคัญกับการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นอย่างต่อเนื่อง โดยกำหนด กรอบความเป็นอิสระในการปกครองตนเองตามเจตนารมณ์ของประชาชน และความเป็นอิสระใน การกำหนดนโยบายการปกครอง การบริหารจัดการ การบริหารงานบุคคล การเงินและการคลัง และ มีอำนาจหน้าที่ของตนเองโดยเฉพาะ

นอกจากนี้พระราชบัญญัติกำหนดแผนและขั้นตอนการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. 2542 ได้บัญญัติให้มืองค์กรรับผิดชอบในการจัดทำารกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น คือ คณะกรรมการการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและกำหนดหน้าที่ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในการให้บริการสาธารณะที่จำเป็นแก่ท้องถิ่น ตลอดจนรายได้ของท้องถิ่นที่เพิ่มขึ้น และพระราชบัญญัติระเบียบบริหารงานบุคคลส่วนท้องถิ่น พ.ศ. 2542 ได้กำหนดรูปแบบการบริหารงานบุคคลส่วนท้องถิ่นที่มีความเป็นอิสระมากขึ้น

ดังนั้น องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นยุคหลังรัฐธรรมนูญฉบับปัจจุบันประกาศใช้ จึงมีบทบาทอำนาจหน้าที่อย่างกว้างขวาง โดยมีเพียงพที่จะมีหน้าที่ในการให้บริการสาธารณะพื้นฐานแก่ประชาชนในท้องถิ่นเท่านั้น แต่ยังคงขยายบทบาทหน้าที่ออกไปรวมถึงการพัฒนาคุณภาพชีวิต และการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมของท้องถิ่นด้วย และเป็นองค์กรที่เปิดให้ประชาคมท้องถิ่นมีส่วนร่วมในการบริหารและการตรวจสอบการปฏิบัติงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมากขึ้น

แต่เนื่องจากพระราชบัญญัติกำหนดแผนและขั้นตอนการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. 2542 มาตรา 30(4) และแผนการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ข้อ 52 กำหนดให้รัฐต้องจัดสรรงบประมาณ ให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในสัดส่วนไม่น้อยกว่าร้อยละ 20 ของรายได้ของรัฐทั้งหมดภายในปี 2544 และไม่น้อยกว่าร้อยละ 35 ของรายได้ของรัฐทั้งหมดภายในปี 2549 จึงมีความจำเป็นในการใช้ทรัพยากรรายได้ ทั้งที่ท้องถิ่นจัดเก็บเอง และรายได้ที่รัฐบาลจัดสรรที่มีอยู่จำกัดให้เกิดประโยชน์สูงสุดและมีความโปร่งใสมากที่สุด การวางแผนถือ เป็นกลไกสำคัญประการหนึ่งที่จะทำให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นบรรลุจุดมุ่งหมายดังกล่าว โดยใช้ยุทธศาสตร์ที่เหมาะสม องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจึงจำเป็นต้องวางแผนการใช้ทรัพยากรให้คุ้มค่า และเกิดประโยชน์สูงสุดแก่ประชาคมทั้งในปัจจุบัน และอนาคตมีการปฏิบัติตามแผนงาน โครงการที่จะกำหนดให้เกิดสัมฤทธิ์ผลซึ่งในช่วงเวลาที่กำหนดจะมีการควบคุมติดตาม วัดและประเมินผล โดยการบริหารจัดการตามแผน หรือแผนงาน และโครงการนั้นจะต้องเป็นการบริหารจัดการที่ดี มีความโปร่งใส และสามารถตรวจสอบได้ (กรมส่งเสริมการปกครองส่วนท้องถิ่น, 2548, หน้า 1-2)

จากที่กล่าวมาข้างต้นองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นกับการวางแผนพัฒนาท้องถิ่น หมายถึง การกำหนดหน้าที่ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในการให้บริการสาธารณะ ส่งผลให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น มีบทบาทอำนาจหน้าที่อย่างกว้างขวางและอิสระมากยิ่งขึ้น เพื่อเป็นการส่งเสริมการพัฒนาในการให้บริการและรับใช้ประชาชนเพื่อก่อให้เกิดความรวดเร็วและมีประสิทธิภาพมากที่สุด

การวางแผนพัฒนาองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น ได้กำหนดแนวทางการวางแผนพัฒนาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นไว้ ดังนี้ (กรมส่งเสริมการปกครองส่วนท้องถิ่น, 2548)

การที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจะพัฒนาไปในทิศทางใด จำเป็นต้องมีการกำหนดวิสัยทัศน์ หรือภาพในอนาคต และแปลงมาสู่การปฏิบัติ ดังนั้น ระเบียบกระทรวงมหาดไทย ว่าด้วยการจัดทำและประสานแผนพัฒนา ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. 2548 จึงได้กำหนดประเภทของแผนพัฒนาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นไว้ 2 ประเภท คือ

1. แผนยุทธศาสตร์การพัฒนา เป็นแผนพัฒนาระยะยาว
2. แผนพัฒนาสามปี เป็นแผนพัฒนาแบบหมุนเวียน (Rolling plan) ที่ต้องมีการทบทวนและจัดทำทุกปี

จากที่กล่าวมาข้างต้น การวางแผนพัฒนาองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เปรียบเสมือนเครื่องมือที่สำคัญที่จะกำหนดทิศทางการดำเนินงานเพื่อพัฒนาท้องถิ่น เพื่อให้บรรลุเป้าหมายตามนโยบายของผู้บริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่ได้กำหนด

องค์กรในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น

(ระเบียบกระทรวงมหาดไทยว่าด้วยการจัดทำและประสานแผนพัฒนาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. 2546, 2546, หน้า 14-15) ได้กำหนดองค์กรในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นไว้ สรุปได้ ดังนี้

1. คณะกรรมการพัฒนาท้องถิ่น เป็นองค์กรที่มีหน้าที่กำหนดแนวทางการพัฒนาของท้องถิ่นให้สอดคล้องกับแผนพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ นโยบายรัฐบาล แผนพัฒนาจังหวัด แผนพัฒนาอำเภอ การผังเมือง ตลอดจนให้คำปรึกษาหารือเกี่ยวกับการพัฒนาท้องถิ่น
2. คณะกรรมการสนับสนุนการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น เป็นองค์กรที่มีหน้าที่จัดทำร่างแผนพัฒนาให้สอดคล้องกับแนวทางการพัฒนาที่คณะกรรมการพัฒนาท้องถิ่นกำหนด
3. คณะกรรมการประสานแผนพัฒนาท้องถิ่น จะมีหน้าที่ในการกำหนดกรอบทิศทางและแนวทาง รวมทั้งประสานการพัฒนาองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในจังหวัด ให้สอดคล้องกับยุทธศาสตร์ และแนวทางการพัฒนาจังหวัด อำเภอ ตรวจสอบวิเคราะห์ และประสานแผนพัฒนาขององค์กร ปกครองส่วนท้องถิ่นในจังหวัด และให้ความเห็นชอบร่างแผนยุทธศาสตร์การพัฒนาหรือแผนพัฒนาสามปีขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในจังหวัด รวบรวมข้อมูลขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เพื่อประโยชน์ในการประสานแผน

คณะกรรมการประสานแผนพัฒนาท้องถิ่น อาจมอบอำนาจในการให้ความเห็นชอบ ร่าง แผนพัฒนา ฯ ให้คณะกรรมการประสานแผนระดับอำเภอ เพื่อปฏิบัติหน้าที่แทนได้ภายใต้ การ กำหนดกรอบนโยบายแนวทางการพัฒนาที่คณะกรรมการประสานแผนกำหนด

จากที่กล่าวมาข้างต้นองค์กรในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น นั่นคือ คณะกรรมการ พัฒนาท้องถิ่น คณะกรรมการสนับสนุนการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น และคณะกรรมการประสาน แผนพัฒนาท้องถิ่น และเพื่อเป็นแนวทางในการจัดทำงบประมาณประจำปีงบประมาณต่อไป

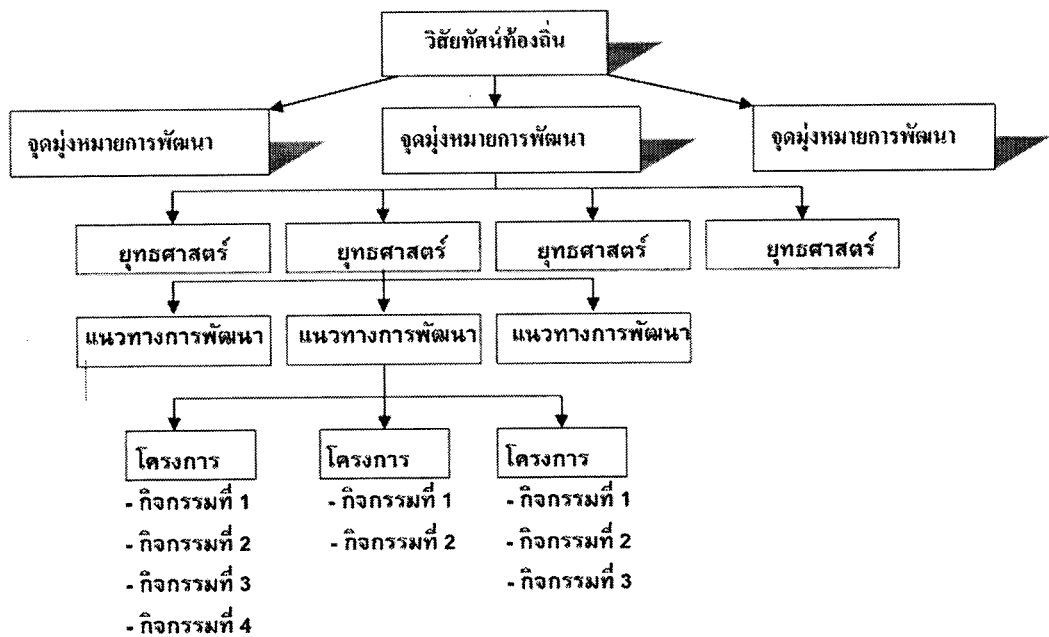
การจัดแผนพัฒนาสามปี

ลักษณะของแผนพัฒนาสามปี

แผนพัฒนาสามปี หมายถึง แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมขององค์กรปกครองส่วน ท้องถิ่นซึ่งสอดคล้องกับแผนยุทธศาสตร์การพัฒนา อันเป็นการกำหนดรายละเอียดแผนงาน โครงการพัฒนาที่จัดทำขึ้นสำหรับปีงบประมาณแต่ละปี ซึ่งมีความต่อเนื่องและเป็นแผนก้าวหน้า ครอบคลุมระยะเวลาสามปี โดยมีการทบทวนเพื่อปรับปรุงเป็นประจำทุกปี (เทศบาลนคร แหลมฉบัง, 2560 ค)

แผนพัฒนาสามปีเป็นการแปลงยุทธศาสตร์การพัฒนาไปสู่การปฏิบัติ โดยมีหลักว่า ภายใต้ ยุทธศาสตร์การพัฒนาหนึ่งจะมีแนวทางการพัฒนาได้มากกว่าหนึ่งแนวทาง และมีโครงการ/ กิจกรรม ได้มากกว่าหนึ่งโครงการ/ กิจกรรม ที่จะนำมาดำเนินการ เพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ และ เป้าหมายที่ต้องการในแต่ละยุทธศาสตร์การพัฒนา (เทศบาลนครแหลมฉบัง, 2560 ค)

นอกจากนั้น แผนพัฒนาสามปี เป็นแผนที่มีความสัมพันธ์ใกล้ชิดกับงบประมาณรายจ่าย ประจำปี กล่าวคือ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ใช้การวางแผนพัฒนาเป็นเครื่องมือในการจัดทำ งบประมาณรายจ่ายประจำปี โดยนำโครงการ/ กิจกรรมจากแผนพัฒนาสามปี ในปีที่จะจัดทำ งบประมาณรายจ่ายประจำปีไปจัดทำงบประมาณ เพื่อให้กระบวนการจัดทำงบประมาณเป็นไป ด้วย ความรอบคอบ และผ่านกระบวนการการมีส่วนร่วมของประชาชน (กรมส่งเสริมการปกครองส่วน ท้องถิ่น, 2548, หน้า 34)

ภาพที่ 2-2 ความเชื่อมโยงของแผนยุทธศาสตร์การพัฒนากับแผนพัฒนาสามปี (กรมส่งเสริมการปกครองส่วนท้องถิ่น, 2548, หน้า 34)

ดังนั้น โครงการที่บรรจุอยู่ในแผนพัฒนาสามปี โดยเฉพาะในแผนประจำปีแรกของห้วงระยะเวลาสามปีนั้น ควรมีสภาพความพร้อมอย่างน้อย 2 ประการ คือ

1. มีความแน่นอนของกิจกรรมที่จะดำเนินการ โดยควรมีการประเมินถึงความเป็นไปได้ของ โครงการ/ กิจกรรม รวมทั้งผลประโยชน์สาธารณะที่จะได้รับจากโครงการ/ กิจกรรม
2. กิจกรรมที่อยู่ในแผนประจำปีแรกของห้วงระยะเวลาสามปี ควรมีความพร้อมในเรื่องรูปแบบ และรายละเอียดทางเทคนิคพอสมควร เพื่อให้สามารถกำหนดรายการในแผนพัฒนาที่จะนำไปใช้จัดทำงบประมาณรายจ่ายประจำปีได้ต่อไป

แผนพัฒนาสามปี มีลักษณะกว้าง ๆ ดังต่อไปนี้

1. เป็นเอกสารที่แสดงความสอดคล้องกับแผนยุทธศาสตร์การพัฒนา
2. เป็นเอกสารที่แสดงแนวทางการพัฒนา และวัตถุประสงค์ของแนวทางการพัฒนาที่ชัดเจน และมีลักษณะเฉพาะเจาะจงที่ดำเนินการ
3. เป็นเอกสารที่แสดงโครงการ/ กิจกรรมการพัฒนาที่จะดำเนินการเป็นห้วงระยะเวลาสามปี

4. เป็นเอกสารที่จะแสดงความเชื่อมโยงระหว่างแผนยุทธศาสตร์การพัฒนากับงบประมาณ รายจ่ายประจำปี

วัตถุประสงค์ของการจัดทำแผนพัฒนาสามปี

วัตถุประสงค์ของการจัดทำแผนพัฒนาสามปีมีวัตถุประสงค์ ดังนี้ (กรมส่งเสริมการปกครองส่วนท้องถิ่น, 2548, หน้า 37)

1. เพื่อแสดงความสัมพันธ์เชื่อมโยง และสอดคล้องกันระหว่างแผนยุทธศาสตร์การพัฒนาและการจัดทำงบประมาณประจำปี
2. เพื่อแสดงแนวทางการพัฒนาในช่วงสามปีที่มีความสอดคล้อง และสามารถตอบสนองต่อยุทธศาสตร์การพัฒนาอย่างมีประสิทธิภาพ
3. เป็นการจัดเตรียมโครงการพัฒนาต่าง ๆ ให้อยู่ในลักษณะที่พร้อมจะบรรจุในเอกสารงบประมาณประจำปี และนำไปปฏิบัติได้ทันทีเมื่อได้รับงบประมาณ

ขั้นตอนการจัดทำแผนพัฒนาสามปี

หลังจากที่ได้มีการกำหนดยุทธศาสตร์การพัฒนาและแนวทางการพัฒนาในแผนยุทธศาสตร์แล้ว ก็จะต้องถึงขั้นตอนในการแปลงสู่การปฏิบัติโดยการจัดทำแผนพัฒนาสามปี การจัดทำแผนพัฒนาสามปีมีขั้นตอนการดำเนินงาน ดังนี้ (เทศบาลนครแหลมฉบัง, 2560 ค)

ขั้นตอนที่ 1

คณะกรรมการพัฒนาเทศบาลร่วมกับประชาคมท้องถิ่นกำหนดประเด็น การพัฒนาให้สอดคล้องกับวิสัยทัศน์ พันธกิจ และจุดมุ่งหมายเพื่อการพัฒนาในแผนยุทธศาสตร์ การพัฒนารวมทั้งสอดคล้องกับปัญหาความต้องการของประชาคม และชุมชน โดยให้นำข้อมูลพื้นฐานในการพัฒนาจากหน่วยงานต่าง ๆ และข้อมูลในแผนชุมชนมาพิจารณาประกอบการจัดทำแผนพัฒนาสามปี

ขั้นตอนที่ 2

คณะกรรมการสนับสนุนการจัดทำแผนพัฒนาเทศบาลรวบรวมประเด็น การพัฒนา ปัญหาความต้องการ และข้อมูลต่าง ๆ นำมาจัดทำร่างแผนพัฒนาสามปีแล้วเสนอคณะกรรมการพัฒนาท้องถิ่น

ขั้นตอนที่ 3

คณะกรรมการพัฒนาท้องถิ่นพิจารณาร่างแผนพัฒนาสามปี เพื่อเสนอผู้บริหารท้องถิ่น

ขั้นตอนที่ 4

ผู้บริหารท้องถิ่นพิจารณา และอนุมัติร่างแผนพัฒนาสามปีและประกาศใช้แผนพัฒนาสามปี

ประโยชน์ของแผนพัฒนาสามปี

การจัดทำแผนพัฒนาสามปี เป็นเครื่องมือที่จะช่วยให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ได้พิจารณาอย่างรอบคอบให้เห็นถึงความเชื่อมโยงระหว่างแนวทางการดำเนินงานต่าง ๆ ที่อาจมีความเชื่อมโยง และส่งผลทั้งในเชิงสนับสนุน และเป็นอุปสรรคต่อกัน เพื่อให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นนำมาตัดสินใจ กำหนดแนวทางการดำเนินงาน และใช้ทรัพยากรการบริหารของท้องถิ่นอย่างมีประสิทธิภาพ เพื่อให้เกิดประโยชน์สาธารณะสูงสุด (กรมส่งเสริมการปกครองส่วนท้องถิ่น, 2548, หน้า 35)

เค้าโครงแผนพัฒนาสามปี

การจัดทำเค้าโครงแผนพัฒนาสามปี (กรมส่งเสริมการปกครองส่วนท้องถิ่น, 2548, หน้า 42-45)

ส่วนที่ 1 บทนำ

วัตถุประสงค์: เพื่อให้ทราบถึงลักษณะของแผน วัตถุประสงค์ ขั้นตอนในการดำเนินการ และประโยชน์ของการจัดทำแผนพัฒนาสามปี

องค์ประกอบ: ประกอบด้วยลักษณะของแผน วัตถุประสงค์ ขั้นตอนในการจัดทำแผนพัฒนาสามปีและประโยชน์ของการจัดทำแผนพัฒนาสามปี โดยนำเสนอ ดังนี้

- 1.1 ลักษณะของแผนพัฒนาสามปี
- 1.2 วัตถุประสงค์ของการจัดทำแผนพัฒนาสามปี
- 1.3 ขั้นตอนในการจัดทำแผนพัฒนาสามปี
- 1.4 ประโยชน์ของการจัดทำแผนพัฒนาสามปี

ที่มาของเนื้อหา: คณะกรรมการสนับสนุนการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น จะเป็นผู้ดำเนินการจัดทำ

ส่วนที่ 2 สภาพทั่วไปและข้อมูลพื้นฐานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

วัตถุประสงค์ เพื่อให้ทราบถึงสภาพโดยทั่วไป ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นนั้น องค์ประกอบ ประกอบด้วยสภาพทั่วไป ด้านโครงสร้างพื้นฐาน (ระบบบริการสาธารณสุข ปลอดภัยขั้นพื้นฐาน) ด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ด้านเศรษฐกิจ ด้านสังคม และด้านการเมือง การบริหาร โดยหากข้อมูลเชิงสถิติใดที่จะให้เห็นแนวโน้มของการพัฒนาได้ อาจทำในรูปแบบการเปรียบเทียบข้อมูล เช่น การแยกแยะประชากรตามข้อมูลเพศและช่วงชั้นอายุ การเปรียบเทียบประชากรย้อนหลัง การเปรียบเทียบรายรับรายจ่ายย้อนหลัง การเปรียบเทียบข้อมูลทางด้านการศึกษา ด้านการสาธารณสุขย้อนหลัง

ส่วนที่ 3 ผลการพัฒนาท้องถิ่นในปีที่ผ่านมา

วัตถุประสงค์ เพื่อให้ทราบถึงผลการพัฒนาที่ผ่านมาว่าองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นได้นำโครงการไปปฏิบัติมากน้อยเพียงใดและบรรลุวัตถุประสงค์การพัฒนาหรือไม่

องค์ประกอบ: ประกอบด้วย

3.1 การประเมินผลการทำงานพัฒนาไปปฏิบัติในเชิงปริมาณ

3.2 การประเมินประสิทธิผลของแผนพัฒนาในเชิงคุณภาพ

ที่มาของเนื้อหา: ได้จากขั้นตอนการจัดทำแผนพัฒนาสามปีในขั้นตอนที่ 3

ส่วนที่ 4 สรุปรุทธศาสตร์ และแนวทางการพัฒนา

วัตถุประสงค์: เพื่อให้ทราบถึงภาพรวมการพัฒนาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นนั้นในขนาด และสามารถนำมาตรวจสอบแผนพัฒนาสามปี ว่ามีความสอดคล้องกับวัตถุประสงค์การพัฒนาท้องถิ่นเพียงใด หรือมีจุดเน้นไปในทิศทางใด

องค์ประกอบ: ประกอบด้วยวิสัยทัศน์ ยุทธศาสตร์การพัฒนา แนวทางการพัฒนาจากแผนยุทธศาสตร์การพัฒนา รวมทั้งนโยบายการพัฒนาจังหวัด นโยบายการพัฒนาอำเภอ และนโยบายการพัฒนาของผู้บริหาร โดยนำเสนอ ดังนี้

4.1 วิสัยทัศน์การพัฒนา

4.2 ยุทธศาสตร์การพัฒนา (จากแผนยุทธศาสตร์การพัฒนาท้องถิ่น)

4.3 แนวทางการพัฒนาท้องถิ่น (จากแผนยุทธศาสตร์การพัฒนาท้องถิ่น)

4.4 นโยบายการพัฒนาจังหวัด (ถ้ามี)

4.5 นโยบายการพัฒนาอำเภอ (ถ้ามี)

4.6 นโยบายการพัฒนาของผู้บริหารท้องถิ่น

ที่มาของเนื้อหา: คัดลอกยุทธศาสตร์การพัฒนา และแนวทางการพัฒนาท้องถิ่นจากแผนยุทธศาสตร์การพัฒนา และประสานกับสำนักงานจังหวัด สำนักงานอำเภอ และฝ่ายบริหารเพื่อรับทราบนโยบายการพัฒนาท้องถิ่น

ส่วนที่ 5 ยุทธศาสตร์และแนวทางการพัฒนาในช่วงสามปี

วัตถุประสงค์: เพื่อให้ทราบถึงยุทธศาสตร์ในการพัฒนาว่ามียุทธศาสตร์ใดบ้าง เพื่อนำมาจัดทำแนวทางการพัฒนาให้สอดคล้องกัน

องค์ประกอบ: ประกอบด้วย ยุทธศาสตร์การพัฒนาที่ได้เรียงลำดับก่อน-หลัง และแนวทางการพัฒนาที่สอดคล้องกันและตอบสนองต่อยุทธศาสตร์ และแนวทางการพัฒนาของท้องถิ่นที่กำหนดไว้ โดยนำเสนอ ดังนี้

5.1 ยุทธศาสตร์การพัฒนาในช่วงสามปี โดยเรียงลำดับก่อน-หลัง

5.2 แนวทางการพัฒนาท้องถิ่น

ที่มาของเนื้อหา: ได้จากขั้นตอนการจัดทำแผนพัฒนาสามปี ในขั้นตอนที่ 3

ส่วนที่ 6 บัญชีโครงการ/ กิจกรรม

วัตถุประสงค์: เพื่อให้ทราบถึงวัตถุประสงค์ของแนวทางการพัฒนา และรายละเอียด

โครงการกิจกรรมการพัฒนา

องค์ประกอบ: ประกอบด้วย

6.1 วัตถุประสงค์การพัฒนาในแต่ละแนวทางการพัฒนา

6.2 เป้าหมายของแนวทางการพัฒนาทั้งเชิงปริมาณ และคุณภาพ

6.3 รายละเอียดโครงการพัฒนา

ที่มาของเนื้อหา : ได้จากขั้นตอนการจัดทำแผนพัฒนาสามปี ในขั้นตอนที่ 5 (ตัวอย่าง
บัญชีโครงการตามภาคผนวก)

ส่วนที่ 7 การติดตาม และประเมินผลการนำแผนพัฒนาสามปีไปปฏิบัติ

วัตถุประสงค์: เพื่อให้ทราบถึงแนวทางและกลไกในการติดตาม และประเมินผลการ
ดำเนินงานตามแผนพัฒนาสามปีอันจะเป็นประโยชน์ต่อการจัดทำแผนพัฒนาสามปีในปีต่อ ๆ ไป
และเป็นการสร้างแนวทางการมีส่วนร่วมในท้องถิ่น

องค์ประกอบ: ประกอบด้วย การติดตาม และประเมินผลแผนพัฒนาสามปี โดยนำเสนอ
ดังนี้

7.1 องค์การรับผิดชอบในการติดตามและประเมินผล ซึ่งตามระเบียบกระทรวง
มหาดไทยว่าด้วยการจัดทำและประสานแผนพัฒนาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. 2546
กำหนดให้มีคณะกรรมการติดตาม และประเมินผลแผนพัฒนาท้องถิ่น ซึ่งคณะกรรมการ ฯ อาจ
แต่งตั้งคณะทำงานขึ้นช่วยในการติดตาม และการประเมินผลได้ตามความเหมาะสม ซึ่งควรแสดง
ไว้ในเอกสารแผนพัฒนาเพื่อเป็นแนวทางการดำเนินงานที่ชัดเจน และต่อเนื่อง

7.2 การกำหนดวิธีการติดตามและประเมินผล เป็นการแสดงถึงวิธีการติดตาม และ
ประเมินผลโครงการ โดยการกำหนดรูปแบบที่จะใช้ในการติดตามและประเมินผลเพื่อตรวจสอบว่า
การดำเนินกิจกรรมตามโครงการอยู่ภายใต้ระยะเวลา และงบประมาณที่กำหนดไว้หรือไม่ และผล
ของการดำเนินโครงการบรรลุวัตถุประสงค์ที่ได้วางไว้หรือไม่ ทั้งนี้การติดตามเป็นการตรวจสอบ
ในระหว่างการดำเนินกิจกรรมตามโครงการ ในขณะที่การประเมินผลเป็นการตรวจสอบผลที่เกิดขึ้น
จริงเมื่อดำเนินโครงการแล้วเสร็จเปรียบเทียบกับวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้

7.3 การกำหนดช่วงเวลา ในการติดตามและประเมินผล คณะกรรมการติดตาม และประเมินผลกำหนดช่วงเวลาในการติดตามประเมินผลโครงการ โดยคำนึงถึงความเหมาะสมของแต่ละโครงการ ทั้งนี้ควรกำหนดช่วงเวลาในการติดตาม และประเมินผลอย่างน้อยโครงการละ 1 ครั้ง และประเมินผลโครงการในภาพรวมอย่างน้อยปีละ 1 ครั้ง แล้วรายงานผล และเสนอความเห็นซึ่งได้จากการติดตาม และประเมินผลแผนพัฒนาต่อสภาท้องถิ่น ผู้บริหารท้องถิ่น คณะกรรมการพัฒนาท้องถิ่น และประกาศผลการติดตาม และประเมินผลแผนพัฒนาให้ประชาชนในท้องถิ่นทราบโดยทั่วกัน

จากลักษณะของแผนพัฒนาสามปีที่กล่าวมา สรุปได้ว่าเป็นแผนการพัฒนาที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นใช้ในการวางแผนพัฒนาท้องถิ่นที่จะสอดคล้องกับแผนยุทธศาสตร์การพัฒนา ซึ่งองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจะใช้แผนพัฒนาสามปี เป็นเครื่องมือในการจัดทำงบประมาณรายปี โดยนำโครงการจากแผนพัฒนาสามปีในปีที่จัดทำงบประมาณรายจ่ายประจำปีไปจัดทำงบประมาณ เพื่อให้กระบวนการจัดทำงบประมาณเป็นไปด้วยความรอบคอบ และได้ผ่านกระบวนการมีส่วนร่วมของประชาชน

สภาพทั่วไปและข้อมูลพื้นฐานของเทศบาลนครแหลมฉบัง

ข้อมูลทั่วไปของเทศบาล (เทศบาลนครแหลมฉบัง, 2560 ก)

1. ที่ตั้ง อาณาเขต และเขตการปกครอง

เทศบาลตำบลแหลมฉบังจัดตั้งขึ้นตาม “พระราชกฤษฎีกาจัดตั้งเทศบาลตำบลแหลมฉบัง อำเภอสัตหีบ และอำเภอบางละมุง จังหวัดชลบุรีพ.ศ. 2534” ได้ประกาศในพระราชกิจจานุเบกษา เล่มที่ 108 ตอนที่ 211 ลงวันที่ 4 ธันวาคม 2534 มีข้อบังคับใช้ ตั้งแต่วันที่ 3 มกราคม พ.ศ. 2535 โดยยกฐานะพื้นที่บางส่วนของสุขาภิบาลอ่าวอุดม (เดิม) อำเภอสัตหีบ และพื้นที่บางส่วนของสุขาภิบาล บางละมุง (เดิม) อำเภอบางละมุง

ต่อมาเทศบาลตำบลแหลมฉบังได้เปลี่ยนแปลงฐานะเป็น “เทศบาลนครแหลมฉบัง” ตามประกาศกระทรวงมหาดไทย เมื่อวันที่ 24 พฤษภาคม พ.ศ. 2553 โดยอาศัยอำนาจตามความใน มาตรา 11 และมาตรา 13 แห่งพระราชบัญญัติเทศบาล พ.ศ. 2496 ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติเทศบาล (ฉบับที่ 12) พ.ศ. 2546

เทศบาลนครแหลมฉบังอยู่ห่างจากกรุงเทพมหานคร เป็นระยะทางประมาณ 125 กิโลเมตร มีพื้นที่รวมทั้งสิ้น 109.65 ตารางกิโลเมตร คิดเป็นร้อยละ 2.5 ของพื้นที่จังหวัดชลบุรี

1.1 พื้นที่บางส่วนของสุขาภิบาลอ่าวอุดม (เดิม) มีพื้นที่จำนวน 72.56 ตารางกิโลเมตร หรือ 45,350 ไร่ รวม 4 ตำบล 19 หมู่บ้าน ประกอบด้วย

1.1.1 พื้นที่ตำบลทุ่งสุขลา (ทั้งตำบล) จำนวน 12 หมู่บ้าน (หมู่ที่ 1-หมู่ที่ 12)

1.1.2 พื้นที่ตำบลสุรศักดิ์ (บางส่วน) จำนวน 2 หมู่บ้าน (หมู่ที่ 3 และหมู่ที่ 9)

1.1.3 พื้นที่ตำบลบึง (บางส่วน) จำนวน 4 หมู่บ้าน (หมู่ที่ 1, 5, 9 และ 10)

1.1.4 พื้นที่ตำบลหนองขาม (บางส่วน) จำนวน 1 หมู่บ้าน (หมู่ที่ 11)

1.2 พื้นที่บางส่วนของสุขาภิบาลบางละมุง (เดิม) มีพื้นที่จำนวน 16.03 ตาราง

กิโลเมตร หรือ 10,018.75 ไร่ ประกอบด้วย พื้นที่ตำบลบางละมุง (บางส่วน) จำนวน 5 หมู่บ้าน (หมู่ที่ 4, 6, 7, 8 และ 9)

1.3 พื้นน้ำ (ทะเล) มีพื้นที่จำนวน 21.06 ตารางกิโลเมตร ทางด้านตะวันตกของเขต

เทศบาล ฯ

ขอบเขตของเทศบาลตามพระราชกฤษฎีกาจัดตั้งเทศบาล มีดังนี้

ทิศเหนือ ตั้งแต่หลักเขตที่ 1 ตั้งอยู่ริมชายฝั่งทะเลอ่าวไทยด้านตะวันตกที่จุดเส้นขนานระยะ 200 เมตร กับแนวเส้นแบ่งเขตตำบลระหว่างตำบลสุรศักดิ์กับตำบลทุ่งสุขลา บรรจบกับริมชายฝั่ง ทะเลอ่าวไทยด้านทิศตะวันตกไปทางทิศตะวันออก ตามแนวเส้นขนานระยะ 200 เมตร กับแนวแบ่ง เขตระหว่างตำบลสุรศักดิ์กับตำบลทุ่งสุขลา กับหลักเขตที่ 2 ซึ่งตั้งอยู่ริมทางหลวง

จากหลักเขตที่ 2 เป็นเส้นตรงไปทางทิศตะวันตกตัดกับทางรถไฟสายตะวันออกที่จุดซึ่งอยู่ห่างจากถนนสุขาภิบาล 6 ตัดกับทางรถไฟสายตะวันออกทางทิศเหนือตามแนวทางรถไฟ สายตะวันออกระยะ 1.70 เมตร ทิศตะวันออกตามแนวเส้นตั้งฉากกับแนวศูนย์กลางทางรถไฟ สายตะวันออกระยะ 550 เมตร ถึงหลักเขตที่ 3

ทิศตะวันออก จากหลักเขตที่ 4 เป็นเส้นตรงไปทางทิศตะวันออกตามแนวเส้นตั้งฉากกับแนวศูนย์กลางทางรถไฟสายตะวันออก ถึงหลักเขตที่ 5 ซึ่งตั้งอยู่บนเส้นขนานระยะ 3,500 เมตรกับศูนย์กลางทางรถไฟสายตะวันออก

จากหลักเขตที่ 5 เป็นเส้นขนานระยะ 3,500 เมตรกับศูนย์กลางทางรถไฟสายตะวันออก ถึงหลักเขตที่ 6 ซึ่งตั้งอยู่ริมห้วยกงไค้ฝั่งใต้

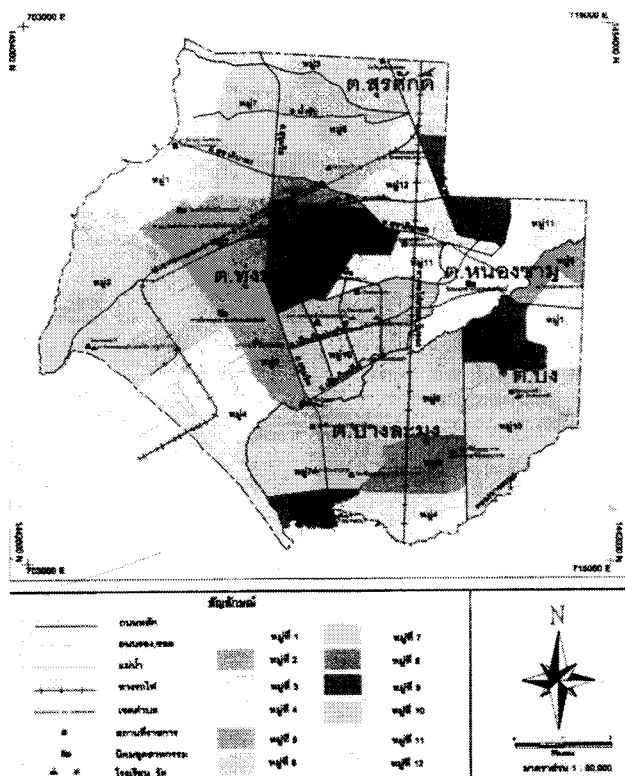
ทิศใต้ จากหลักเขตที่ 6 เลียบริมห้วยกงไค้ฝั่งใต้ไปทางทิศตะวันตกเฉียงใต้และเลียบ ริมคลองบางละมุงฝั่งใต้ไปทางทิศตะวันตก ถึงหลักเขตที่ 7 ซึ่งตั้งอยู่ริมชายฝั่งทะเลอ่าวไทย ด้านตะวันตกบริเวณปากคลองบางละมุงฝั่งใต้

ทิศตะวันตก จากหลักเขตที่ 7 เป็นเส้นตั้งฉากระยะ 3,000 เมตรกับชายฝั่งทะเล อ่าวไทย ด้านทิศตะวันตกเฉียงใต้ถึงหลักเขตที่ 8

จากหลักเขตที่ 8 เป็นเส้นตรงไปทางทิศตะวันตกเฉียงเหนือถึงหลักเขตที่ 9 ซึ่งตั้งอยู่ปลายสุดของเขื่อนกั้นคลื่นท่าเรือน้ำลึกแหลมฉบังด้านทิศใต้

จากหลักเขตที่ 9 เป็นเส้นตรงไปทางทิศตะวันออกเฉียงเหนือถึงหลักเขตที่ 10 ซึ่งตั้งอยู่ปลายสุดของท่าเทียบเรือ บริษัท เอสโซ่ (ประเทศไทย) จำกัด (มหาชน)

จากหลักเขตที่ 10 เป็นเส้นตรงไปทางทิศตะวันออกเฉียงเหนือถึงหลักเขตที่ 11 ซึ่งตั้งอยู่ปลายสุดของท่าเทียบเรือบริษัท ไทยออยล์ จำกัด

ภาพที่ 2-3 แผนที่เทศบาลนครแหลมฉบัง (เทศบาลนครแหลมฉบัง, 2560 ก)

เทศบาลนครแหลมฉบังมีอาณาเขตติดต่อ ดังนี้

- ทิศเหนือ ติดต่อกับ ตำบลสุรศักดิ์อำเภอศรีราชา
- ทิศตะวันออกเฉียงเหนือ ติดต่อกับ ตำบลหนองขามและตำบลบึง อำเภอศรีราชา
- ทิศใต้ ติดต่อกับ ตำบลบางละมุงและตำบลตะเคียนเตี้ย อำเภอบางละมุง
- ทิศตะวันตก ติดต่อกับ ทะเลฝั่งตะวันออกของอ่าวไทย

2. ลักษณะภูมิประเทศและลักษณะภูมิอากาศ

2.1 ลักษณะภูมิประเทศ

ลักษณะภูมิประเทศของเทศบาลนครแหลมฉบังเป็นพื้นที่ชายฝั่งทะเลมีชายฝั่งทะเลอยู่ทางด้านทิศตะวันตกซึ่งติดกับอ่าวไทย มีที่ราบบริเวณชายฝั่งทะเลเป็นบริเวณกว้าง มีภูเขาขนาดเล็ก ความสูงไม่เกิน 200 เมตร (จากระดับน้ำทะเลปานกลาง) ทางบริเวณตอนเหนือของเทศบาล

2.2 ลักษณะภูมิอากาศ

เทศบาลนครแหลมฉบังอยู่ในเขตภูมิอากาศแบบมรสุมเมืองร้อน มีลมมรสุมตะวันตกเฉียงใต้พัดผ่านทำให้อากาศชุ่มชื้นและมีฝนตก ลักษณะภูมิอากาศโดยทั่วไปไม่ร้อนจัดและไม่หนาวมาก แบ่งออกเป็น 3 ฤดูกาล ดังนี้

- 1) ฤดูร้อน เริ่มตั้งแต่เดือนมีนาคมถึงเดือนพฤษภาคม โดยในช่วงเดือนเมษายน อากาศจะร้อนที่สุด
- 2) ฤดูฝน เริ่มตั้งแต่เดือนมิถุนายนถึงเดือนตุลาคม ซึ่งเป็นช่วงอิทธิพลของ ลมมรสุมตะวันตกเฉียงใต้
- 3) ฤดูหนาว เริ่มตั้งแต่เดือนพฤศจิกายนถึงเดือนกุมภาพันธ์ โดยในเดือนธันวาคม จะมีอุณหภูมิต่ำสุด มีลมมรสุมตะวันออกเฉียงเหนือพัดผ่าน

3. ประชากร

3.1 ประชากร

ประชากรในเขตเทศบาลนครแหลมฉบัง ณ เดือนมิถุนายน พ.ศ. 2560 มีประชากรทั้งสิ้น 84,120 คน แยกเป็นชาย 41,301 คน หญิง 42,819 คน

3.2 ผู้มีสิทธิ์เลือกตั้ง

ประชากรในเขตเทศบาลนครแหลมฉบัง ณ เดือนมิถุนายน พ.ศ. 2560 ที่มีสิทธิ์เลือกตั้งมีทั้งสิ้น 59,883 คน

ข้อมูลด้านโครงสร้างพื้นฐาน (เทศบาลนครแหลมฉบัง, 2560 ก)

1. ด้านการคมนาคม/ขนส่ง

ทางบก

เทศบาลนครแหลมฉบังมีเส้นทางคมนาคมสายหลักที่สำคัญ คือ ถนนสุขุมวิท (ทางหลวงแผ่นดินหมายเลข 3) หรือถนนสายบางนา-ตราด ซึ่งเป็นทางหลวงแผ่นดินสายแรกของภาคตะวันออก เริ่มต้นจากกรุงเทพฯ-จังหวัดสมุทรปราการ-จังหวัดฉะเชิงเทรา-จังหวัดชลบุรี-จังหวัดระยอง-จังหวัดจันทบุรี และสิ้นสุดที่จังหวัดตราด

ทางรถไฟสายศรีราชา-แหลมฉบัง

ทางรถไฟสายศรีราชา-แหลมฉบัง เป็นเส้นทางรถไฟที่แยกจากรถไฟสาย
ฉะเชิงเทรา-สัตหีบ ที่บริเวณอำเภศรีราชามุ่งเข้าสู่ท่าเรือน้ำลึก และนิคมอุตสาหกรรม
แหลมฉบัง มีระยะทางทั้งหมด 9.3 กิโลเมตร

ท่าเรือพาณิชย์ระหว่างประเทศ

การทำเรือแห่งประเทศไทยได้ทำการก่อสร้างท่าเรือน้ำลึกแหลมฉบัง เพื่อใช้เป็นท่าเรือ
พาณิชย์ระหว่างประเทศสำหรับขนถ่ายสินค้าบรรจุตู้ (Container) และสินค้าเกษตรกรรมประเภท
สินค้าเทกองขนาดใหญ่ มีเนื้อที่ประมาณ 6,340 ไร่

2. ข้อมูลด้านบริการพื้นฐาน

ไฟฟ้า

การให้บริการด้านไฟฟ้าของประชาชนในพื้นที่เทศบาลนครแหลมฉบังอยู่ในความ
รับผิดชอบของการไฟฟ้าส่วนภูมิภาคอำเภศรีราชา และการไฟฟ้าส่วนภูมิภาคอำเภอบางละมุง ซึ่ง
ได้ให้บริการไฟฟ้าแก่ชุมชนภายในเขตเทศบาลฯ ได้อย่างทั่วถึง และเพียงพอต่อปริมาณความ
ต้องการ โดยเทศบาลฯ จัดตั้งงบประมาณ เพื่อเป็นค่าใช้จ่ายในการขยายเขตไฟฟ้าสาธารณะเอง
ประจำปี

การประปาส่วนภูมิภาคแหลมฉบังมีที่ตั้งสำนักงานติดกับสถานีโทรคมนาคมภาคพื้นดิน
ผ่านดาวเทียม โดยใช้น้ำดิบจากอ่างเก็บน้ำหนองค้อและอ่างเก็บน้ำบางพระ และมีการซื้อน้ำประปา
จากบริษัทจัดการทรัพยากรแหล่งน้ำ (East Water) เพื่อให้เพียงพอต่อการอุปโภค บริโภคของ
ประชาชน

3. การสื่อสารและโทรคมนาคม

โทรศัพท์

ในพื้นที่เทศบาลนครแหลมฉบังมีชุมสายโทรศัพท์สำหรับให้บริการขยายเขต 2 ชุมสาย
คือ ชุมสายอ่าวอุดม ชุมสายโทรศัพท์แหลมฉบัง แต่มีสำนักงานบริการที่รับผิดชอบในการติดต่อขอ
ใช้บริการ 1 สำนักงาน คือ ศูนย์บริการลูกค้าที่ไอทีสาขาแหลมฉบัง

การไปรษณีย์-โทรเลข

ในเขตเทศบาลนครแหลมฉบังมีที่ทำการไปรษณีย์-โทรเลขเปิดให้บริการ จำนวน 3 แห่ง
ได้แก่ ที่ทำการไปรษณีย์แหลมฉบังที่ทำการไปรษณีย์อ่าวอุดม และที่ทำการไปรษณีย์หนองขาม

การจราจร

พื้นที่เทศบาลนครแหลมฉบังเป็นที่ตั้งของท่าเรือพาณิชย์ระหว่างประเทศ และนิคม
อุตสาหกรรมมีการก่อสร้างระบบ โครงสร้างพื้นฐาน และสาธารณูปโภค สาธารณูปการเกิดขึ้น

มากมาย ทำให้มีการขนส่งด้วยรถบรรทุกขนาดใหญ่เป็นจำนวนมาก และยังเป็นทางผ่านที่จะไปเมืองพัทยา จังหวัดระยอง จังหวัดจันทบุรี จนถึงจังหวัดตราด มีถนนสายสำคัญ คือ ถนนสุขุมวิท มีปริมาณรถยนต์ ในแต่ละวันค่อนข้างมาก โดยเฉพาะอย่างยิ่งบริเวณถนนสุขุมวิท 8 แยกไปสวนอุตสาหกรรม เครือสหพัฒน์ฯ ถนนสุขุมวิท 8 แยกไปชุมชนบ้านอ่าวอุดม และถนนสุขุมวิท บริเวณทางแยกเข้า ท่าเรือพาณิชย์แหลมฉบัง มีปริมาณรถยนต์หนาแน่นในช่วงเช้า และเย็น

4. การใช้ที่ดิน (Land use)

ที่ดินเป็นทรัพยากรที่มีอยู่จำกัด และมีคุณค่าอย่างมาก ทั้งเรื่องของปัจจัยการผลิต และเรื่อง การใช้ประโยชน์ที่ดินต่อการดำรงชีพของมนุษยชาติ ดังนั้นหากที่ดินได้รับการนำไปใช้ประโยชน์ อย่างถูกต้อง และเหมาะสมย่อมจะอำนวยผลต่อการพัฒนาในด้านต่าง ๆ ได้เป็นอย่างมาก โดยเฉพาะการใช้ที่ดินในเมืองย่อมแตกต่างไปจากชนบท ที่ดินส่วนใหญ่มักใช้เพื่อการอยู่อาศัย การสาธารณูปโภคและสาธารณูปการ การอุตสาหกรรมและการพาณิชย์กรรม

การใช้ที่ดินในเขตเมือง ส่วนใหญ่มักกำหนดประเภทการใช้ที่ดินไว้ 3 ประเภท คือ

- 1) บริเวณที่ดินเพื่อการขยายตัวของเมืองในด้านที่อยู่อาศัย
 - 2) บริเวณที่ดินเพื่อการอุตสาหกรรม
 - 3) บริเวณที่ดินเพื่อการพักผ่อนหย่อนใจและส่งเสริมสภาพแวดล้อมที่ดินของเมือง
- พื้นที่เทศบาลนครแหลมฉบังเป็นพื้นที่เป้าหมายของการพัฒนาชุมชน สังคมและสิ่งแวดล้อมตาม โครงการพัฒนาพื้นที่บริเวณชายฝั่งทะเลตะวันออกของ อบพ. ที่กำหนดให้มีกิจกรรมหลัก 3 ประเภท คือ ท่าเรือพาณิชย์แหลมฉบัง มีพื้นที่ประมาณ 6,340 ไร่ อยู่ทางด้านตะวันตกของเทศบาล ฯ ถัดเข้ามาเป็นนิคมอุตสาหกรรมแหลมฉบังมีพื้นที่ดำเนินการ 3,556 ไร่ และชุมชนเมืองใหม่แหลมฉบัง มีพื้นที่ประมาณ 6,000 ไร่

5. ด้านเศรษฐกิจ

โครงสร้างทางเศรษฐกิจ

สภาพทางเศรษฐกิจภายในเขตเทศบาลนครแหลมฉบังส่วนใหญ่ขึ้นอยู่กับอุตสาหกรรมเป็นหลัก มีอัตราการขยายตัวของการด้านอุตสาหกรรมที่สูงมาก เนื่องจากเป็นพื้นที่เป้าหมายเศรษฐกิจใหม่ของการพัฒนาพื้นที่บริเวณชายฝั่งทะเลตะวันออก ซึ่งมีภารกิจหลักที่จะต้องพัฒนา คือ ท่าเรือพาณิชย์หลักระหว่างประเทศ นิคมอุตสาหกรรม และชุมชนเมืองใหม่ด้วยการพัฒนาระบบ โครงสร้างพื้นฐานและสาธารณูปโภค สาธารณูปการอย่างครบวงจร ทำให้เหมาะแก่การจัดตั้งโรงงาน อุตสาหกรรมมีแนวโน้มการเพิ่มขึ้นจำนวนโรงงานอุตสาหกรรม โดยเฉพาะอย่างยิ่งโรงงานอุตสาหกรรม ในเขตนิคมอุตสาหกรรมแหลมฉบัง และ โรงงานอุตสาหกรรมในเขตสวนอุตสาหกรรมเครือสหพัฒน์ ฯ นอกจากอุตสาหกรรมที่เป็นพื้นฐานเศรษฐกิจที่สำคัญภายในเขต

เทศบาลแล้ว ธุรกิจที่มีความสำคัญรองลงมา คือ การพาณิชย์กรรม และการขนส่งสินค้าซึ่งเป็นธุรกิจที่ต่อเนื่องจากอุตสาหกรรมทางการผลิต กลุ่มอุตสาหกรรมในเขตเทศบาลนครแหลมฉบัง ประกอบด้วย

1. กลุ่มอุตสาหกรรมปิโตรเลียม

อุตสาหกรรมปิโตรเลียมเป็นอุตสาหกรรมที่มีมูลค่าการลงทุนสูงที่สุดในเขตเทศบาลแหลมฉบัง แยกเป็น

1.1 โรงกลั่นน้ำมัน 2 แห่ง คือ

1.1.1 โรงกลั่นน้ำมัน บริษัท ไทยออยล์ จำกัด

1.1.2 โรงกลั่นน้ำมัน บริษัท เอสโซ่ (ประเทศไทย) จำกัด (มหาชน)

1.2 คลังเก็บน้ำมันปิโตรเลียม 3 แห่ง คือ

1.2.1 คลังเก็บน้ำมันของ บริษัท ไทยออยล์ จำกัด

1.2.2 คลังเก็บน้ำมันของ บริษัท เอสโซ่ (ประเทศไทย) จำกัด (มหาชน)

1.2.3 คลังเก็บน้ำมันของ บริษัท ปตท. จำกัด (มหาชน)

1.3 คลังเก็บก๊าซ LPG ซึ่งเป็นก๊าซหุงต้ม 3 แห่ง คือ

1.3.1 คลังเก็บก๊าซ LPG ของ บริษัท ไทยออยล์ จำกัด

1.3.2 คลังเก็บก๊าซ LPG ของ บริษัท เอสโซ่ (ประเทศไทย) จำกัด (มหาชน)

1.3.3 คลังเก็บก๊าซ LPG ของ บริษัท ปตท. จำกัด (มหาชน)

2. กลุ่มสวนอุตสาหกรรมเครื่องสพพัฒนา ฯ

โครงการอุตสาหกรรมเครื่องสพพัฒนา ฯ เป็นโครงการของเอกชนก่อตั้งเมื่อปี พ.ศ. 2520 โดยบริษัท สหพัฒนอินเตอร์โฮลดิ้ง จำกัด ที่ตำบลหนองขาม อำเภอศรีราชา บนพื้นที่ 1,300 ไร่ แบ่งเป็นพื้นที่อุตสาหกรรม 780 ไร่ และพื้นที่สาธารณูปโภคและสิ่งแวดล้อม 520 ไร่

3. กลุ่มนิคมอุตสาหกรรมแหลมฉบัง

นิคมอุตสาหกรรมแหลมฉบังเป็นกิจกรรมหลักในการพัฒนาที่สำคัญอย่างหนึ่งในพื้นที่เป้าหมายเขตเศรษฐกิจใหม่บริเวณแหลมฉบัง ซึ่งอยู่ในความรับผิดชอบของการนิคมอุตสาหกรรมแห่งประเทศไทย ตั้งอยู่บนพื้นที่ 3,556 ไร่ ตำบลทุ่งสุขลา อำเภอศรีราชา จังหวัดชลบุรี

4. ท่าเรือแหลมฉบัง

ท่าเรือแหลมฉบังเป็นท่าเรือน้ำลึกตั้งอยู่ในเขตภาคตะวันออกของประเทศ มีระยะห่างจากกรุงเทพฯ ประมาณ 120 กม. โครงการพัฒนาท่าเรือแหลมฉบังนั้น แบ่งออกเป็น 3 ระยะ เมื่อการดำเนินการเสร็จสิ้นสมบูรณ์แล้วจะสามารถเปิดบริการได้ทั้งหมด 25 ท่าเทียบเรือ ซึ่งสามารถรองรับเรือสินค้าได้ทุกประเภทโดยเน้นการให้บริการในระบบตู้สินค้าเป็นพิเศษ

ทิศทางการค้า/ การลงทุน

พื้นที่เขตเทศบาลนครแหลมฉบังส่วนใหญ่ขึ้นอยู่กับอุตสาหกรรมเป็นหลัก มีอัตราการขยายตัว ของการลงทุนด้านอุตสาหกรรมที่สูงมาก กลุ่มอุตสาหกรรมภายในเขตเทศบาลเป็นกลุ่มอุตสาหกรรมที่มีบทบาทสำคัญต่อจังหวัดชลบุรีและภาคตะวันออกเป็นอย่างยิ่ง และมีการจ้างแรงงานเป็นจำนวนมาก

การพาณิชย์กรรมการบริการ

นอกจากอุตสาหกรรมที่เป็นพื้นฐานทางเศรษฐกิจที่สำคัญภายในเขตเทศบาลแล้ว ธุรกิจที่มีความสำคัญรองลงมา ได้แก่ การพาณิชย์กรรม และการขนส่งสินค้า ซึ่งเป็นธุรกิจที่ต่อเนื่องจากอุตสาหกรรมทางการผลิต คือ เป็นการกระจายสินค้าและการจำหน่ายสินค้าประกอบการพาณิชย์อื่น ๆ เช่น

1. สถานประกอบการด้านพาณิชย์กรรม
 - 1.1 ศูนย์การค้า/ ห้างสรรพสินค้า 1 แห่ง
 - 1.2 ตลาดสด 6 แห่ง
 - 1.3 ร้านค้าทั่วไป 389 แห่ง
 - 1.4 สถานีบริการน้ำมัน 9 แห่ง
 - 1.5 สถานีบริการก๊าซ NGV/ LPG 5 แห่ง
2. สถานประกอบการเทศพาณิชย์
 - 2.1 ท่าเทียบเรือ 1 แห่ง
 - 2.2 โรงฆ่าสัตว์ ไม่มี
3. สถานประกอบการด้านบริการ
 - 3.1 โรงแรม 5 แห่ง
 - 3.2 รีสอร์ท 8 แห่ง
 - 3.3 ธนาคาร 21 แห่ง
 - 3.4 โรงภาพยนตร์ 1 แห่ง
 - 3.5 สถานที่จำหน่ายอาหารตาม พ.ร.บ. สาธารณสุข 230 แห่ง

6. ด้านสังคม

ประเพณีและศิลปวัฒนธรรม

ประเพณีที่ถือปฏิบัติอย่างสม่ำเสมอจะเป็นพิธีการทางศาสนา การเฉลิมฉลอง และงานบุญต่าง ๆ เช่น วันเข้าพรรษา วันออกพรรษา วันขึ้นปีใหม่ วันสงกรานต์ วันวิสาขบูชา วันมาฆบูชา วันอาสาฬหบูชา วันลอยกระทง เป็นต้น

ชุมชน

ชุมชน ข้อมูลของชุมชนย่อยเทศบาลนครแหลมฉบัง จำนวน 23 ชุมชน

1. ชุมชนบ้านอ่าวอุดม	13. ชุมชนบ้านบางละมุง
2. ชุมชนบ้านทุ่ง	14. ชุมชนบ้านหนองมะนาว
3. ชุมชนบ้านแหลมฉบัง	15. ชุมชนบ้านจุกกะเผลอ
4. ชุมชนบ้านนาเก่า	16. ชุมชนบ้านหนองคล้าเก่า
5. ชุมชนตลาดอ่าวอุดม	17. ชุมชนบ้านหนองคล้าใหม่
6. ชุมชนวัดมโนรม	18. ชุมชนบ้านไร่หนึ่ง
7. ชุมชนบ้านเขาน้ำซับ	19. ชุมชนวัดพระประทานพร
8. ชุมชนบ้านแหลมทอง	20. ชุมชนบ้านหนองขาม
9. ชุมชนบ้านชากยายจีน	21. ชุมชนบ้านชากกระปอก
10. ชุมชนบ้านห้วยเล็ก	22. ชุมชนบ้านเศรษฐีในฝัน
11. ชุมชนบ้านนาใหม่	23. ชุมชนบ้านหนองพังพวย
12. ชุมชนบ้านทุ่งกรด	

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ชนิกา พันล้อม (2550, บทคัดย่อ) การศึกษาการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาสามปีของเทศบาลตำบลแม่แจ่ม อำเภอแม่แจ่ม จังหวัดเชียงใหม่ การศึกษาครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ

1. ศึกษาระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาสามปีของเทศบาลตำบลแม่แจ่ม
2. ศึกษาปัจจัยที่มี ความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาสามปีของเทศบาลตำบลแม่แจ่ม
3. สำรวจความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการจัดทำแผนพัฒนาสามปีของประชาชนในเขตเทศบาลตำบลแม่แจ่ม
4. วิเคราะห์ระดับการรับรู้ข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับการจัดทำแผนพัฒนาสามปีของประชาชนในเขตเทศบาลตำบลแม่แจ่ม
5. ศึกษาปัญหาและอุปสรรคของการดำเนินงานจัดทำแผนพัฒนาสามปีของเทศบาลตำบล แบบมีส่วนร่วมของประชาชนของเทศบาลตำบลแม่แจ่ม

ประชากรที่ใช้ในการศึกษารั้งนี้ คือ ประชาชนที่เข้าร่วมประชุมประชาคมในการจัดทำแผนชุมชน ซึ่งอาศัยอยู่ในเขตเทศบาลตำบลแม่แจ่ม จำนวน 250 คน ผลการศึกษา พบว่า ระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาสามปี โดยภาพรวมอยู่ระดับปานกลาง สำหรับความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการจัดทำแผนพัฒนาสามปีและการรับรู้ข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับการจัดทำแผนพัฒนาสามปีของประชาชน โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง ประชาชนยังไม่ให้ความสนใจในกิจกรรมของเทศบาลเท่าที่ควร การแก้ไขปัญหของท้องถิ่นเกิดความล่าช้าไม่ตรงกับความต้องการของประชาชนในท้องถิ่น สำหรับปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาสามปีของเทศบาลตำบลแม่แจ่ม คือ เพศ อายุ และอาชีพของประชาชน สำหรับปัจจัยที่ไม่มีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาสามปีของเทศบาลตำบลแม่แจ่ม คือ ระดับการศึกษา และการมีตำแหน่งหน้าที่ทางสังคมในท้องถิ่น ปัญหาและอุปสรรคในการดำเนินงานการจัดทำแผนพัฒนาสามปีของเทศบาลตำบลแม่แจ่มโดยภาพรวมอยู่ระดับน้อย ข้อเสนอแนะในการส่งเสริมให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วม ในการจัดทำแผนพัฒนาตำบลกับทางเทศบาลคือการที่เทศบาลจะต้องส่งเสริมให้ชุมชนมีความเข้มแข็งมีจิตสำนึกในการรักถิ่นกำเนิดให้ความสำคัญ และความรู้ความเข้าใจแก่ประชาชนในเรื่องการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นอย่างต่อเนื่องเพื่อให้การจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

ณชมน จันทร์ท่าโรง, บัณฑิตย ด้งประดิษฐ์ และอริวัฒน์ เนียมพลูทอง (2550, บทคัดย่อ) การศึกษาการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาสามปีเทศบาลเมืองพิจิตร การศึกษาค้นคว้าครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ ศึกษาการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาสามปีและศึกษาปัจจัยในการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาสามปีและเพื่อศึกษาปัญหาอุปสรรคและข้อเสนอแนะในการจัดทำแผนพัฒนาสามปี กลุ่มตัวอย่างที่ศึกษา คือ ประชาชนที่อาศัยอยู่ในเขตเทศบาลเมืองพิจิตร จำนวน 379 คน ผลการศึกษาพบว่า

1. การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาเทศบาลเมืองพิจิตร ประชาชนส่วนใหญ่มีส่วนร่วมในระดับน้อย
2. ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยส่วนบุคคลกับการมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาเทศบาลเมืองพิจิตร พบว่า เพศ ระดับการศึกษา ระยะเวลาที่อาศัยอยู่ในชุมชน ไม่มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ส่วนอายุ รายได้ อาชีพหลัก การเป็นสมาชิกกลุ่มต่าง ๆ ในชุมชน และประเภทสื่อที่รับ มีความสัมพันธ์กับการจัดทำแผนพัฒนาสามปีเทศบาลเมืองพิจิตร จังหวัดพิจิตร แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

3. ปัญหาอุปสรรคเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาเทศบาล พบว่าประชาชนไม่มีความสนใจและไม่เห็นความสำคัญในการจัดทำแผนพัฒนาสามปี และคิดว่าเป็นเรื่องของกรรมการชุมชนและเจ้าหน้าที่ของเทศบาล

4. ข้อคิดเห็น และข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาสามปี พบว่าควรให้เจ้าหน้าที่ของเทศบาลเมืองพิจิตร ชี้แจงทำความเข้าใจกับประชาชนในชุมชน และชี้ให้เห็นความสำคัญของการจัดทำประชาคมรวมทั้งการสร้างกระบวนการให้ประชาชนมีส่วนร่วมตั้งแต่นั้นขั้นตอนการรวบรวมข้อมูล การวิเคราะห์ปัญหา การจัดลำดับความสำคัญของปัญหา และการวางแผน

ประสิทธิ์ สิ้นธุอุภัย (2550, บทคัดย่อ) ได้ศึกษาเรื่อง การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาสามปีขององค์การบริหารส่วนตำบลมะกรูด อำเภอโคกโพธิ์ จังหวัดปัตตานี มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาสามปี และศึกษาเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาสามปี ตลอดจนศึกษาปัญหาและข้อเสนอแนะในการปรับปรุงการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาสามปีขององค์การบริหารส่วนตำบลมะกรูด อำเภอโคกโพธิ์จังหวัดปัตตานี กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษา ได้แก่ ประชาชนกลุ่มเป้าหมายในเขตพื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบลมะกรูด จำนวน 373 คน ผลการวิจัย พบว่า ประชาชนมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาสามปีขององค์การบริหารส่วนตำบลมะกรูดอำเภอโคกโพธิ์จังหวัดปัตตานี โดยภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับน้อย โดยด้านการติดตามประเมินผล อยู่ในระดับน้อยที่สุด คิดเป็นร้อยละ 96.0 รองลงมา ได้แก่ ด้านการดำเนินกิจกรรม คิดเป็นร้อยละ 92.5 ด้านการร่วมคิดและเสนอแนวทาง คิดเป็นร้อยละ 90.3 และรายด้านการได้รับผลประโยชน์ คิดเป็นร้อยละ 82.0 และผลการเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาสามปีขององค์การบริหารส่วนตำบลมะกรูด จำแนกตามเพศ อายุ สถานภาพ สมรส ระดับการศึกษา อาชีพและรายได้ ต่างกัน พบว่า โดยภาพรวมมีส่วนร่วมไม่แตกต่างกัน

อนวัช พงษ์ลิ้ม (2550, บทคัดย่อ) การศึกษา เรื่อง การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาเทศบาลสามปี พ.ศ. 2550-2552 เทศบาลตำบลบ้านแหลม อำเภอบ้านแหลม จังหวัดเพชรบุรี มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาสามปี และศึกษาถึงปัญหา อุปสรรค การมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาสามปี กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษา คือ ประชาชนในเขตเทศบาลตำบลบ้านแหลมจำนวน 399 คน ผลการวิจัย พบว่า ประชาชนในเขตเทศบาลตำบลบ้านแหลม อำเภอบ้านแหลม จังหวัดเพชรบุรี มีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาสามปี พ.ศ. 2550-2552 โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง และเมื่อพิจารณารายข้อรายด้าน พบว่า ประชาชนมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาเทศบาลอยู่ในระดับปานกลางทุกข้อ

โดยด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดเป็นอันดับแรก คือ มีส่วนร่วมรับประโยชน์ รองลงมา ได้แก่ มีส่วนร่วมทำและมีส่วนร่วมคิด เมื่อเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาสามปี จำแนกตามเพศ อายุ อาชีพ และระดับการศึกษา พบว่า โดยภาพรวมมีส่วนร่วมแตกต่างกัน ส่วนปัจจัยด้านรายได้ต่อเดือนที่ต่างกันมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาเทศบาลโดยรวมไม่แตกต่างกัน

สถิต เคว้งจำ (2551, บทคัดย่อ) การศึกษาการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาสามปี พ.ศ. 2550-2552 ขององค์การบริหารส่วนตำบลหนองซง อำเภอบ้านบึง จังหวัดพัทลุง การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ ศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาสามปี ศึกษาระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำพัฒนาสามปี และเพื่อเปรียบเทียบระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาสามปีขององค์การบริหารส่วนตำบลหนองซง อำเภอบ้านบึง จังหวัดพัทลุง ประชากรที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ได้แก่ ประชาชนในเขตเทศบาลองค์การบริหารส่วนตำบลหนองซง จำนวน 9 หมู่บ้านจำนวน 100 คน ผลการศึกษาพบว่า การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาสามปีขององค์การบริหารส่วนตำบลหนองซง ด้านการเสนอปัญหาและความต้องการของหมู่บ้าน/ ตำบล ด้านการคัดเลือกตัวแทนเป็นกรรมการในการจัดทำแผนพัฒนาสามปี ด้านการคัดเลือกแนวทางพัฒนาและจัดลำดับความสำคัญของโครงการ/ กิจกรรมด้านการแก้ไขเปลี่ยนแปลงแผนพัฒนาสามปี และด้านการติดตามและประเมินผล โดยรวมอยู่ระดับปานกลาง เมื่อวิเคราะห์เปรียบเทียบระหว่างตัวแปรพบว่า ไม่แตกต่างกัน เมื่อเปรียบเทียบตาม เพศ อายุ การศึกษา ปีที่อาศัยอยู่ในชุมชน แหล่งรับข้อมูลข่าวสาร จำนวนสมาชิกในครอบครัว รายได้ของครอบครัว รายจ่ายของครอบครัว และการมีส่วนร่วมของประชาชนในตำบลหนองซงแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่ .05 เมื่อเปรียบเทียบตามศาสนา ตำแหน่งทางราชการ/ สังคม อาชีพช่วงเวลาวางในแต่ละวัน

จิรวรรณ อินทรีย์สังวรณ (2552, บทคัดย่อ) ได้ศึกษาเรื่อง การมีส่วนร่วมของประชาชนในตำบลโป่งแพร่ในการจัดทำแผนพัฒนาสามปี โดยในการศึกษามีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาถึงระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในตำบลโป่งแพร่ในการจัดทำแผนพัฒนาสามปี ตลอดจนปัญหาและอุปสรรคของการมีส่วนร่วม ประชากรในการศึกษา คือ ประชาชนที่อาศัยอยู่ในตำบลโป่งแพร่ อำเภอมะนัง จังหวัดเชียงราย โดยมีกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 400 คน ผลการศึกษา พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เป็นเพศชาย อายุระหว่าง 31-40 ปี มีระดับการศึกษาประถมศึกษา อาชีพรับจ้างทั่วไป และมีสถานภาพในครอบครัว คือ หัวหน้าครอบครัว สำหรับระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนเกี่ยวกับแผนพัฒนาสามปี ซึ่งแบ่งเป็น 4 ด้าน พบว่า การมีส่วนร่วมในด้านการรับผลประโยชน์มีค่าเฉลี่ยสูงสุด รองลงมา คือ การร่วมตัดสินใจในการจัดทำแผนพัฒนาสามปีและ

กำหนดแนวทางการดำเนินงาน และน้อยที่สุด คือ การมีส่วนร่วมในการติดตาม และประเมินผล ผลการทดสอบสมมติฐานพบว่า ภาพรวมของการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาสามปีอยู่ในระดับปานกลาง ซึ่งไม่เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ ในส่วนของปัญหาและอุปสรรคของการมีส่วนร่วมของประชาชนเกี่ยวกับการจัดทำแผนพัฒนาสามปีพบว่า โดยทั่วไปมีปัญหาและอุปสรรคน้อย แต่ประเด็นปัญหาที่มีความถี่มากที่สุด คือ ขาดความรู้เกี่ยวกับการจัดทำแผนพัฒนาสามปี รองลงมาคือ ขาดการประชาสัมพันธ์ในท้องถิ่น

กรณีศึกษา ปะติตั้งโข (2553, บทคัดย่อ) ได้ศึกษาการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาสามปีขององค์การบริหารส่วนตำบลหนองทุ่ม อำเภอวาปีปทุม จังหวัดมหาสารคาม การค้นคว้าอิสระครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ เพื่อศึกษาระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาสามปีขององค์การบริหารส่วนตำบลหนองทุ่ม อำเภอวาปีปทุม จังหวัดมหาสารคาม เพื่อศึกษาข้อเสนอแนะและแนวทางในการจัดทำแผนพัฒนาสามปีขององค์การบริหารส่วนตำบลหนองทุ่ม อำเภอวาปีปทุม จังหวัดมหาสารคาม กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษา คือ ประชาชนที่อาศัยอยู่ในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลหนองทุ่ม อำเภอวาปีปทุม จังหวัดมหาสารคาม ที่เป็นหัวหน้าครัวเรือน จำนวน 288 คน ผลการศึกษา พบว่า การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาสามปีขององค์การบริหารส่วนตำบลหนองทุ่ม อำเภอวาปีปทุม จังหวัดมหาสารคาม ประชาชนมีส่วนร่วมโดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อจำแนกเป็นรายด้านพบว่า การมีส่วนร่วมอยู่ในระดับปานกลาง 3 ด้าน โดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปน้อย คือ ด้านการปฏิบัติ รองลงมา คือ ด้านการวางแผน รองลงมา คือ ด้านการประเมินการมีส่วนร่วมอยู่ในระดับน้อย 1 ด้าน คือ ด้านการปรับปรุง

เทิดพงศ์ มีศิลป์ (2553, บทคัดย่อ) ได้ศึกษาเรื่องการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาสามปีขององค์การบริหารส่วนตำบลหนองพลวง อำเภोजักราช จังหวัดนครราชสีมา มีวัตถุประสงค์เพื่อการศึกษา ถึงการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาสามปีขององค์การบริหารส่วนตำบลหนองพลวง โดยศึกษาจากกลุ่มตัวอย่างจำนวน 357 คน ซึ่งได้มาจากกลุ่มตัวอย่างแบบแบ่งชั้นและแบบมีระบบ ผลการศึกษาพบว่า ประชาชนในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลหนองพลวงมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาสามปีขององค์การบริหารส่วนตำบลหนองพลวงโดยรวม และรายชั้นตอน 2 ชั้นตอน อยู่ในระดับปานกลาง ได้แก่ ชั้นตอนการค้นหาคำปัญหา สาเหตุของปัญหา รวมถึงแนวทางการแก้ไข และชั้นตอนการปฏิบัติงานในกิจกรรมการพัฒนาตามแผน ส่วนขั้นตอนการตัดสินใจเลือกแนวทางและการวางแผนพัฒนาเพื่อแก้ไขปัญหาลำบาก และขั้นตอนการประเมินผลงานกิจกรรมการพัฒนาประชาชน ยังมีส่วนร่วมอยู่ในระดับน้อย

ปิยมาศ จันทรมณี (2553, บทคัดย่อ) ได้ศึกษาการวิจัยเรื่อง การมีส่วนร่วมของประชาชนในแผนพัฒนาสามปีขององค์การบริหารส่วนตำบลลำเตี้ยง อำเภอกะบุรี จังหวัดระนอง มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาการมีส่วนร่วมของประชาชนในแผนพัฒนาสามปีขององค์การบริหารส่วนตำบลลำเตี้ยง อำเภอกะบุรี จังหวัดระนอง และเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมของประชาชนในแผนพัฒนาสามปีขององค์การบริหารส่วนตำบลลำเตี้ยง โดยเก็บรวบรวมข้อมูลการศึกษาจากกลุ่มตัวอย่าง คือ ประชาชนที่มีอายุ 18 ปีขึ้นไปที่อาศัยอยู่ในพื้นที่ตำบลลำเตี้ยงจำนวน 376 คน ผลการวิจัย พบว่า การมีส่วนร่วมของประชาชนในแผนพัฒนาสามปีขององค์การบริหารส่วนตำบลลำเตี้ยงอำเภอกะบุรี จังหวัดระนอง โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า อันดับแรก คือด้านการมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์ อันดับ 2 คือ ด้านการมีส่วนร่วมในการปฏิบัติ อันดับ 3 คือ ด้านการมีส่วนร่วมในการติดตามประเมินผล และอันดับสุดท้าย คือ ด้านการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ และผลการเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมของประชาชนในแผนพัฒนาสามปีขององค์การบริหารส่วนตำบลลำเตี้ยง อำเภอกะบุรี จังหวัดระนอง พบ ว่าประชาชนที่มี เพศ อายุ อาชีพ ระดับการศึกษา รายได้ต่อเดือน การเป็นสมาชิกกลุ่ม ระยะเวลาที่อาศัยในพื้นที่ต่างกัน มีส่วนร่วมในแผนพัฒนาสามปีขององค์การบริหารส่วนตำบลลำเตี้ยงแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

พระครูสังวรวิวัฒน์ (2553, บทคัดย่อ) ได้ศึกษาการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาสามปีของเทศบาลตำบลเนินกุ่ม อำเภอบางกระทุ่ม จังหวัดพิษณุโลก วัตถุประสงค์ของการศึกษาค้นคว้า เพื่อศึกษาการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาสามปีของเทศบาลตำบลเนินกุ่ม อำเภอบางกระทุ่มจังหวัดพิษณุโลก และเพื่อศึกษาแนวทางพัฒนาการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาสามปีของ เทศบาลตำบลเนินกุ่ม ขอบเขตการวิจัย 4 ด้าน คือ การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจการมีส่วนร่วมในการปฏิบัติการ การมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์ และการมีส่วนร่วมในการประเมินผล เก็บรวบรวม ข้อมูล จากกลุ่มตัวอย่างจำนวน 331 คน ผลการศึกษาค้นคว้า พบว่า การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาสามปีของเทศบาลตำบลเนินกุ่มอำเภอบางกระทุ่มจังหวัดพิษณุโลก โดยรวม 4 ด้านอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อจำแนกเป็นรายด้านพบว่าอยู่ในระดับปานกลางทุกข้อ

วรรณพร เอี่ยมเส็ง (2553, บทคัดย่อ) ได้ศึกษาการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาสามปีขององค์การบริหารส่วนตำบลกระบี่น้อย อำเภอเมือง จังหวัดกระบี่ มีวัตถุประสงค์ เพื่อศึกษาระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาสามปีขององค์การบริหารส่วนตำบลกระบี่น้อย เพื่อเปรียบเทียบความแตกต่างของการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาสามปีขององค์การบริหารส่วนตำบลกระบี่น้อย และเพื่อศึกษา

ปัญหาอุปสรรคและข้อเสนอแนะต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาสามปีขององค์การบริหารส่วนตำบลกระเปาะน้อย โดยเก็บข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างในตำบลกระเปาะน้อย จำนวน 390 คน ผลการศึกษา พบว่า ระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาสามปีขององค์การบริหารส่วนตำบลกระเปาะน้อย อำเภอเมือง จังหวัดกระบี่ โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาการมีส่วนร่วมในแต่ละด้านพบว่า ประชาชนมีส่วนร่วมในการตัดสินใจมากที่สุด รองลงมาคือ มีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์มีส่วนร่วมในการประเมินผล และอันดับสุดท้าย คือมีส่วนร่วมในการปฏิบัติ และทดสอบสมมติฐาน พบว่า ประชาชนที่มีเพศ อายุ และรายได้ต่อเดือนแตกต่างกันมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาสามปีขององค์การบริหารส่วนตำบลกระเปาะน้อย อำเภอเมือง จังหวัดกระบี่ ไม่แตกต่างกัน ส่วนประชาชนที่มี อายุ ระดับการศึกษา แตกต่างกันมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาสามปีขององค์การบริหารส่วนตำบลกระเปาะน้อย อำเภอเมือง จังหวัดกระบี่ แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .05

พิรารวรรณ หอมขำคม (2554, บทคัดย่อ) ได้ศึกษาการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาสามปีขององค์การบริหารส่วนตำบลบ่อสุพรรณ อำเภอสองพี่น้อง จังหวัดสุพรรณบุรี การศึกษาในครั้งนี้มีจุดประสงค์ เพื่อศึกษาระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาสามปีขององค์การบริหารส่วนตำบลบ่อสุพรรณ อำเภอสองพี่น้อง จังหวัดสุพรรณบุรี เพื่อศึกษาเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาสามปีขององค์การบริหารส่วนตำบลบ่อสุพรรณ จำแนกตามปัจจัยด้านบุคคล ได้แก่ เพศ อายุระดับการศึกษา อาชีพ และรายได้ กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ คือ ประชาชนที่เป็นเจ้าบ้าน/หัวหน้าครัวเรือน ในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลบ่อสุพรรณจำนวน 371 คน ผลการศึกษา พบว่า ประชาชนในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลบ่อสุพรรณมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาสามปีในภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านการรับรู้ข้อมูลข่าวสาร อยู่ในระดับมาก ส่วนด้านการร่วมตรวจสอบ และติดตามผลการดำเนินงาน ด้านการร่วมแสดงความคิดเห็น ด้านการร่วมตัดสินใจ และด้านการร่วมดำเนินการ อยู่ในระดับปานกลาง ผลการทดสอบสมมติฐาน พบว่าประชาชนที่มีเพศ อายุ ระดับการศึกษา อาชีพ และรายได้ต่างกัน มีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาสามปีขององค์การบริหารส่วนตำบลบ่อสุพรรณ แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

สมศักดิ์ นุ่มคล้าย (2556, บทคัดย่อ) ได้ศึกษาการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาสามปีขององค์การบริหารส่วนตำบลบางรักน้อย อำเภอเมือง จังหวัดนนทบุรี พ.ศ. 2557-2559 มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาสามปีขององค์การบริหารส่วนตำบลบางรักน้อยอำเภอเมืองจังหวัดนนทบุรี พ.ศ. 2557-2559 และเพื่อเปรียบเทียบระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาสามปีของ

องค์การบริหารส่วนตำบลบางรักน้อย อำเภอเมือง จังหวัดนนทบุรี พ.ศ. 2557-2559 กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษา คือ ประชาชนที่มีอายุตั้งแต่ 18 ปีขึ้นไป และมีรายชื่อปรากฏอยู่ในทะเบียนสำมะโนครัวประชากรในเขตพื้นที่ขององค์การบริหารส่วนตำบลบางรักน้อย ผลการวิจัย พบว่า กลุ่มตัวอย่างมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาสามปีขององค์การบริหารส่วนตำบลบางรักน้อย อยู่ในระดับน้อย เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ด้านการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจและวางแผน อยู่ในระดับน้อย ด้านการมีส่วนร่วมในการนำแผนไปปฏิบัติและด้านการมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์ อยู่ในระดับปานกลาง และด้านการมีส่วนร่วมในการประเมินผล อยู่ในระดับน้อย ส่วนการเปรียบเทียบระดับการมีส่วนร่วม พบว่า กลุ่มตัวอย่างที่มี เพศ และระยะเวลาในการอาศัยในพื้นที่แตกต่างกันมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบลโดยภาพรวมไม่แตกต่างกัน แต่กลุ่มตัวอย่างที่มี อายุ ระดับการศึกษา อาชีพรายได้เฉลี่ยต่อเดือน และความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นแตกต่างกันมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบล โดยภาพรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

สหพันธ์ ปัญญาภินันท์ (2557, บทคัดย่อ) ได้ศึกษาเรื่อง การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาสามปีของเทศบาลตำบลบ่อแฮ้ว อำเภอเมืองลำปาง จังหวัดลำปาง มีวัตถุประสงค์ คือ เพื่อศึกษาระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาสามปีของเทศบาลตำบลบ่อแฮ้ว อำเภอเมือง ลำปาง และเพื่อศึกษาปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาสามปีของเทศบาลตำบลบ่อแฮ้ว อำเภอเมืองลำปาง จังหวัดลำปาง การศึกษารั้งนี้จะเก็บข้อมูลจากประชาชนในเขตเทศบาลตำบลบ่อแฮ้ว จำนวน 382 คน ผลการศึกษา พบว่า การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาสามปี ของเทศบาลตำบลบ่อแฮ้ว อำเภอเมืองลำปาง จังหวัดลำปาง ของประชาชนนั้น โดยภาพรวมทั้ง 3 ด้านอยู่ในระดับปานกลาง-ต่ำ กล่าวคือ การมีส่วนร่วมในการกำหนดปัญหาและความต้องการ การมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนา และการมีส่วนร่วมในการติดตามประเมินผล ตามลำดับ ด้านปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาสามปีของเทศบาลตำบลบ่อแฮ้ว คือ ปัญหาและอุปสรรคจากประชาชนปัญหาและอุปสรรคจากกฎระเบียบและปัญหา และอุปสรรคจากเทศบาล

โสภิตา ศรีนุ่น (2558, บทคัดย่อ) ได้ศึกษาเรื่องการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาเทศบาลเมืองเบตง อำเภอเบตง จังหวัดยะลา ผลการวิจัย พบว่า ประชาชนในเขตเทศบาลเมืองเบตง อำเภอเบตง จังหวัดยะลา ส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง มีอายุระหว่าง 41-50 ปี มีสถานภาพสมรส จบการศึกษาระดับอนุปริญญา/ ปวส. ประกอบอาชีพค้าขาย/ธุรกิจส่วนตัว และมีรายได้ระหว่าง

15,001-20,000 บาท/ เดือน ประชาชนมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาเทศบาลเมืองเบตง อำเภอเบตง จังหวัดยะลา อยู่ในระดับปานกลาง โดยมีส่วนร่วมในการปฏิบัติการ มากที่สุด รองลงมา คือ การมีส่วนร่วมรับผลประโยชน์ การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ และน้อยที่สุด คือ การมีส่วนร่วมในการประเมินผล ตามลำดับ และพบว่าประชาชนที่มี เพศ อายุ สถานภาพ และอาชีพ แตกต่างกัน มีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาเทศบาลเมืองเบตง อำเภอเบตง จังหวัดยะลา ไม่ แตกต่างกัน ส่วนประชาชนที่มีระดับการศึกษา และรายได้แตกต่างกัน มีส่วนร่วมในการจัดทำ แผนพัฒนาเทศบาลเมืองเบตง จังหวัดยะลา แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ตารางที่ 2-2 งานวิจัยและวรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง

ผลงานที่เกี่ยวข้อง	ตัวแปรอิสระ	ตัวแปรตาม	สิ่งที่ค้นพบ
1. ชนิกา พันล้อม (2550) การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาสามปีของเทศบาลตำบลแม่แจ่ม	1. เพศ 2. อายุ 3. การศึกษา 4. อาชีพ 5. ตำแหน่งหน้าที่ทางสังคม และในเทศบาล	1. การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ 2. การมีส่วนร่วมในการดำเนินการ 3. การมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์ 4. การมีส่วนร่วมในการประเมินผล	ภาพรวมการมีส่วนร่วมของประชาชน อยู่ในระดับปานกลาง และปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วม คือ เพศ อายุ และอาชีพ ของประชาชน สำหรับปัจจัยที่ไม่มี ความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วม คือ ระดับการศึกษาและการมี ตำแหน่งหน้าที่ทางสังคมในท้องถิ่น
2. ณชนน จันทำโรง และคณะ (2550) การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาสามปีเทศบาลเมืองพิจิตร	1. เพศ 2. อายุ 3. การศึกษา 4. รายได้ 5. ระยะเวลาที่อาศัยอยู่ในชุมชน 6. อาชีพ 7. เป็นสมาชิกกลุ่มต่าง ๆ 8. การรับทราบข้อมูลข่าวสาร	1. การวางแผน 2. การลงมือปฏิบัติ 3. การตรวจสอบผล การปฏิบัติ 4. การแก้ไขผลตาม การตรวจสอบ	การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาเทศบาลเมืองพิจิตร อยู่ในระดับน้อย และ ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยส่วนบุคคลกับการมีส่วนร่วม พบว่า เพศ ระดับการศึกษา ระยะเวลาที่อาศัยอยู่ในชุมชน ไม่มีความแตกต่าง ส่วนอายุ รายได้ อาชีพหลัก การเป็นสมาชิกกลุ่มต่าง ๆ ในชุมชน และประเภทสื่อที่แตกต่าง กันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

ตารางที่ 2-2 (ต่อ)

ผลงานที่เกี่ยวข้อง	ตัวแปรอิสระ	ตัวแปรตาม	สิ่งที่ค้นพบ
3. ประสิทธิ์ สินธุภักย์ (2550) การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาสามปีขององค์การบริหารส่วนตำบลมะกรูด	1. เพศ 2. อายุ 3. สถานภาพ 4. การศึกษา 5. อาชีพ 6. รายได้	1. ด้านการร่วมคิดและเสนอแนวทาง 2. ด้านดำเนินกิจกรรม 3. ด้านการได้รับผลประโยชน์ 4. ด้านการติดตาม/ประเมินผล	ประชาชนมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาสามปีขององค์การบริหารส่วนตำบลมะกรูดอำเภอโคกโพธิ์จังหวัดปัตตานี โดยภาพรวม และรายด้านอยู่ในระดับน้อยและผลการเปรียบเทียบการมีส่วนร่วม จำแนกตามเพศ อายุ สถานภาพสมรส ระดับการศึกษา อาชีพ และรายได้ ต่างกัน พบว่าโดยภาพรวมมีส่วนร่วมไม่แตกต่างกัน
4. อนวัช พงษ์ลิ้ม (2550) การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาเทศบาลสามปี พ.ศ. 2550-2552 เทศบาลตำบลบ้านแหลม	1. เพศ 2. อายุ 3. การศึกษา 4. รายได้ต่อเดือน	1. ร่วมคิด 2. ร่วมทำ 3. ร่วมตัดสินใจ 4. ร่วมตรวจสอบ 5. ร่วมรับผลประโยชน์	ประชาชนในเขตเทศบาลตำบลบ้านแหลม อำเภอบ้านแหลม จังหวัดเพชรบุรี มีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาสามปี พ.ศ. 2550-2552 โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมของประชาชน จำแนกตามเพศ อายุ อาชีพ และระดับการศึกษา พบว่า โดยภาพรวมมีส่วนร่วมแตกต่างกัน ส่วนปัจจัยด้านรายได้ ต่อเดือนที่ต่างกันมีส่วนร่วมโดยรวมไม่แตกต่างกัน

ตารางที่ 2-2 (ต่อ)

ผลงานที่เกี่ยวข้อง	ตัวแปรอิสระ	ตัวแปรตาม	สิ่งที่ค้นพบ
5. สถิติ เครื่องคำนวณ (2551) การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาสามปี พ.ศ. 2550-2552 ขององค์การบริหารส่วนตำบลหนองธง	1. ปัจจัยส่วนบุคคล แบ่งได้เป็น เพศ, อายุ, ศาสนา, ระดับการศึกษา, ระยะเวลาที่อาศัยในชุมชน, แหล่งรับข้อมูลข่าวสาร, วิธีการติดต่อกับ อบต 2. ปัจจัยด้านเศรษฐกิจ แบ่งได้เป็น อาชีพ, จำนวนสมาชิก, รายได้ของครอบครัวต่อเดือน, จำนวนผู้มีรายได้ในครอบครัว, รายจ่ายของครอบครัว, ช่วงเวลาว่างในแต่ละวัน 3. ปัจจัยด้านความรู้ความเข้าใจในการจัดทำแผนพัฒนาสามปี	1. การเสนอปัญหาและความต้องการของหมู่บ้าน/ตำบล 2. การคัดเลือกตัวแทนเป็นกรรมการในการจัดทำแผนพัฒนาสามปี 3. การคัดเลือกแนวทางการพัฒนาและจัดลำดับความสำคัญโครงการ/กิจกรรม 4. การแก้ไขเปลี่ยนแปลงแผนพัฒนาสามปี 5. การติดตามผล	การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาสามปีขององค์การบริหารส่วนตำบลหนองธง โดยรวมอยู่ระดับปานกลาง และเมื่อวิเคราะห์เปรียบเทียบระหว่างตัวแปรพบว่าไม่แตกต่างกัน เมื่อเปรียบเทียบตาม เพศ อายุ การศึกษา ปีที่อาศัยอยู่ในชุมชน แหล่งรับข้อมูลข่าวสาร จำนวนสมาชิก รายได้ของครอบครัว รายจ่ายของครอบครัว และการมีส่วนร่วมของประชาชนในตำบลหนองธงแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่ .05 เมื่อเปรียบเทียบตามศาสนา ตำแหน่งทางราชการ/สังคม อาชีพช่วงเวลาว่างในแต่ละวัน

ตารางที่ 2-2 (ต่อ)

ผลงานที่เกี่ยวข้อง	ตัวแปรอิสระ	ตัวแปรตาม	สิ่งที่ค้นพบ
6. จีรวรรณ อินทรีย์ สังวรณ (2552) การมีส่วนร่วมของ ประชาชนในตำบลโป่ง แพร่ในการจัดทำ แผนพัฒนาสามปี	1. เพศ 2. อายุ 3. การศึกษา 4. อาชีพ 5. สถานภาพใน ครอบครัว	1. การมีส่วนร่วมในการตัด สินใจของประชาชนในการ จัดทำแผนพัฒนาสามปี และ กำหนดแนวทางการ ดำเนินงาน 2. การมีส่วนร่วมในการปฏิบัติ ตามแผนพัฒนาสามปี 3. การมีส่วนร่วมในการรับ ผลประโยชน์จากแผนพัฒนา สามปี 4. การมีส่วนร่วมในการติดตาม และประเมินผลแผนพัฒนา สามปี	การมีส่วนร่วมของ ประชาชนในตำบลโป่ง แพร่ในการจัดทำ แผนพัฒนาสามปีใน ภาพรวมพบว่าอยู่ใน ระดับปานกลาง
7. กรรณิกา ปะติตั้งโ (2553) การมีส่วนร่วมของ ประชาชนในการจัดทำ แผนพัฒนาสามปีของ องค์การบริหารส่วนตำบล หนองทุ่ม	1. เพศ 2. อายุ 3. การศึกษา	1. การมีส่วนร่วมใน การวางแผน 2. การมีส่วนร่วมใน การปฏิบัติ 3. การมีส่วนร่วมใน การประเมิน 4. การมีส่วนร่วมใน การปรับปรุง	การมีส่วนร่วมของ ประชาชนในการจัดทำ แผนพัฒนาสามปีของ องค์การบริหารส่วน ตำบลหนองทุ่ม อำเภอ วาปีปทุม จังหวัด มหาสารคาม พบว่า ประชาชนมีส่วนร่วมโดย รวมอยู่ในระดับปาน กลาง

ตารางที่ 2-2 (ต่อ)

ผลงานที่เกี่ยวข้อง	ตัวแปรอิสระ	ตัวแปรตาม	สิ่งที่ค้นพบ
8. เทิดพงศ์ มีศิลป์ (2553) การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาสามปีขององค์การบริหารส่วนตำบลหนองพลวง	1. เพศ 2. อายุ 3. การศึกษา 4. อาชีพ	1. ขั้นตอนการค้นหาปัญหา สาเหตุของปัญหา และแนวทางการแก้ไข 2. ขั้นตอนการตัดสินใจเลือกแนวทาง และการวางแผนพัฒนาเพื่อแก้ไขปัญหา 3. ขั้นตอนการปฏิบัติงานในกิจกรรมการพัฒนาตามแผน 4. ขั้นตอนการประเมินผลงานกิจกรรมการพัฒนา	ประชาชนในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลหนองพลวงมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาสามปีขององค์การบริหารส่วนตำบลหนองพลวงโดยรวมและรายขั้นตอน 2 ขั้นตอน อยู่ในระดับปานกลาง ได้แก่ ขั้นตอนการค้นหาปัญหา สาเหตุของปัญหา รวมถึงแนวทางการแก้ไข และขั้นตอนการปฏิบัติงานในกิจกรรมการพัฒนาตามแผน ส่วนขั้นตอนการตัดสินใจเลือกแนวทางและการวางแผนพัฒนาเพื่อแก้ไขปัญหาและขั้นตอนการประเมินผลงานกิจกรรมการพัฒนาประชาชน ยังมีส่วนร่วมอยู่ในระดับน้อย
9. ปิยะมาศ จันทรมณี (2553) การมีส่วนร่วมของประชาชนในแผนพัฒนาสามปีขององค์การบริหารส่วนตำบลลำเลียง	1. เพศ 2. อายุ 3. อาชีพ 4. การศึกษา 5. รายได้ต่อเดือน 6. การเป็นสมาชิกกลุ่ม 7. ระยะเวลาที่อาศัยอยู่ในพื้นที่	1. การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ 2. การมีส่วนร่วมในการปฏิบัติ 3. การมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์ 4. การมีส่วนร่วมในการติดตามประเมินผล	การมีส่วนร่วมของประชาชนในแผนพัฒนาสามปีขององค์การบริหารส่วนตำบลลำเลียงอำเภอกระบุรี จังหวัดระนอง โดยรวมอยู่ในระดับมาก ผลการเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมของประชาชนจำแนกตาม เพศ อายุ อาชีพ ระดับการศึกษา รายได้ต่อเดือน การเป็นสมาชิกกลุ่ม ระยะเวลาที่อาศัยในพื้นที่ต่างกัน มีส่วนร่วมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ตารางที่ 2-2 (ต่อ)

ผลงานที่เกี่ยวข้อง	ตัวแปรอิสระ	ตัวแปรตาม	สิ่งที่ค้นพบ
10. พระครูสังวรภิกษณ์ (2553) การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาสามปีของเทศบาลตำบลเนินกุ่ม	1. เพศ 2. อายุ 3. รายได้ 4. การศึกษา 5. ประสบการณ์ในการมีส่วนร่วม	1. ด้านการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ 2. ด้านการมีส่วนร่วมในการปฏิบัติการ 3. ด้านการมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์ 4. ด้านการมีส่วนร่วมในการประเมินผล	การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาสามปีของเทศบาลตำบลเนินกุ่มอำเภอบางกระทุ่ม จังหวัดพิษณุโลก โดยรวม 4 ด้านอยู่ในระดับปานกลางเมื่อจำแนกเป็นรายด้าน พบว่าอยู่ในระดับปานกลางทุกข้อ
11. วรณพร เอี่ยมเส็ง (2553) การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาสามปีขององค์การบริหารส่วนตำบลกระปี่น้อย	1. เพศ 2. อายุ 3. การศึกษา 4. อาชีพ 5. รายได้	1. การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ 2. การมีส่วนร่วมในการปฏิบัติ 3. การมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์ 4. การมีส่วนร่วมในการประเมินผล	การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาสามปีขององค์การบริหารส่วนตำบลกระปี่น้อย โดยรวมอยู่ในระดับมาก และเมื่อทดสอบสมมติฐาน พบว่า ประชาชนที่มีเพศอายุ และรายได้ต่อเดือน แตกต่างกันมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาไม่แตกต่างกัน ส่วนประชาชนที่มีอายุระดับการศึกษา แตกต่างกันมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .05
12. พิววรรณ หอมจำคม (2554) การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาสามปีขององค์การบริหารส่วนตำบลบ่อสุพรรณ	1. เพศ 2. อายุ 3. การศึกษา 4. อาชีพ 5. รายได้	1. ด้านการร่วมรับรู้ข้อมูลข่าวสาร 2. ด้านการร่วมแสดงความคิดเห็น 3. ด้านการร่วมตัดสินใจ 4. ด้านการร่วมดำเนินการ 5. ด้านการร่วมตรวจสอบ และติดตามผล	ประชาชนในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลบ่อสุพรรณมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาสามปีในภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง และเมื่อทดสอบสมมติฐาน พบว่า ประชาชนที่มีเพศอายุ ระดับการศึกษา อาชีพ และรายได้ต่างกัน มีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาสามปีขององค์การบริหารส่วนตำบลบ่อสุพรรณ แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ตารางที่ 2-2 (ต่อ)

ผลงานที่เกี่ยวข้อง	ตัวแปรอิสระ	ตัวแปรตาม	สิ่งที่ค้นพบ
13. สมศักดิ์ นุ้มคล้าย (2556) การมีส่วนร่วมของ ประชาชนในการ จัดทำแผนพัฒนา สามปีขององค์การ บริหารส่วนตำบล บางรักน้อย	1. เพศ 2. อายุ 3. การศึกษา 4. อาชีพ 5. รายได้เฉลี่ย ต่อเดือน 6. ระยะเวลาที่ อาศัยในพื้นที่ 7. ความรู้ความ เข้าใจเกี่ยวกับการ จัดทำแผน พัฒนาท้องถิ่น	1. การมีส่วนร่วม ในการตัดสินใจ และวางแผน 2. การมีส่วนร่วมใน การนำแผนไป ปฏิบัติ 3. การมีส่วนร่วม ในการรับผล ประโยชน์ 4. การมีส่วนร่วมใน การประเมินผล	การมีส่วนร่วมของประชาชนในการ จัดทำแผนพัฒนาสามปีขององค์การ บริหารส่วนตำบลบางรักน้อย มี ภาพรวมอยู่ในระดับน้อย เมื่อพิจารณา รายด้าน พบว่า ด้านการมีส่วนร่วมใน การตัดสินใจและวางแผน อยู่ในระดับ น้อย ด้านการมีส่วนร่วมในการนำแผน ไปปฏิบัติและด้านการมีส่วนร่วมในการ รับผลประโยชน์ อยู่ในระดับปานกลาง และด้านการมีส่วนร่วมในการ ประเมินผล อยู่ในระดับน้อย และเมื่อ เปรียบเทียบระดับการมีส่วนร่วม พบว่า กลุ่มตัวอย่างที่มี เพศ และระยะเวลาใน การอาศัยในพื้นที่แตกต่างกัน มีส่วน ร่วมในภาพรวมไม่แตกต่างกัน แต่กลุ่ม ตัวอย่างที่มี อายุ ระดับการศึกษา อาชีพ รายได้เฉลี่ยต่อเดือน และความรู้ความ เข้าใจเกี่ยวกับการจัดทำแผนพัฒนา ท้องถิ่นแตกต่างกัน มีส่วนร่วมใน ภาพรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญ ทางสถิติที่ระดับ .05
14. สหพันธ์ ปัญญาภินันท์ (2557) การมีส่วน ร่วมของประชาชน ในการจัดทำ แผนพัฒนาสามปี ของเทศบาลตำบล บ่อแฮ้ว	1. เพศ 2. อายุ 3. การศึกษา 4. อาชีพ 6. ตำแหน่ง ในชุมชน	1. การมีส่วนร่วม ในการเสนอ ปัญหา 2. การมีส่วนร่วม ในการจัดทำ แผนพัฒนา 3. การมีส่วนร่วม ในการติดตาม ประเมินผล	การมีส่วนร่วมของประชาชนในการ จัดทำแผนพัฒนาสามปี ของเทศบาล ตำบลบ่อแฮ้ว อำเภอเมืองลำปาง จังหวัด ลำปาง ของประชาชนนั้น โดยภาพรวม ทั้ง 3 ด้านอยู่ในระดับปานกลาง-ต่ำ กล่าวคือ การมีส่วนร่วมในการกำหนด ปัญหาและความต้องการ การมีส่วนร่วม ในการจัดทำแผนพัฒนา และการมีส่วน ร่วมในการติดตามประเมินผล ตามลำดับ

ตารางที่ 2-2 (ต่อ)

ผลงานที่เกี่ยวข้อง	ตัวแปรอิสระ	ตัวแปรตาม	สิ่งที่ค้นพบ
15. โสภิตา ศรีนุ่น (2558) การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาเทศบาลเมืองเบตง	1. เพศ 2. อายุ 3. สถานภาพ 4. การศึกษา 5. อาชีพ 6. รายได้	1. การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ 2. การมีส่วนร่วมในการปฏิบัติการ 3. การมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์ 4. การมีส่วนร่วมในการประเมินผล	ประชาชนมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาเทศบาลเมืองเบตง ภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง และพบว่าประชาชนที่มีเพศ อายุ สถานภาพ และอาชีพ แตกต่างกันมีส่วนร่วม ไม่แตกต่างกัน ส่วนประชาชนที่มีระดับการศึกษา และรายได้แตกต่างกัน มีส่วนร่วมใน แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ผลการสังเคราะห์ตัวแปรต้นงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง สรุปได้ว่า ในงานวิจัยที่เกี่ยวข้องทั้ง 15 เรื่อง พบว่า ตัวแปรต้นที่เป็นประเด็นหลัก ได้แก่ เพศ อายุ การศึกษา อาชีพ และรายได้ ตามลำดับ ผู้วิจัยจึงนำตัวแปรต้นที่เป็นประเด็นหลักมาสร้างเป็นตัวแปรอิสระในการสร้างกรอบแนวคิดในงานวิจัยครั้งนี้

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยนี้เป็นการวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative research) เรื่อง การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาสามปี ตั้งแต่แผนพัฒนาสามปี 2558-2560 ถึงแผนพัฒนาสามปี 2560-2562 ของเทศบาลนครแหลมฉบัง อำเภอสัตหีบ จังหวัดชลบุรีเป็นการวิจัยเชิงปริมาณ โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาสามปีของเทศบาลนครแหลมฉบัง และเพื่อเปรียบเทียบระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาสามปีของเทศบาลนครแหลมฉบัง อำเภอสัตหีบ จังหวัดชลบุรี จำแนกตามเพศ, อายุ, ระดับการศึกษา, อาชีพ และรายได้ โดยมีรายละเอียดเกี่ยวกับวิธีดำเนินการวิจัย ดังนี้

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง
2. เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บข้อมูล
3. การสร้างเครื่องมือและการหาคุณภาพของเครื่องมือ
4. การเก็บรวบรวมข้อมูล
5. การวิเคราะห์ข้อมูล
6. เกณฑ์การแปลผล

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ หัวหน้าครัวเรือน หรือตัวแทนครัวเรือนที่อาศัยอยู่ภายในชุมชนทั้ง 23 ชุมชน ในเขตพื้นที่ของเทศบาลนครแหลมฉบัง อำเภอสัตหีบ จังหวัดชลบุรี ซึ่งมีขั้นตอนในการสุ่มกลุ่มตัวอย่าง ดังนี้

1. กำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่าง โดยวิธีการคำนวณขนาดกลุ่มตัวอย่างของ ทาโร ยามาเน่ จากประชากรจำนวน 82,988 คน (เทศบาลนครแหลมฉบัง, 2560 ข) เมื่อคำนวณแล้วได้ขนาดกลุ่มตัวอย่างสำหรับการศึกษาเป็นจำนวน 398 คน ดังนี้

$$\begin{aligned} \text{สูตร} \quad n &= \frac{N}{1 + (Ne^2)} \\ n &= \frac{82,988}{1 + 82,988 (0.05)^2} \\ n &= 398 \end{aligned}$$

เมื่อ n คือ จำนวนตัวอย่าง หรือขนาดของกลุ่มตัวอย่าง

N คือ จำนวนหน่วยทั้งหมด/ ขนาดของประชากรซึ่งเท่ากับ 82,988 คน

e คือ ความคลาดเคลื่อนในการสุ่มตัวอย่าง (Sampling error) ในที่นี้จะกำหนดเท่ากับ +/- .05 ภายใต้วความเชื่อมั่น 95%

ดังนั้นจึงควรใช้จำนวนตัวอย่างในการวิจัยครั้งนี้ประมาณ 398 คน จึงจะยอมรับได้

2. หลังจากนั้นการสุ่มตัวอย่างในแต่ละระดับชั้นภูมิแบบเป็นสัดส่วน เป็นการเก็บตัวอย่างแต่ละกลุ่ม/ ชั้น โดยการกำหนดสัดส่วน (Proportion) ให้แต่ละกลุ่ม/ ชั้น โดยเทียบกับจำนวนประชากรดังสูตรต่อไปนี้

จำนวนตัวอย่างในแต่ละกลุ่ม = $\frac{\text{จำนวนกลุ่มตัวอย่างทั้งหมด} \times \text{จำนวนประชากรในแต่ละกลุ่ม}}{\text{จำนวนประชากรทั้งหมด}}$

ตารางที่ 3-1 จำนวนกลุ่มตัวอย่างในแต่ละชุมชนในเขตพื้นที่เทศบาลนครแหลมฉบัง

พื้นที่การศึกษา	จำนวนประชากร	จำนวนกลุ่มตัวอย่าง
บ้านนาใหม่	2,962	14
บ้านทุ่ง	1,269	6
บ้านหนองคล้าใหม่	1,912	9
บ้านอ่าวอุดม	2,931	14
บ้านจุกกะเฒ่อ	2,911	14
บ้านนาเก่า	711	3
วัดมโนรม	4,639	22
บ้านหนองคล้าเก่า	3,257	16
ตลาดอ่าวอุดม	3,405	16
บ้านหนองขาม	7,030	34

ตารางที่ 3-1 (ต่อ)

พื้นที่การศึกษา	จำนวนประชากร	จำนวนกลุ่มตัวอย่าง
บ้านแหลมฉบบัง	1,866	9
บ้านไร่หนึ่ง	3,264	16
บ้านทุ่งกรด	3,511	17
บ้านบางละมุง	2,148	10
บ้านเขาน้ำซับ	6,873	33
หมู่บ้านแหลมทอง	6,847	33
บ้านหนองมะนาว	3,106	15
บ้านห้วยเล็ก	7,073	34
บ้านชากยายจีน	3,382	16
วัดพระประทานพร	4,375	21
บ้านชากกระปอก	4,507	22
บ้านเศรษฐีโนนผืน	2,765	13
บ้านหนองพังพวย	2,244	11
รวม	82,988	398

หมายเหตุ: การปิดเศษทศนิยมกำหนดให้ มากกว่า 0.5 ให้ปัดขึ้นและหากน้อยกว่า 0.5 ให้ปัดลงและหากรวมจำนวนแล้วต้องได้เท่ากับกลุ่มตัวอย่างในภาพรวม

จากนั้นจึงทำการสุ่มตัวอย่างจากกลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ หัวหน้าครัวเรือน หรือตัวแทนครัวเรือนที่อาศัยอยู่ภายในชุมชนทั้ง 23 ชุมชน ในเขตพื้นที่ของเทศบาลนครแหลมฉบัง อำเภอสัตร์ราชา จังหวัดชลบุรีจำนวน 398 ชุด โดยวิธีการสุ่มกลุ่มตัวอย่างแบบง่าย (Simple random sampling)

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บข้อมูล

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล คือ แบบสอบถามการมีส่วนร่วมของประชาชน ในการจัดทำแผนพัฒนาสามปีของเทศบาลนครแหลมฉบัง อำเภอสัตร์ราชา จังหวัดชลบุรี โดยแบ่งเป็น 2 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับข้อมูลส่วนบุคคล คือ เพศ อายุ ระดับการศึกษา อาชีพ และรายได้ เป็นคำถามแบบปลายปิด จำนวน 5 ข้อ

ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามที่ใช้วัดระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาสามปีของเทศบาลนครแหลมฉบัง อำเภอศรีราชา จังหวัดชลบุรี แบ่งเป็น 3 ด้าน ๆ ละ 20 ข้อ เป็นคำถามแบบเลือกตอบ จำนวน 20 ข้อ

โดยแบ่งกำหนดเกณฑ์การให้คะแนนออกเป็น 3 ระดับ ดังนี้

- 1 คะแนน หมายถึง ไม่เคยหรือมีส่วนร่วมครั้งเดียว
- 2 คะแนน หมายถึง มีส่วนร่วมบางครั้ง
- 3 คะแนน หมายถึง มีส่วนร่วมทุกครั้ง

การสร้างเครื่องมือและการหาคุณภาพของเครื่องมือ

การสร้างเครื่องมือเพื่อใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัยครั้งนี้ มีรายละเอียด ดังนี้

1. ศึกษาแนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ในเรื่องการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาสามปีของเทศบาลนครแหลมฉบัง อำเภอศรีราชา จังหวัดชลบุรี และกำหนดกรอบแนวคิดที่ใช้ในการวิจัย กำหนดนิยามศัพท์ และเพื่อใช้เป็นแนวทางในการสร้างแบบสอบถามเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาสามปีของเทศบาลนครแหลมฉบัง

2. สร้างแบบสอบถามเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาสามปีของเทศบาลนครแหลมฉบัง อำเภอศรีราชา จังหวัดชลบุรี และตรวจสอบเนื้อหาของแบบสอบถามว่าครอบคลุมวัตถุประสงค์หรือไม่ จากนั้นนำไปให้อาจารย์ที่ปรึกษาตรวจสอบ แล้วนำมาปรับปรุงตามคำแนะนำของอาจารย์ที่ปรึกษา

3. นำแบบสอบถามที่ปรับปรุงตามคำแนะนำของอาจารย์ที่ปรึกษา เสนอต่อผู้เชี่ยวชาญ 3 ท่าน

- 1) ดร.ชิตพล ชัยมะดัน ตำแหน่ง อาจารย์วิทยาลัยการบริหารรัฐกิจ มหาวิทยาลัยบูรพา
- 2) นายภูษิต แจ่มศรี ตำแหน่ง ปลัดเทศบาลนครแหลมฉบัง
- 3) นายต่อกานต์ สมวาที ตำแหน่ง นักวิเคราะห์นโยบายและแผนปฏิบัติการ

การตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ เพื่อตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา โครงสร้างของคำถาม ภาษาที่ใช้และตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือ โดยหาค่า ดัชนีความสอดคล้อง ระหว่างข้อคำถามและวัตถุประสงค์ หรือหาค่า IOC โดยใช้สูตร ดังต่อไปนี้

$$\text{สูตร} \quad \text{IOC} = \frac{\sum R}{N}$$

IOC คือ ดัชนีความสอดคล้อง

R คือ คะแนนการพิจารณาของผู้เชี่ยวชาญ

$\sum R$ คือ ผลรวมคะแนนความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ

N คือ จำนวนผู้เชี่ยวชาญ

โดยกำหนดเกณฑ์การพิจารณา ดังนี้

+1 หมายถึง แน่ใจว่าข้อความสอดคล้องกับจุดประสงค์ การวิจัย

0 หมายถึง ไม่แน่ใจว่าข้อความสอดคล้องกับจุดประสงค์ การวิจัย

-1 หมายถึง แน่ใจว่าข้อความไม่สอดคล้องกับจุดประสงค์ การวิจัย

เกณฑ์การแปลความหมาย ค่าดัชนีความสอดคล้องที่ยอมรับได้ ซึ่งเครื่องมือการ วิจัย ฉบับนี้ได้ค่า IOC ระหว่าง 0.66-1.00 ทุกข้อ ซึ่งถือว่าเครื่องมือใช้ได้

4. นำแบบสอบถามที่ปรับปรุงแก้ไขแล้ว ไปทดลองใช้ (Try out) กับกลุ่มที่มีลักษณะใกล้เคียงกับกลุ่มประชากรของการศึกษาที่มีใช้กลุ่มตัวอย่างจริงของการวิจัยครั้งนี้ จำนวน 30 คน ในพื้นที่เทศบาลตำบลตะเคียนเตี้ย แล้วนำมาคำนวณหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบัค (Cronbach's Alpha Coefficient) ได้ค่า = .742

5. จากนั้นจึงดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลกับกลุ่มตัวอย่างจริง

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลมีขั้นตอนดังนี้

1. ดำเนินการแจกแบบสอบถามด้วยตนเอง โดยการแจกแบบสอบถามกับหัวหน้าครัวเรือนหรือตัวแทนครัวเรือนที่อาศัยอยู่ภายในชุมชนทั้ง 23 ชุมชน ในเขตพื้นที่ของเทศบาลนครแหลมฉบัง

2. ตรวจสอบความครบถ้วนและความถูกต้องของข้อมูลในแบบสอบถาม จากการเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยได้แจกแบบสอบถามไปจำนวน 398 ชุด

การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลสำหรับการวิจัยครั้งนี้ แบ่งการวิเคราะห์ออกเป็น 3 ตอน คือ วิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม วิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของ

ประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาสามปีของเทศบาลนครแหลมฉบัง อำเภอสรีราชา จังหวัดชลบุรี และการทดสอบสมมติฐาน โดยใช้วิธีการประมวลผลค่าทางสถิติด้วยเครื่องคอมพิวเตอร์

1. ข้อมูลทั่วไปของแบบสอบถาม ได้แก่ เพศ อายุ ระดับการศึกษา อาชีพ และรายได้ วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้ค่าความถี่ ร้อยละ

2. หาค่าความถี่ ร้อยละและค่าเฉลี่ยของคะแนน ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน ของการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาสามปีของเทศบาลนครแหลมฉบัง ในด้านการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ การมีส่วนร่วมในการปฏิบัติการ การมีส่วนร่วมในผลประโยชน์ และการมีส่วนร่วมในการประเมินผล

3. ในการเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาสามปีของเทศบาลนครแหลมฉบัง โดยใช้สถิติ t-test สำหรับเปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างตัวแปรอิสระ 2 กลุ่ม ค่าสถิติ One-way ANOVA สำหรับเปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างตัวแปรอิสระที่มีตั้งแต่ 2 กลุ่มขึ้นไป เมื่อพบว่าแตกต่างจึงทำการทดสอบความแตกต่างรายคู่โดยใช้ Scheffe ที่ระดับนัยสำคัญ .05

เกณฑ์การแปลผล

โดยแบ่งแบบสอบถามออกเป็น 3 ระดับ และกำหนดเกณฑ์การให้คะแนนออกเป็น 3 ระดับ ดังนี้

- 1 คะแนน หมายถึง ไม่เคยหรือมีส่วนร่วมเพียงครั้งเดียว
- 2 คะแนน หมายถึง มีส่วนร่วมบางครั้ง
- 3 คะแนน หมายถึง มีส่วนร่วมทุกครั้ง

$$\begin{aligned} \text{ช่วงกว้างของอันตรภาคชั้น} &= \frac{\text{คะแนนสูงสุด} - \text{คะแนนต่ำสุด}}{\text{จำนวนชั้นที่ต้องการ}} \\ &= \frac{3 - 1}{3} \\ &= 0.67 \end{aligned}$$

ในการวิจัยครั้งนี้ กำหนดเกณฑ์การแปลผลค่าเฉลี่ย มีดังนี้

ค่าเฉลี่ยระหว่าง 2.36-3.00 หมายถึง มีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาสามปีมาก

ค่าเฉลี่ยระหว่าง 1.68-2.35 หมายถึง มีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาสามปีปานกลาง

ค่าเฉลี่ยระหว่าง 1.00-1.67 หมายถึง มีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาสามปีน้อย

บทที่ 4

ผลการวิจัย

การวิจัยเรื่อง การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาสามปีของเทศบาลนครแหลมฉบัง อำเภอสัตหีบ จังหวัดชลบุรี มีวัตถุประสงค์ (1) เพื่อศึกษาระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาสามปีของเทศบาลนครแหลมฉบัง และ (2) เพื่อเปรียบเทียบระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาสามปีของเทศบาลนครแหลมฉบัง อำเภอสัตหีบ จังหวัดชลบุรี จำแนกตามเพศ, อายุ, ระดับการศึกษา, อาชีพ และรายได้ โดยเก็บรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่าง คือ หัวหน้าครัวเรือน หรือตัวแทนครัวเรือนที่อาศัยอยู่ในชุมชนทั้ง 23 ชุมชน ในเขตพื้นที่ของเทศบาลนครแหลมฉบัง โดยใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือในการศึกษา จำนวน 398 ชุด ซึ่งผู้วิจัยได้นำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล ดังนี้

ส่วนที่ 1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของกลุ่มตัวอย่าง

ส่วนที่ 2 ผลการวิเคราะห์การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาสามปีของเทศบาลนครแหลมฉบัง อำเภอสัตหีบ จังหวัดชลบุรี

ส่วนที่ 3 การทดสอบสมมติฐาน

ส่วนที่ 1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตารางที่ 4-1 จำนวน และร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกตาม เพศ

เพศ	จำนวน (คน)	ร้อยละ
ชาย	228	57.29
หญิง	170	42.71
รวม	398	100.00

จากตารางที่ 4-1 พบว่า กลุ่มตัวอย่างของประชาชนที่ตอบแบบสอบถาม เป็นเพศชายมากที่สุด จำนวน 228 คน คิดเป็นร้อยละ 57.59 และเป็นเพศหญิง จำนวน 170 คน คิดเป็นร้อยละ 42.71

ตารางที่ 4-2 จำนวน และร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกตาม อายุ

อายุ	จำนวน (คน)	ร้อยละ
อายุ 18-30 ปี	93	23.37
อายุ 31-40 ปี	128	32.16
อายุ 41-50 ปี	106	26.63
อายุ 51-60 ปี	45	11.31
อายุ 61 ปีขึ้นไป	26	6.53
รวม	398	100.00

จากตารางที่ 4-2 พบว่า กลุ่มตัวอย่างของประชาชนที่ตอบแบบสอบถาม มีอายุระหว่าง 31-40 ปีมากที่สุด จำนวน 128 คน คิดเป็นร้อยละ 32.16 รองลงมาคือ มีอายุระหว่าง 41-50 ปี จำนวน 106 คน คิดเป็นร้อยละ 26.63 มีอายุระหว่าง 18-30 ปี จำนวน 93 คน คิดเป็นร้อยละ 23.37 มีอายุระหว่าง 51-60 ปี จำนวน 45 คน คิดเป็นร้อยละ 11.31 และมีอายุ 61 ปีขึ้นไป จำนวน 26 คน คิดเป็นร้อยละ 6.53 ตามลำดับ

ตารางที่ 4-3 จำนวน และร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกตาม ระดับการศึกษา

ระดับการศึกษา	จำนวน (คน)	ร้อยละ
ประถมศึกษา	111	27.89
มัธยมศึกษาตอนต้น	157	39.45
มัธยมศึกษาตอนปลาย/ ปวช.	63	15.83
อนุปริญญา/ ปวส.	35	8.79
ปริญญาตรี	27	6.78
สูงกว่าปริญญาตรี	5	1.26
รวม	398	100.00

จากตารางที่ 4-3 พบว่า กลุ่มตัวอย่างของประชาชนที่ตอบแบบสอบถาม มีการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนต้นมากที่สุด จำนวน 157 คน คิดเป็นร้อยละ 39.45 รองลงมาคือ มีการศึกษา

ระดับประถมศึกษา จำนวน 111 คน คิดเป็นร้อยละ 27.89 มีการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย/ปวช. จำนวน 63 คน คิดเป็นร้อยละ 15.83 มีการศึกษาระดับอนุปริญญา/ ปวส. จำนวน 35 คน คิดเป็นร้อยละ 8.79 มีการศึกษาระดับปริญญาตรี จำนวน 27 คน คิดเป็นร้อยละ 6.78 และมีการศึกษาระดับสูงกว่าปริญญาตรี จำนวน 5 คน คิดเป็นร้อยละ 1.26 ตามลำดับ

ตารางที่ 4-4 จำนวน และร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกตาม อาชีพ

อาชีพ	จำนวน (คน)	ร้อยละ
นักเรียน/ นักศึกษา	45	11.31
ข้าราชการ/ พนักงานรัฐวิสาหกิจ	26	6.53
พนักงานบริษัท/ ลูกจ้างทั่วไป	137	34.42
อาชีพอิสระ/ ธุรกิจส่วนตัว	125	31.41
เกษตรกร/ ประมง	47	11.81
อื่น ๆ	18	4.52
รวม	398	100.00

จากตารางที่ 4-4 พบว่า กลุ่มตัวอย่างของประชาชนที่ตอบแบบสอบถาม มีอาชีพ พนักงานบริษัท/ ลูกจ้างทั่วไปมากที่สุด จำนวน 137 คน คิดเป็นร้อยละ 34.42 รองลงมาคือ มีอาชีพ อาชีพอิสระ/ ธุรกิจส่วนตัว จำนวน 125 คน คิดเป็นร้อยละ 31.41 มีอาชีพเกษตรกร/ ประมง จำนวน 47 คน คิดเป็นร้อยละ 11.81 มีอาชีพนักเรียน/ นักศึกษา จำนวน 45 คน คิดเป็นร้อยละ 11.31 มีข้าราชการ/ พนักงานรัฐวิสาหกิจ จำนวน 26 คน คิดเป็นร้อยละ 6.53 และมีอาชีพอื่น ๆ จำนวน 18 คน คิดเป็นร้อยละ 4.52 ตามลำดับ

ตารางที่ 4-5 จำนวน และร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกตาม รายได้

รายได้เฉลี่ยเดือนละ	จำนวน (คน)	ร้อยละ
ต่ำกว่า 10,000 บาท	59	14.83
10,001-20,000 บาท	161	40.45
20,001-30,000 บาท	144	36.18
มากกว่า 30,000 บาท	34	8.54
รวม	398	100.00

จากตารางที่ 4-5 พบว่า กลุ่มตัวอย่างของประชาชนที่ตอบแบบสอบถาม มีรายได้ 10,001-20,000 บาทมากที่สุด จำนวน 161 คน คิดเป็นร้อยละ 40.45 รองลงมาคือ มีรายได้ 20,001-30,000 บาท จำนวน 144 คน คิดเป็นร้อยละ 36.18 มีรายได้ต่ำกว่า 10,000 บาท จำนวน 59 คน คิดเป็นร้อยละ 14.83 และมีรายได้มากกว่า 30,000 บาท จำนวน 34 คน คิดเป็นร้อยละ 8.54 ตามลำดับ

ส่วนที่ 2 ผลการวิเคราะห์การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาสามปีของเทศบาลนครแหลมฉบัง อำเภอศรีราชา จังหวัดชลบุรี

ตารางที่ 4-6 จำนวน ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน เกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาสามปีของเทศบาลนครแหลมฉบัง อำเภอศรีราชา จังหวัดชลบุรี ด้านการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ

ด้านการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ	ระดับการมีส่วนร่วม			\bar{x}	SD	ระดับการมีส่วนร่วม	อันดับ
	น้อย	ปานกลาง	มาก				
1. มีส่วนร่วมในการเสนอประเด็นปัญหาของชุมชน	117 (29.40)	230 (57.79)	51 (12.81)	1.83	.63	ปานกลาง	3

ตารางที่ 4-6 (ต่อ)

ด้านการมีส่วนร่วมในการ ตัดสินใจ	ระดับการมีส่วนร่วม			\bar{X}	SD	ระดับการมี ส่วนร่วม	อันดับ
	น้อย	ปานกลาง	มาก				
2. มีส่วนร่วมในการเสนอ ประเด็นความต้องการของ ชุมชน	77 (19.35)	279 (70.10)	42 (10.55)	1.91	.54	ปานกลาง	2
3. มีส่วนร่วมกำหนดเป้าหมาย และหลักการพัฒนาเพื่อแก้ไข ปัญหาภายในพื้นที่ของเทศบาล	137 (34.42)	208 (52.26)	53 (13.32)	1.79	.66	ปานกลาง	4
4. มีส่วนร่วมในการจัดลำดับ ความสำคัญของโครงการ/ แผนงาน ที่จะบรรจุไว้ใน แผนพัฒนาสามปีของเทศบาล	143 (35.93)	214 (53.77)	41 (10.30)	1.74	.63	ปานกลาง	5
5. มีส่วนร่วมในการตัดสินใจ โครงการต่าง ๆ ของเทศบาลที่ จะมีการดำเนินงาน เช่น โครงการก่อสร้างต่าง ๆ	107 (26.88)	212 (53.27)	79 (19.85)	1.93	.68	ปานกลาง	1
ภาพรวม				1.84	0.63	ปานกลาง	

จากตารางที่ 4-6 ผลการสำรวจการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาสามปีของเทศบาลนครแหลมฉบัง อำเภอสัตหีบ จังหวัดชลบุรี ด้านการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจพบว่า โดยภาพรวมประชาชนมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาสามปี อยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 1.84$) และเมื่อพิจารณาในรายข้อ พบว่า อยู่ในระดับปานกลาง 5 ประเด็น ซึ่งสามารถเรียงลำดับจากมากไปหาน้อย ดังนี้ อันดับแรก คือ ข้อที่ 5 มีส่วนร่วมในการตัดสินใจโครงการต่าง ๆ ของเทศบาลที่จะมีการดำเนินงาน เช่น โครงการก่อสร้างต่าง ๆ ($\bar{X} = 1.93$) รองลงมา คือ ข้อที่ 2 มีส่วนร่วมในการเสนอประเด็นความต้องการของชุมชน ($\bar{X} = 1.91$) ข้อที่ 1 มีส่วนร่วมในการเสนอประเด็นปัญหาของชุมชน ($\bar{X} = 1.83$) ข้อที่ 3 มีส่วนร่วมกำหนดเป้าหมายและหลักการพัฒนาเพื่อแก้ไขปัญหาภายในพื้นที่ของเทศบาล ($\bar{X} = 1.79$) และอันดับสุดท้าย คือ ข้อที่ 4 มีส่วนร่วมในการจัดลำดับความสำคัญของโครงการ/แผนงาน ที่จะบรรจุไว้ในแผนพัฒนาสามปีของเทศบาล ($\bar{X} = 1.74$) ตามลำดับ

ตารางที่ 4-7 จำนวน ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน เกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาสามปีของเทศบาลนครแหลมฉบัง อำเภอสัตหีบ จังหวัดชลบุรีด้านการมีส่วนร่วมในการปฏิบัติการ

ด้านการมีส่วนร่วมในการปฏิบัติการ	ระดับการมีส่วนร่วม			\bar{X}	SD	ระดับการมีส่วนร่วม	อันดับ
	น้อย	ปานกลาง	มาก				
6. มีส่วนร่วมในโครงการต่าง ๆ ของแผนพัฒนาสามปี โดยร่วมลงมือปฏิบัติตามแผนงานของโครงการ	105 (26.38)	181 (45.48)	112 (28.14)	2.02	.74	ปานกลาง	2
7. มีส่วนร่วมโดยเข้าร่วมเป็นผู้ปฏิบัติงานหรือประสานงานในโครงการ/แผนงานต่าง ๆ ของเทศบาล	180 (45.23)	170 (42.71)	48 (12.06)	1.67	.68	น้อย	4
8. มีส่วนร่วมในการสนับสนุนในด้านการเงินลงทุนหรือการเข้ามาปฏิบัติงานกับเทศบาลในโครงการต่าง ๆ	303 (76.13)	84 (21.11)	11 (2.76)	1.27	.50	น้อย	5
9. มีส่วนร่วมในการเข้าฝึกอบรมผู้ที่เข้าปฏิบัติในโครงการ	96 (24.12)	249 (62.56)	53 (13.32)	1.89	.60	ปานกลาง	3
10. มีส่วนร่วมในการแต่งตั้งหรือเสนอชื่อผู้แทนในชุมชนเพื่อเข้ามาเป็นคณะกรรมการจัดทำแผนพัฒนา ฯ	66 (16.58)	170 (42.71)	162 (40.71)	2.24	.72	ปานกลาง	1
ภาพรวม				1.82	0.65	ปานกลาง	

จากตารางที่ 4-7 ผลการสำรวจการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาสามปีของเทศบาลนครแหลมฉบัง อำเภอสัตหีบ จังหวัดชลบุรี ด้านการมีส่วนร่วมในการปฏิบัติการ พบว่า โดยภาพรวมประชาชนมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาสามปี อยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 1.82$) และเมื่อพิจารณาในรายข้อ พบว่า อยู่ในระดับปานกลาง 3 ประเด็น ซึ่งสามารถเรียงลำดับจากมากไปหาน้อย ดังนี้ อันดับแรก คือ ข้อที่ 10 มีส่วนร่วมในการแต่งตั้งหรือเสนอชื่อ

ผู้แทนในชุมชน เพื่อเข้ามาเป็นคณะกรรมการจัดทำแผนพัฒนาฯ ($\bar{X} = 2.24$) รองลงมา คือ ข้อที่ 6 มีส่วนร่วมในโครงการต่าง ๆ ของแผนพัฒนาสามปี โดยร่วมลงมือปฏิบัติตามแผนงานของโครงการ ($\bar{X} = 2.02$) และอันดับสุดท้าย คือ ข้อที่ 9 มีส่วนร่วมในการเข้าฝึกอบรมผู้ที่เข้าปฏิบัติในโครงการ ($\bar{X} = 1.89$) ตามลำดับ

ส่วนประเด็นที่อยู่ในระดับน้อยมี 2 ประเด็น ซึ่งสามารถเรียงลำดับจากมากไปหาน้อย ดังนี้ อันดับแรก คือ ข้อที่ 7 มีส่วนร่วมโดยเข้าร่วมเป็นผู้ปฏิบัติงานหรือประสานงานในโครงการ/แผนงานต่าง ๆ ของเทศบาล ($\bar{X} = 1.67$) และอันดับสุดท้าย คือ ข้อที่ 8 มีส่วนร่วมในการสนับสนุนในด้านการลงทุนในโครงการ/แผนงานต่าง ๆ ของเทศบาล ($\bar{X} = 1.27$) ตามลำดับ

ตารางที่ 4-8 จำนวน ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน เกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาสามปีของเทศบาลนครแหลมฉบัง ด้านการมีส่วนร่วมในผลประโยชน์

ด้านการมีส่วนร่วมใน ผลประโยชน์	ระดับการมีส่วนร่วม			\bar{X}	SD	ระดับการมี ส่วนร่วม	อันดับ
	น้อย	ปานกลาง	มาก				
11. ประโยชน์จากแผนพัฒนา ของเทศบาลตอบสนองต่อความ ต้องการและแก้ไขปัญหาของ ท้องถิ่น	43 (10.81)	193 (48.49)	162 (40.70)	2.30	.65	ปานกลาง	1
12. ผลประโยชน์จากโครงการ/ กิจกรรมต่าง ๆ ในแผนพัฒนา ของเทศบาลส่งผลให้เกิดรายได้ เพิ่มขึ้นแก่ชุมชน	162 (40.70)	161 (40.45)	75 (18.85)	1.78	.74	ปานกลาง	5
13. ได้รับผลประโยชน์จาก โครงการ/ กิจกรรมต่าง ๆ ใน การพัฒนาของเทศบาล	67 (16.83)	198 (49.75)	133 (33.42)	2.17	.69	ปานกลาง	3
14. เมื่อโครงการ/แผนงานของ เทศบาลได้ดำเนินการแล้วเสร็จ ทำให้คุณภาพชีวิตดีขึ้น	53 (13.32)	189 (47.49)	156 (39.19)	2.26	.68	ปานกลาง	2

ตารางที่ 4-8 (ต่อ)

ด้านการมีส่วนร่วมใน ผลประโยชน์	ระดับการมีส่วนร่วม			\bar{X}	SD	ระดับการมี ส่วนร่วม	อันดับ
	น้อย	ปานกลาง	มาก				
15. ผลการดำเนินงานของ โครงการ/แผนงานต่าง ๆ ของ ทางเทศบาลได้รับการความ เชื่อมั่นจากหน่วยงานต่าง ๆ รวมทั้งประชาชนมากยิ่งขึ้น	74 (18.59)	253 (63.57)	71 (17.84)	1.99	.60	ปานกลาง	4
ภาพรวม				2.10	0.67	ปานกลาง	

จากตารางที่ 4-8 ผลการสำรวจการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาสามปีของเทศบาลนครแหลมฉบัง อำเภอสัตหีบ จังหวัดชลบุรี ด้านการมีส่วนร่วมในผลประโยชน์พบว่า โดยภาพรวมประชาชนมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาสามปี อยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 2.10$) และเมื่อพิจารณาในรายชื่อ พบว่า อยู่ในระดับปานกลาง 5 ประเด็น ซึ่งสามารถเรียงลำดับจากมากไปหาน้อย ดังนี้ อันดับแรก คือ ข้อที่ 11 ประโยชน์จากแผนพัฒนาของเทศบาลตอบสนองต่อความต้องการและแก้ไขปัญหาของท้องถิ่น ($\bar{X} = 2.30$) รองลงมา คือ ข้อที่ 14 เมื่อโครงการ/แผนงานของเทศบาลได้ดำเนินการแล้วเสร็จ ทำให้คุณภาพชีวิตดีขึ้น ($\bar{X} = 2.26$) ข้อที่ 13 ได้รับผลประโยชน์จากโครงการ/กิจกรรมต่าง ๆ ในการพัฒนาของเทศบาล ($\bar{X} = 2.17$) ข้อที่ 15 ผลการดำเนินงานของโครงการ/แผนงานต่าง ๆ ของทางเทศบาลได้รับการความเชื่อมั่นจากหน่วยงานต่าง ๆ รวมทั้งประชาชนมากยิ่งขึ้น ($\bar{X} = 1.99$) และอันดับสุดท้าย คือ ข้อที่ 12 ผลประโยชน์จากโครงการ/กิจกรรม ต่าง ๆ ในแผนพัฒนาของเทศบาลส่งผลให้เกิดรายได้เพิ่มขึ้นแก่ชุมชน ($\bar{X} = 1.78$) ตามลำดับ

ตารางที่ 4-9 จำนวน ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน เกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาสามปีของเทศบาลนครแหลมฉบัง อำเภอสัตหีบ จังหวัดชลบุรี ด้านการมีส่วนร่วมในการประเมินผล

ด้านการมีส่วนร่วมในการปฏิบัติการ	ระดับการมีส่วนร่วม			\bar{X}	SD	ระดับการมีส่วนร่วม	อันดับ
	น้อย	ปานกลาง	มาก				
16. มีส่วนร่วมในการกำหนดหลักเกณฑ์หรือตัวชี้วัด เพื่อใช้ในการติดตามประเมินผลแผนพัฒนาสามปี	164 (41.21)	210 (52.76)	24 (6.03)	1.65	.59	น้อย	3
17. ได้ร่วมเป็น “คณะกรรมการติดตามและประเมินผล” แผนพัฒนาสามปีของทางเทศบาล	212 (53.27)	137 (34.42)	49 (12.31)	1.59	.70	น้อย	5
18. มีส่วนร่วมในการตรวจสอบระหว่างดำเนินการตามแผนพัฒนาสามปี	187 (46.98)	168 (42.21)	43 (10.80)	1.64	.67	น้อย	4
19. มีส่วนร่วมในการตรวจสอบหลังดำเนินการตามแผนพัฒนาสามปี	153 (38.44)	179 (44.97)	66 (16.58)	1.78	.71	ปานกลาง	2
20. มีส่วนร่วมในการรับทราบการรายงานผลการดำเนินโครงการ/แผนงานต่าง ๆ ของเทศบาล	104 (26.13)	223 (56.03)	71 (17.84)	1.92	.66	ปานกลาง	1
ภาพรวม				1.71	0.67	ปานกลาง	

จากตารางที่ 4-9 ผลการสำรวจการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาสามปีของเทศบาลนครแหลมฉบัง อำเภอสัตหีบ จังหวัดชลบุรี ด้านการมีส่วนร่วมในการประเมินผลพบว่า โดยภาพรวมประชาชนมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาสามปี อยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 1.71$) และเมื่อพิจารณาในรายข้อ พบว่า อยู่ในระดับปานกลาง 2 ประเด็น ซึ่งสามารถเรียงลำดับจากมากไปหาน้อย ดังนี้ อันดับแรก คือ ข้อที่ 20 มีส่วนร่วมในการรับทราบการรายงาน

ผลการดำเนินโครงการ/แผนงานต่าง ๆ ของเทศบาล ($\bar{X} = 1.92$) และอันดับสุดท้าย คือ ข้อที่ 19 มีส่วนร่วมในการตรวจสอบหลังดำเนินการตามแผนพัฒนาสามปี ($\bar{X} = 1.78$) ตามลำดับ

ส่วนประเด็นที่อยู่ในระดับน้อยมี 3 ประเด็น ซึ่งสามารถเรียงลำดับจากมากไปหาน้อย ดังนี้ อันดับแรก คือ ข้อที่ 16 มีส่วนร่วมในการกำหนดหลักเกณฑ์หรือตัวชี้วัด เพื่อใช้ในการติดตามประเมินผลแผนพัฒนาสามปี ($\bar{X} = 1.65$) รองลงมา คือ ข้อที่ 18 มีส่วนร่วมในการตรวจสอบระหว่างดำเนินการตามแผนพัฒนาสามปี ($\bar{X} = 1.64$) และอันดับสุดท้าย คือ ข้อที่ 17 ได้ร่วมเป็น “คณะกรรมการติดตามและประเมินผล” แผนพัฒนาสามปีของทางเทศบาล ($\bar{X} = 1.59$) ตามลำดับ

ตารางที่ 4-10 จำนวน ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน เกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาสามปีของเทศบาลนครแหลมฉบัง อำเภอศรีราชา จังหวัดชลบุรี ในภาพรวมด้านต่าง ๆ

การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาสามปีของเทศบาลนครแหลมฉบัง	\bar{X}	SD	ระดับการมีส่วนร่วม	อันดับ
1. ด้านการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ	1.84	0.63	ปานกลาง	2
2. ด้านการมีส่วนร่วมในการปฏิบัติการ	1.82	0.65	ปานกลาง	3
3. ด้านการมีส่วนร่วมในผลประโยชน์	2.10	0.67	ปานกลาง	1
4. ด้านการมีส่วนร่วมในการประเมินผล	1.71	0.67	ปานกลาง	4
ภาพรวม	1.87	0.66	ปานกลาง	

จากตารางที่ 4-10 ผลการสำรวจการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาสามปีของเทศบาลนครแหลมฉบัง อำเภอศรีราชา จังหวัดชลบุรี ด้านการมีส่วนร่วมด้านต่าง ๆ พบว่า โดยภาพรวมประชาชนมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาสามปี อยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 1.87$) และเมื่อพิจารณาในรายข้อ พบว่า อยู่ในระดับปานกลาง 4 ประเด็น ซึ่งสามารถเรียงลำดับจากมากไปหาน้อย ดังนี้ อันดับแรก คือ ข้อที่ 3 ด้านการมีส่วนร่วมในผลประโยชน์ ($\bar{X} = 2.10$) รองลงมา คือ ข้อที่ 1 ด้านการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ ($\bar{X} = 1.84$) ข้อที่ 2 ด้านการมีส่วนร่วมในการปฏิบัติการ ($\bar{X} = 1.82$) และอันดับสุดท้าย คือ ข้อที่ 4 ด้านการมีส่วนร่วมในการประเมินผล ($\bar{X} = 1.71$) ตามลำดับ

ส่วนที่ 3 การทดสอบสมมติฐาน

สมมติฐานที่ 1 ประชาชนที่มีเพศต่างกัน มีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาสามปีของเทศบาลนครแหลมฉบัง อำเภอสัตหีบ จังหวัดชลบุรี แตกต่างกัน

ตารางที่ 4-11 ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนเพื่อเปรียบเทียบความแตกต่างของการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาสามปีของเทศบาลนครแหลมฉบัง อำเภอสัตหีบ จังหวัดชลบุรี จำแนกตาม เพศ

เพศ	จำนวน	\bar{x}	<i>SD</i>	<i>t</i>	<i>Sig.</i>
ชาย	228	1.86	.28	-0.36	.72
หญิง	170	1.87	.28		

** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตารางที่ 4-11 ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนเพื่อเปรียบเทียบความแตกต่างของการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาสามปีของเทศบาลนครแหลมฉบัง อำเภอสัตหีบ จังหวัดชลบุรี พบว่า ประชาชนที่มีเพศต่างกัน มีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาสามปีของเทศบาลนครแหลมฉบัง ไม่แตกต่างกัน จึงปฏิเสธสมมติฐานการวิจัย

สมมติฐานที่ 2 ประชาชนที่มีอายุต่างกัน มีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาสามปีของเทศบาลนครแหลมฉบัง อำเภอสัตหีบ จังหวัดชลบุรี แตกต่างกัน

ตารางที่ 4-12 ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนเพื่อเปรียบเทียบความแตกต่างของการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาสามปีของเทศบาลนครแหลมฉบัง อำเภอสัตหีบ จังหวัดชลบุรี จำแนกตาม อายุ

แหล่งความแปรปรวน	<i>df</i>	<i>SS</i>	<i>MS</i>	<i>F</i>	<i>Sig.</i>
ระหว่างกลุ่ม	4	.25	.06	.80	.53
ภายในกลุ่ม	393	30.31	.08		
รวม	397	30.56			

** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตารางที่ 4-12 ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนเพื่อเปรียบเทียบความแตกต่างของการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาสามปีของเทศบาลนครแหลมฉบัง อำเภอสัตร์ราชา จังหวัดชลบุรี พบว่า ประชาชนที่มีอายุต่างกัน มีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาสามปีของเทศบาลนครแหลมฉบัง ไม่แตกต่างกัน จึงปฏิเสธสมมติฐานการวิจัย

สมมติฐานที่ 3 ประชาชนที่มีระดับการศึกษาต่างกัน มีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาสามปีของเทศบาลนครแหลมฉบัง อำเภอสัตร์ราชา จังหวัดชลบุรี แตกต่างกัน

ตารางที่ 4-13 ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนเพื่อเปรียบเทียบความแตกต่างของการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาสามปีของเทศบาลนครแหลมฉบัง อำเภอสัตร์ราชา จังหวัดชลบุรี จำแนกตาม ระดับการศึกษา

แหล่งความแปรปรวน	<i>df</i>	<i>SS</i>	<i>MS</i>	<i>F</i>	<i>Sig.</i>
ระหว่างกลุ่ม	5	.92	.18	2.45	.03*
ภายในกลุ่ม	392	29.64	.08		
รวม	397	30.56			

** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตารางที่ 4-13 ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนเพื่อเปรียบเทียบความแตกต่างของการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาสามปีของเทศบาลนครแหลมฉบัง อำเภอสัตร์ราชา จังหวัดชลบุรี พบว่า ประชาชนที่มีระดับการศึกษาต่างกัน มีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาสามปีของเทศบาลนครแหลมฉบัง แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 จึงยอมรับสมมติฐานการวิจัย

จากตารางแสดงผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนเพื่อเปรียบเทียบความแตกต่างของการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาสามปีของเทศบาลนครแหลมฉบัง อำเภอสัตร์ราชา จังหวัดชลบุรี จำแนกตามระดับการศึกษา พบว่า ค่า $F = 2.45$ และค่า $Sig. = .03$ ของประชาชนที่มีระดับการศึกษาต่างกันมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาสามปีของเทศบาลนครแหลมฉบัง อำเภอสัตร์ราชา จังหวัดชลบุรี แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และเมื่อได้ทำการวิเคราะห์เปรียบเทียบรายคู่ด้วยวิธีของ Scheffe ได้ผลการวิเคราะห์ ดังนี้

ตารางที่ 4-14 ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบรายคู่ (Post Hoc) ของค่าเฉลี่ยของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาสามปีของเทศบาลนครแหลมฉบัง จำแนกตามระดับการศึกษา โดยภาพรวม

ระดับการศึกษา	\bar{X}	ประถม ศึกษา	มัธยม ศึกษา ตอนต้น	มัธยมศึกษา ตอนปลาย/ ปวช.	อนุปริญญา/ ปวส.	ปริญญา ตรี	สูงกว่า ปริญญา ตรี
ประถมศึกษา	1.90	-	.03	.08	-.03	.17*	.06
มัธยมศึกษาตอนต้น	1.87		-	.05	-.07	.13*	.03
มัธยมศึกษา ตอนปลาย/ ปวช.	1.82			-	-.11*	.09	-.02
อนุปริญญา/ ปวส.	1.94				-	-.20*	.10
ปริญญาตรี	1.74					-	-.10
สูงกว่าปริญญาตรี	1.84						-

** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตารางที่ 4-14 การเปรียบเทียบความแตกต่างรายคู่ระหว่างระดับการศึกษากับการมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาสามปีของเทศบาลนครแหลมฉบัง อำเภอศรีราชา จังหวัดชลบุรี พบว่า คู่ที่มีความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 มี 4 คู่ ได้แก่

1. ระหว่างกลุ่มประถมศึกษา กับ กลุ่มปริญญาตรี พบว่า กลุ่มประถมศึกษา จะมีค่าเฉลี่ยของการมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาสามปีของเทศบาลนครแหลมฉบัง อยู่ในระดับมากกว่า ประชาชนกลุ่มปริญญาตรี

2. ระหว่างกลุ่มมัธยมศึกษาตอนต้น กับ กลุ่มปริญญาตรี พบว่า กลุ่มมัธยมศึกษาตอนต้น จะมีค่าเฉลี่ยของการมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาสามปีของเทศบาลนครแหลมฉบัง อยู่ในระดับมากกว่า ประชาชนกลุ่มปริญญาตรี

3. ระหว่างกลุ่มมัธยมศึกษาตอนปลาย/ ปวช. กับ กลุ่มอนุปริญญา/ ปวส. พบว่า กลุ่มอนุปริญญา/ ปวส. จะมีค่าเฉลี่ยของการมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาสามปีของเทศบาลนครแหลมฉบัง อยู่ในระดับมากกว่า ประชาชนกลุ่มมัธยมศึกษาตอนปลาย/ ปวช.

4. ระหว่างกลุ่มอนุปรัชญา/ ปวส. กับ กลุ่มปรัชญาตรี พบว่า กลุ่มอนุปรัชญา/ ปวส. จะมีค่าเฉลี่ยของการมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาสามปีของเทศบาลนครแหลมฉบัง อยู่ในระดับมากกว่า ประชาชนกลุ่มปรัชญาตรี

สมมติฐานที่ 4 ประชาชนที่มีอาชีพต่างกัน มีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาสามปีของเทศบาลนครแหลมฉบัง อำเภอศรีราชา จังหวัดชลบุรี แตกต่างกัน

ตารางที่ 4-15 ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนเพื่อเปรียบเทียบความแตกต่างของการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาสามปีของเทศบาลนครแหลมฉบัง อำเภอศรีราชา จังหวัดชลบุรี จำแนกตามอาชีพ

แหล่งความแปรปรวน	<i>df</i>	<i>SS</i>	<i>MS</i>	<i>F</i>	<i>Sig.</i>
ระหว่างกลุ่ม	5	.65	.13	1.70	.13
ภายในกลุ่ม	392	29.91	.08		
รวม	397	30.56			

** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตารางที่ 4-15 ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนเพื่อเปรียบเทียบความแตกต่างของการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาสามปีของเทศบาลนครแหลมฉบัง อำเภอศรีราชา จังหวัดชลบุรี พบว่า ประชาชนที่มีอาชีพต่างกัน มีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาสามปีของเทศบาลนครแหลมฉบัง ไม่แตกต่างกัน จึงปฏิเสธสมมติฐานการวิจัย

สมมติฐานที่ 5 ประชาชนที่มีรายได้ต่างกัน มีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาสามปีของเทศบาลนครแหลมฉบัง อำเภอสรีราชา จังหวัดชลบุรี แตกต่างกัน

ตารางที่ 4-16 ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนเพื่อเปรียบเทียบความแตกต่างของการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาสามปีของเทศบาลนครแหลมฉบัง อำเภอสรีราชา จังหวัดชลบุรี จำแนกตาม รายได้

แหล่งความแปรปรวน	<i>df</i>	<i>SS</i>	<i>MS</i>	<i>F</i>	<i>Sig.</i>
ระหว่างกลุ่ม	3	.05	.02	.23	.87
ภายในกลุ่ม	394	30.51	.08		
รวม	397	30.56			

** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตารางที่ 4-16 ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนเพื่อเปรียบเทียบความแตกต่างของการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาสามปีของเทศบาลนครแหลมฉบัง อำเภอสรีราชา จังหวัดชลบุรี พบว่า ประชาชนที่มีรายได้ต่างกัน มีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาสามปีของเทศบาลนครแหลมฉบัง ไม่แตกต่างกัน จึงปฏิเสธสมมติฐานการวิจัย

ตารางที่ 4-17 ผลการทดสอบสมมติฐานการวิจัย

สมมติฐาน	ผลการทดสอบ
1. ประชาชนที่มี เพศ ต่างกันมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาสามปีของเทศบาลนครแหลมฉบัง อำเภอสรีราชา จังหวัดชลบุรี แตกต่างกัน	ปฏิเสธสมมติฐาน
2. ประชาชนที่มี อายุ ต่างกันมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาสามปีของเทศบาลนครแหลมฉบัง อำเภอสรีราชา จังหวัดชลบุรี แตกต่างกัน	ปฏิเสธสมมติฐาน
3. ประชาชนที่มี ระดับการศึกษา ต่างกันมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาสามปีของเทศบาลนครแหลมฉบัง อำเภอสรีราชาจังหวัดชลบุรี แตกต่างกัน	ยอมรับสมมติฐาน
4. ประชาชนที่มี อาชีพ ต่างกันมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาสามปีของเทศบาลนครแหลมฉบัง อำเภอสรีราชา จังหวัดชลบุรี แตกต่างกัน	ปฏิเสธสมมติฐาน
5. ประชาชนที่มี รายได้ ต่างกันมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาสามปีของเทศบาลนครแหลมฉบัง อำเภอสรีราชา จังหวัดชลบุรี แตกต่างกัน	ปฏิเสธสมมติฐาน

บทที่ 5

สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การศึกษา เรื่อง การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาสามปีของเทศบาลนครแหลมฉบัง อำเภอสัตหีบ จังหวัดชลบุรี โดยการศึกษาครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ (1) เพื่อศึกษาระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาสามปีของเทศบาลนครแหลมฉบัง อำเภอสัตหีบ จังหวัดชลบุรี และ(2) เพื่อเปรียบเทียบระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาสามปีของเทศบาลนครแหลมฉบัง อำเภอสัตหีบ จังหวัดชลบุรี จำแนกตามเพศ, อายุ, ระดับการศึกษา, อาชีพ และรายได้ โดยใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล จำนวน 398 ชุด กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ ได้แก่ หัวหน้าครัวเรือน หรือตัวแทนครัวเรือนที่อาศัยอยู่ในชุมชนทั้ง 23 ชุมชน ในเขตพื้นที่ของเทศบาลนครแหลมฉบัง อำเภอสัตหีบ จังหวัดชลบุรี สถิติที่ใช้ในการวิจัยในส่วนของข้อมูลทั่วไปของกลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ เพศ อายุ ระดับการศึกษา อาชีพ และรายได้ จะวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติค่าความถี่ (Frequency) และค่าร้อยละ (Percentage) ส่วนระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาสามปีของเทศบาลนครแหลมฉบัง อำเภอสัตหีบ จังหวัดชลบุรี จะวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติค่าเฉลี่ย (Mean) และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard deviation) และในการเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาสามปีของเทศบาลนครแหลมฉบัง อำเภอสัตหีบ จังหวัดชลบุรี จะใช้สถิติ t-test สำหรับเปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างตัวแปรอิสระ 2 กลุ่ม และค่าสถิติ One-way ANOVA สำหรับเปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างตัวแปรอิสระที่มีตั้งแต่ 2 กลุ่มขึ้นไป เมื่อพบว่าแตกต่างจึงทำการทดสอบความแตกต่างรายคู่โดยใช้ Scheffe ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ .05

ซึ่งการนำเสนอผลการวิจัยจะแบ่งหัวข้อการนำเสนอออกเป็น 3 หัวข้อต่อไปนี้

1. สรุปผลการศึกษา
2. การอภิปรายผลการศึกษา
3. ข้อเสนอแนะ

สรุปผลการศึกษา

1. ข้อมูลทั่วไปของกลุ่มตัวอย่าง

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของประชาชนที่มีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาสามปีของเทศบาลนครแหลมฉบัง อำเภอสัตร์ราชา จังหวัดชลบุรี พบว่า ประชาชนส่วนมากเป็น เพศชาย จำนวน 228 คน คิดเป็นร้อยละ 57.29 ส่วนใหญ่มีอายุระหว่าง 31-40 ปี จำนวน 128 คน คิดเป็นร้อยละ 32.16 การศึกษาส่วนใหญ่อยู่ในระดับมัธยมศึกษาตอนต้น จำนวน 157 คน คิดเป็นร้อยละ 39.45 อาชีพส่วนใหญ่เป็นพนักงานบริษัท/ ลูกจ้างทั่วไป จำนวน 137 คน คิดเป็นร้อยละ 34.42 และรายได้ส่วนใหญ่มีรายได้ 10,001-20,000 บาท จำนวน 161 คน คิดเป็นร้อยละ 40.45

2. การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาสามปีของเทศบาล

นครแหลมฉบัง อำเภอสัตร์ราชา จังหวัดชลบุรี

การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาสามปีของเทศบาลนครแหลมฉบัง อำเภอสัตร์ราชา จังหวัดชลบุรี แบ่งออกเป็น 4 ด้าน ได้แก่ (1) ด้านการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ (2) ด้านการมีส่วนร่วมในการปฏิบัติการ (3) ด้านการมีส่วนร่วมในผลประโยชน์ และ(4) ด้านการมีส่วนร่วมในการประเมินผล

ผลการวิเคราะห์ พบว่า ระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาสามปีของเทศบาลนครแหลมฉบัง อำเภอสัตร์ราชา จังหวัดชลบุรี ในภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง และเมื่อพิจารณาในรายด้าน พบว่า อยู่ในระดับปานกลางทุกด้าน ซึ่งสามารถจัดอันดับได้ดังนี้ อันดับแรก คือ ด้านการมีส่วนร่วมในผลประโยชน์ รองลงมา คือ ด้านการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ ด้านการมีส่วนร่วมในการปฏิบัติการ และอันดับสุดท้าย คือ ด้านการมีส่วนร่วมในประเมินผล

3. ผลการทดสอบสมมติฐาน

ผลการการศึกษาการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาสามปีของเทศบาลนครแหลมฉบัง อำเภอสัตร์ราชา จังหวัดชลบุรี โดยจำแนกเป็นข้อมูลทั่วไปของกลุ่มตัวอย่าง สรุปผลได้ดังนี้

เพศ ผลการทดสอบสมมติฐานเพื่อเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาสามปีของเทศบาลนครแหลมฉบัง อำเภอสัตร์ราชา จังหวัดชลบุรี ไม่แตกต่างกัน ดังนั้นจึงปฏิเสธสมมติฐาน

อายุ ผลการทดสอบสมมติฐานเพื่อเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาสามปีของเทศบาลนครแหลมฉบัง อำเภอสัตร์ราชา จังหวัดชลบุรี ไม่แตกต่างกัน ดังนั้นจึงปฏิเสธสมมติฐาน

ระดับการศึกษา ผลการทดสอบสมมติฐานเพื่อเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมของประชาชน ในการจัดทำแผนพัฒนาสามปีของเทศบาลนครแหลมฉบัง อำเภอสรีราชา จังหวัดชลบุรี แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ดังนั้น จึงยอมรับสมมติฐาน

อาชีพ ผลการทดสอบสมมติฐานเพื่อเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาสามปีของเทศบาลนครแหลมฉบัง อำเภอสรีราชา จังหวัดชลบุรี ไม่แตกต่างกัน ดังนั้น จึงปฏิเสธสมมติฐาน

รายได้ ผลการทดสอบสมมติฐานเพื่อเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาสามปีของเทศบาลนครแหลมฉบัง อำเภอสรีราชา จังหวัดชลบุรี ไม่แตกต่างกัน ดังนั้น จึงปฏิเสธสมมติฐาน

อภิปรายผลการศึกษา

การศึกษาวิจัย การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาสามปีของเทศบาลนครแหลมฉบัง อำเภอสรีราชา จังหวัดชลบุรี ผู้วิจัยมีประเด็นที่จะนำมาอภิปรายผล ดังนี้

1. จากผลการวิจัย การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาสามปีของเทศบาลนครแหลมฉบัง อำเภอสรีราชา จังหวัดชลบุรี ผลการศึกษา พบว่า ในภาพรวมการมีส่วนร่วมของประชาชนทั้ง 4 ด้าน อยู่ในระดับปานกลาง สอดคล้องกับงานวิจัยของชนิกา พันล้อม (2550, บทคัดย่อ) การศึกษาการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาสามปีของเทศบาลตำบลแม่แจ่ม อำเภอแม่แจ่ม จังหวัดเชียงใหม่ ผลการวิจัย พบว่า ระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาสามปี โดยภาพรวมอยู่ระดับปานกลาง และสอดคล้องกับงานวิจัยของอนวัช พงษ์ลิ้ม (2550, บทคัดย่อ) การศึกษาเรื่อง การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาเทศบาลสามปี พ.ศ. 2550-2552 เทศบาลตำบลบ้านแหลม อำเภอบ้านแหลม จังหวัดเพชรบุรี ผลการวิจัย พบว่า ประชาชนในเขตเทศบาลตำบลบ้านแหลม อำเภอบ้านแหลม จังหวัดเพชรบุรี มีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาสามปี พ.ศ. 2550-2552 โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง และสอดคล้องกับงานวิจัยของจิรวรรณ อินทรีย์สังวรณ (2552, บทคัดย่อ) ได้ศึกษาเรื่อง การมีส่วนร่วมของประชาชนในตำบลโป่งแพร่ในการจัดทำแผนพัฒนาสามปี ผลการทดสอบสมมติฐาน พบว่า ภาพรวมของการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาสามปีอยู่ในระดับปานกลาง และสอดคล้องกับงานวิจัยของกรรณิกา ปะติตัง โข (2553, บทคัดย่อ) ได้ศึกษาการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาสามปีขององค์การบริหารส่วนตำบลหนองทุ่ม อำเภอวาปีปทุม จังหวัดมหาสารคาม ผลการศึกษา พบว่า การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาสามปีขององค์การบริหารส่วนตำบลหนองทุ่ม อำเภอวาปีปทุม จังหวัดมหาสารคาม ประชาชนมีส่วน

ร่วมโดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง และสอดคล้องกับงานวิจัยของเทิดพงศ์ มีศิลป์ (2553, บทคัดย่อ) ได้ศึกษาเรื่องการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาสามปีขององค์การบริหารส่วนตำบลหนองพลวง อำเภอจักราช จังหวัดนครราชสีมา ผลการศึกษาพบว่า ประชาชนในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลหนองพลวงมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาสามปีขององค์การบริหารส่วนตำบลหนองพลวงโดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง และสอดคล้องกับงานวิจัยของพระครูสังวรวิวัฒน์ (2553, บทคัดย่อ) ได้ศึกษาการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาสามปีของเทศบาลตำบลเนินกุ่ม อำเภอบางกระทุ่ม จังหวัดพิษณุโลก ผลการศึกษาค้นคว้า พบว่า การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาสามปีของเทศบาลตำบลเนินกุ่มอำเภอบางกระทุ่ม จังหวัดพิษณุโลกโดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง และสอดคล้องกับงานวิจัยของพิรารธรรม หอมจำคม (2554, บทคัดย่อ) การศึกษาการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาสามปีขององค์การบริหารส่วนตำบลบ่อสุพรรณ อำเภอสองพี่น้อง จังหวัดสุพรรณบุรี ผลการศึกษา พบว่า ประชาชนในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลบ่อสุพรรณมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาสามปีในภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง และสอดคล้องกับงานวิจัยของสหพันธ์ ปัญญาภินันท์ (2557, บทคัดย่อ) ได้ศึกษาเรื่องการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาสามปีของเทศบาลตำบลบ่อแฮ้ว อำเภอเมืองลำปาง จังหวัดลำปาง ผลการศึกษา พบว่า การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาสามปี ของเทศบาลตำบลบ่อแฮ้ว อำเภอเมืองลำปาง จังหวัดลำปาง ของประชาชนนั้น โดยภาพรวมทั้ง 3 ด้านอยู่ในระดับปานกลาง-ต่ำ และสอดคล้องกับงานวิจัยของโสภิตา ศรีนุ่น (2558, บทคัดย่อ) ได้ศึกษาเรื่องการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาเทศบาลเมืองเบตง อำเภอเบตง จังหวัดยะลา ผลการศึกษา พบว่า ประชาชนมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาเทศบาลเมืองเบตง อำเภอเบตง จังหวัดยะลา อยู่ในระดับปานกลาง

และไม่สอดคล้องกับงานวิจัยของณชนน จันทร์โรง และคณะ (2550, บทคัดย่อ) การศึกษาการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาสามปีเทศบาลเมืองพิจิตร ผลการวิจัย พบว่า การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาเทศบาลเมืองพิจิตร ประชาชนส่วนใหญ่มีส่วนร่วมในระดับน้อย และไม่สอดคล้องกับงานวิจัยของประสิทธิ์ สิ้นธุอุภัย (2550, บทคัดย่อ) ได้ศึกษาการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาสามปีขององค์การบริหารส่วนตำบลมะกรูด อำเภอโคกโพธิ์ จังหวัดปัตตานี ผลการวิจัย พบว่า ประชาชนมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาสามปีขององค์การบริหารส่วนตำบลมะกรูดอำเภอโคกโพธิ์จังหวัดปัตตานี โดยภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับน้อย และไม่สอดคล้องกับงานวิจัยของปิยมาศ จันทร์ธมณี (2553, บทคัดย่อ) ได้ศึกษาการวิจัยเรื่อง การมีส่วนร่วมของประชาชนในแผนพัฒนาสามปีขององค์การบริหารส่วนตำบลลำเลียง อำเภอกระบุรี จังหวัดระนอง ผลการวิจัย พบว่า การมีส่วนร่วม

ของประชาชนในแผนพัฒนาสามปีขององค์การบริหารส่วนตำบลลำเลียงอำเภอกระบุรี จังหวัดระนอง โดยรวมอยู่ในระดับมาก และไม่สอดคล้องกับงานวิจัยของวรรณพร เอี่ยมเส็ง (2553, บทคัดย่อ) การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาสามปีขององค์การบริหารส่วนตำบลกระบี่น้อย อำเภอเมือง จังหวัดกระบี่ ผลการศึกษา พบว่า ระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาสามปีขององค์การบริหารส่วนตำบลกระบี่น้อย อำเภอเมือง จังหวัดกระบี่ โดยรวมอยู่ในระดับมาก และไม่สอดคล้องกับงานวิจัยของสมศักดิ์ นุ่มคล้าย (2556, บทคัดย่อ) ได้ศึกษาการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาสามปีขององค์การบริหารส่วนตำบลบางรักน้อย อำเภอเมือง จังหวัดนนทบุรี ผลการวิจัย พบว่า กลุ่มตัวอย่างมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาสามปีขององค์การบริหารส่วนตำบลบางรักน้อย อยู่ในระดับน้อย

ความคิดเห็นของนักวิจัย จากผลการศึกษา การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาสามปีของเทศบาลนครแหลมฉบัง อำเภอศรีราชา จังหวัดชลบุรี ภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง อาจกล่าวได้ว่าประชาชนยังไม่เข้าใจกระบวนการ และขั้นตอนต่าง ๆ ในมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาสามปีมากเท่าที่ควร จึงอาจส่งผลให้ภาพรวมในการมีส่วนร่วมจัดทำแผนพัฒนาสามปีอยู่ในระดับปานกลาง และเมื่อพิจารณาผลการวิจัยการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาสามปีของเทศบาลนครแหลมฉบัง อำเภอศรีราชา จังหวัดชลบุรี ในรายด้าน สามารถอภิปรายผลการศึกษาในแต่ละด้านได้ ดังนี้

1.1 ด้านการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ พบว่า การมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาสามปีของเทศบาลนครแหลมฉบัง อำเภอศรีราชา จังหวัดชลบุรี อยู่ในระดับปานกลาง สอดคล้องกับงานวิจัยของอนวัช พงษ์ลิ้ม (2550, บทคัดย่อ) การศึกษา เรื่อง การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาเทศบาลสามปี พ.ศ. 2550-2552 เทศบาลตำบลบ้านแหลม อำเภอบ้านแหลม จังหวัดเพชรบุรี ผลการวิจัย พบว่า ประชาชนมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาเทศบาล ด้านมีส่วนร่วมทำ และมีส่วนร่วมคิด อยู่ในระดับปานกลาง และสอดคล้องกับงานวิจัยของสฤติ เควีจิดำ (2551, บทคัดย่อ) การศึกษาการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาสามปี พ.ศ. 2550-2552 ขององค์การบริหารส่วนตำบลหนองธง อำเภอป่าบอน จังหวัดพัทลุง ผลการศึกษา พบว่า การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาสามปีขององค์การบริหารส่วนตำบลหนองธง ด้านการเสนอปัญหาและความต้องการของหมู่บ้าน/ ตำบล อยู่ในระดับปานกลาง และสอดคล้องกับงานวิจัยของจิรวรรณ อินทรีย์สังวรณ (2552, บทคัดย่อ) ในการศึกษาที่มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาถึงระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในตำบลโป่งแพร่ในการจัดทำแผนพัฒนาสามปี ผลการศึกษา พบว่า การมีส่วนร่วมตัดสินใจในการจัดทำแผนพัฒนาสามปี อยู่ในระดับปานกลาง และสอดคล้องกับงานวิจัยของกรรณิกา ปะติตั้ง โข (2553, บทคัดย่อ) ได้ศึกษาการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำ

แผนพัฒนาสามปีขององค์การบริหารส่วนตำบลหนองทุ่ม อำเภอวาปีปทุม จังหวัดมหาสารคาม ผลการศึกษา พบว่า การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาสามปีประชาชนมีส่วนร่วม ด้านการวางแผน อยู่ในระดับปานกลาง และสอดคล้องกับงานวิจัยของพระครูสังวรภินันท์ (2553, บทคัดย่อ) ได้ศึกษาการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาสามปีของเทศบาลตำบลเนินกุ่ม อำเภอบางกระทุ่ม จังหวัดพิษณุโลก ผลการศึกษาค้นคว้า พบว่า การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาสามปี มีส่วนร่วมในการตัดสินใจ อยู่ในระดับปานกลาง และสอดคล้องกับงานวิจัยของพิราวรรณ หอมขำคม (2554, บทคัดย่อ) การศึกษาการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาสามปีขององค์การบริหารส่วนตำบลบ่อสุพรรณ อำเภอสองพี่น้อง จังหวัดสุพรรณบุรี ผลการศึกษาค้นคว้า พบว่า ประชาชนในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลบ่อสุพรรณมีส่วนร่วมด้านการร่วมตัดสินใจ อยู่ในระดับปานกลาง และสอดคล้องกับงานวิจัยของสหพันธ์ ปัญญาภินันท์ (2557, บทคัดย่อ) ได้ศึกษาเรื่องการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาสามปีของเทศบาลตำบลบ่อแฮ้ว อำเภอมืองลำปาง จังหวัดลำปาง ผลการศึกษาค้นคว้า พบว่า การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาสามปี ในด้านการมีส่วนร่วมในการกำหนดปัญหา และความต้องการ อยู่ในระดับปานกลาง และสอดคล้องกับงานวิจัยของโสภิตา ศรีนุ่น (2558, บทคัดย่อ) ได้ศึกษาเรื่องการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาเทศบาลเมืองเบตง อำเภอบะนัง จังหวัดยะลา ผลการวิจัย พบว่า ประชาชนในเขตเทศบาลเมืองเบตงมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ อยู่ในระดับปานกลาง

และไม่สอดคล้องกับงานวิจัยของประสิทธิ์ สีนรุอภัย (2550, บทคัดย่อ) ได้ศึกษาการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาสามปีขององค์การบริหารส่วนตำบลมะกรูด อำเภอโคกโพธิ์ จังหวัดปัตตานี ผลการวิจัย พบว่า ประชาชนมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาสามปีขององค์การบริหารส่วนตำบลมะกรูดในด้านการร่วมคิด และเสนอแนวทางอยู่ในระดับน้อย และไม่สอดคล้องกับงานวิจัยของเทิดพงศ์ มีศิลป์ (2553, บทคัดย่อ) ได้ศึกษาเรื่องการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาสามปีขององค์การบริหารส่วนตำบลหนองพลวง อำเภोजักราช จังหวัดนครราชสีมา ผลการศึกษาค้นคว้า พบว่า ประชาชนในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลหนองพลวงมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาสามปีขององค์การบริหารส่วนตำบลหนองพลวง ในส่วนขั้นตอนการตัดสินใจเลือกแนวทางและการวางแผนพัฒนาเพื่อแก้ไขปัญหา อยู่ในระดับน้อย และไม่สอดคล้องกับงานวิจัยของปิยมาศ จันทรมณี (2553, บทคัดย่อ) ได้ศึกษาการวิจัยเรื่อง การมีส่วนร่วมของประชาชนในแผนพัฒนาสามปีขององค์การบริหารส่วนตำบลลำเตี้ย อำเภอกระบุรี จังหวัดระนอง ผลการวิจัย พบว่า การมีส่วนร่วมของประชาชนในแผนพัฒนาสามปีในด้านการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ อยู่ในระดับมาก และไม่สอดคล้องกับงานวิจัยของวรรณพร เอี่ยมเส็ง (2553,

บทคัดย่อ) การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาสามปีขององค์การบริหารส่วนตำบลกระบี่น้อย อำเภอเมือง จังหวัดกระบี่ ผลการศึกษา พบว่า ประชาชนมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ อยู่ในระดับมาก และไม่สอดคล้องกับงานวิจัยของสมศักดิ์ นุ่มคล้าย (2556, บทคัดย่อ) ได้ศึกษาการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาสามปีขององค์การบริหารส่วนตำบลบางรักน้อย อำเภอเมือง จังหวัดนนทบุรี พ.ศ. 2557-2559 ผลการวิจัย พบว่า กลุ่มตัวอย่างมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาสามปีขององค์การบริหารส่วนตำบลบางรักน้อย อยู่ในระดับน้อย เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ด้านการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจและวางแผน อยู่ในระดับน้อย

ความคิดเห็นของนักวิจัย จากผลการศึกษา การมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาสามปีของเทศบาลนครแหลมฉบัง อำเภอศรีราชา จังหวัดชลบุรี ด้านการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ พบว่าอยู่ในระดับปานกลาง อาจกล่าวได้ว่าการที่ประชาชนไม่ได้เห็นถึงความสำคัญในการร่วมเข้าในเวทีประชาคม เพื่อมีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็น เพื่อพัฒนาและแก้ไขปัญหาภายในชุมชน แสดงให้เห็นว่าประชาชนยังไม่ได้ให้ความสำคัญในการเข้ามาเป็นส่วนหนึ่งในการร่วมกันกับเทศบาลจัดทำแผนพัฒนาสามปี สาเหตุอาจมาจากการที่ประชาชนส่วนใหญ่อาจมองว่าหน้าที่ความรับผิดชอบที่ต้องปฏิบัติ นั้น มีความสำคัญมากกว่าการเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาสามปีกับเทศบาล

1.2 ด้านการมีส่วนร่วมในการปฏิบัติการ พบว่า การมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาสามปีของเทศบาลนครแหลมฉบัง อำเภอศรีราชา จังหวัดชลบุรี อยู่ในระดับปานกลาง สอดคล้องกับงานวิจัยของสถิต เคว้งคำ (2551, บทคัดย่อ) การศึกษาการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาสามปี พ.ศ. 2550-2552 ขององค์การบริหารส่วนตำบลหนองธง อำเภอป่าบอน จังหวัดพัทลุง ผลการศึกษา พบว่า การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาสามปีขององค์การบริหารส่วนตำบลหนองธง ด้านการคัดเลือกตัวแทนเป็นกรรมการในการจัดทำแผนพัฒนาสามปี ด้านการคัดเลือกแนวทางพัฒนาและจัดลำดับความสำคัญของ โครงการ/กิจกรรมด้านการแก้ไขเปลี่ยนแปลงแผนพัฒนาสามปี อยู่ในระดับปานกลาง และสอดคล้องกับงานวิจัยของจิรวรรณ อินทรีย์สังวรณ (2552, บทคัดย่อ) ในการศึกษาที่มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาถึงระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในตำบลโป่งแพร่ในการจัดทำแผนพัฒนาสามปี ผลการศึกษา พบว่า การมีส่วนร่วมกำหนดแนวทางการดำเนินงาน อยู่ในระดับปานกลาง และสอดคล้องกับงานวิจัยของกรรณิกา ปะติตั้งใจ (2553, บทคัดย่อ) ได้ศึกษาการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาสามปีขององค์การบริหารส่วนตำบลหนองทุ่ม อำเภอวาปีปทุม จังหวัดมหาสารคาม ผลการศึกษา พบว่า การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาสามปีประชาชนมีส่วนร่วมด้านการปฏิบัติ อยู่ในระดับปานกลาง และสอดคล้องกับงานวิจัยของเทิดพงศ์ มีศิลป์ (2553, บทคัดย่อ) ได้ศึกษาเรื่อง

การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาสามปีขององค์การบริหารส่วนตำบลหนองพลวง อำเภोजักราช จังหวัดนครราชสีมา ผลการศึกษาพบว่า ประชาชนในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลหนองพลวงมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาสามปีขององค์การบริหารส่วนตำบลหนองพลวง ในส่วนขั้นตอนการปฏิบัติงานในกิจกรรมการพัฒนาตามแผน อยู่ในระดับปานกลาง และสอดคล้องกับงานวิจัยของพระครูสังวรวิธานันท์ (2553, บทคัดย่อ) ได้ศึกษาการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาสามปีของเทศบาลตำบลเนินกุ่ม อำเภอบางกระทุ่ม จังหวัดพิษณุโลก ผลการศึกษาค้นคว้า พบว่า การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาสามปีมีส่วนร่วมในการปฏิบัติการ อยู่ในระดับปานกลาง และสอดคล้องกับงานวิจัยของพิราวรรณหอมจำคม (2554, บทคัดย่อ) การศึกษาการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาสามปีขององค์การบริหารส่วนตำบลบ่อสุพรรณ อำเภอสองพี่น้อง จังหวัดสุพรรณบุรี ผลการศึกษา พบว่า ประชาชนในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลบ่อสุพรรณมีส่วนร่วมด้านการร่วมดำเนินการ อยู่ในระดับปานกลาง และสอดคล้องกับงานวิจัยของสมศักดิ์ นุ่มคล้าย (2556, บทคัดย่อ) ได้ศึกษาการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาสามปีขององค์การบริหารส่วนตำบลบางรักน้อย อำเภอเมือง จังหวัดนนทบุรี พ.ศ. 2557-2559 ผลการวิจัย พบว่า กลุ่มตัวอย่างมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาสามปีขององค์การบริหารส่วนตำบลบางรักน้อย อยู่ในระดับน้อย เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ด้านการมีส่วนร่วมในการนำแผนไปปฏิบัติ อยู่ในระดับปานกลาง และสอดคล้องกับงานวิจัยของสหพันธ์ ปัญญาภินันท์ (2557, บทคัดย่อ) ได้ศึกษาเรื่องการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาสามปีของเทศบาลตำบลบ่อแก้ว อำเภอเมืองลำปาง จังหวัดลำปาง ผลการศึกษา พบว่า การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาสามปี ในด้านการมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนา อยู่ในระดับปานกลาง และสอดคล้องกับงานวิจัยของโสภิตา ศรีนุ่น (2558, บทคัดย่อ) ได้ศึกษาเรื่องการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาเทศบาลเมืองเบตง อำเภอเบตง จังหวัดยะลา ผลการวิจัย พบว่า ประชาชนในเขตเทศบาลเมืองเบตงมีส่วนร่วมในการปฏิบัติการ อยู่ในระดับปานกลาง

และไม่สอดคล้องกับงานวิจัยของประสิทธิ์ สินธุภักย์ (2550, บทคัดย่อ) ได้ศึกษาการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาสามปีขององค์การบริหารส่วนตำบลมะกรูด อำเภอโคกโพธิ์ จังหวัดปัตตานี ผลการวิจัย พบว่า ประชาชนมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาสามปีขององค์การบริหารส่วนตำบลมะกรูดในด้านการดำเนินกิจกรรม อยู่ในระดับน้อย และไม่สอดคล้องกับงานวิจัยของปิยมาศ จันทรมณี (2553, บทคัดย่อ) ได้ศึกษาการวิจัยเรื่อง การมีส่วนร่วมของประชาชนในแผนพัฒนาสามปีขององค์การบริหารส่วนตำบลลำเต็ย อำเภอกระบุรี จังหวัดระนอง ผลการวิจัย พบว่า การมีส่วนร่วมของประชาชนในแผนพัฒนาสามปีในด้านการมีส่วนร่วมในการ

ปฏิบัติ อยู่ในระดับมาก และไม่สอดคล้องกับงานวิจัยของวรรณพร เอี่ยมเส็ง (2553, บทคัดย่อ) การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาสามปีขององค์การบริหารส่วนตำบลกระบี่น้อย อำเภอเมือง จังหวัดกระบี่ ผลการศึกษา พบว่า ประชาชนมีส่วนร่วมในการปฏิบัติ อยู่ในระดับมาก

ความคิดเห็นของนักวิจัย จากผลการศึกษา การมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาสามปีของเทศบาลนครแหลมฉบัง อำเภอศรีราชา จังหวัดชลบุรี ด้านการมีส่วนร่วมในการปฏิบัติการ พบว่า อยู่ในระดับปานกลาง อาจกล่าวได้ว่าประชาชนมองว่าการนำไปปฏิบัติเป็นหน้าที่ของคณะกรรมการที่จัดทำแผน จึงทำให้ประชาชนส่วนใหญ่มองว่าไม่ได้มีความจำเป็นที่จะต้องเข้าไปมีส่วนร่วม เพราะว่ามีคณะกรรมการที่คอยดูแลการปฏิบัติการอยู่แล้ว

1.3 ด้านการมีส่วนร่วมในผลประโยชน์ พบว่า การมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาสามปีของเทศบาลนครแหลมฉบัง อำเภอศรีราชา จังหวัดชลบุรี อยู่ในระดับปานกลาง สอดคล้องกับงานวิจัยของอนวัช พงษ์ลิ้ม (2550, บทคัดย่อ) การศึกษา เรื่อง การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาเทศบาลสามปี พ.ศ. 2550-2552 เทศบาลตำบลบ้านแหลม อำเภอบ้านแหลม จังหวัดเพชรบุรี ผลการวิจัย พบว่า ประชาชนมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาเทศบาล ด้านมีส่วนร่วมรับประโยชน์ อยู่ในระดับปานกลาง และสอดคล้องกับงานวิจัยของจิรวรรณ อินทรีย์สังวรณ (2552, บทคัดย่อ) ในการศึกษาวิจัยวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาถึงระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในตำบลโป่งแพร่ในการจัดทำแผนพัฒนาสามปี ผลการศึกษา พบว่า การมีส่วนร่วมในด้านการรับผลประโยชน์ อยู่ในระดับปานกลาง และสอดคล้องกับงานวิจัยของพระครูสังวรภินันท์ (2553, บทคัดย่อ) ได้ศึกษาการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาสามปีของเทศบาลตำบลเนินกุ่ม อำเภอบางกระทุ่ม จังหวัดพิษณุโลก ผลการศึกษาค้นคว้า พบว่า การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาสามปี มีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์ อยู่ในระดับปานกลาง และสอดคล้องกับงานวิจัยของสมศักดิ์ นุ่มคล้าย (2556, บทคัดย่อ) ได้ศึกษาการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาสามปีขององค์การบริหารส่วนตำบลบางรักน้อย อำเภอเมือง จังหวัดนนทบุรี พ.ศ. 2557-2559 ผลการวิจัย พบว่า กลุ่มตัวอย่างมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาสามปีขององค์การบริหารส่วนตำบลบางรักน้อย อยู่ในระดับน้อย เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ด้านการมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์ อยู่ในระดับปานกลาง และสอดคล้องกับงานวิจัยของโสภิตา ศรีนุ่น (2558, บทคัดย่อ) ได้ศึกษาเรื่องการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาเทศบาลเมืองเบตง อำเภอเบตง จังหวัดยะลา ผลการวิจัย พบว่า ประชาชนในเขตเทศบาลเมืองเบตงมีส่วนร่วมรับผลประโยชน์ อยู่ในระดับปานกลาง

และไม่สอดคล้องกับงานวิจัยของประสิทธิ์ สิ้นธุอุภัย (2550, บทคัดย่อ) ได้ศึกษาการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาสามปีขององค์การบริหารส่วนตำบลมะรุุด อำเภอ

โคกโพธิ์ จังหวัดปัตตานี ผลการวิจัย พบว่า ประชาชนมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาสามปีขององค์การบริหารส่วนตำบลมะกรูดรายด้านการได้รับผลประโยชน์ อยู่ในระดับน้อย และไม่สอดคล้องกับงานวิจัยของปิยมาศ จันทรมณี (2553, บทคัดย่อ) ได้ศึกษาการวิจัยเรื่อง การมีส่วนร่วมของประชาชนในแผนพัฒนาสามปีขององค์การบริหารส่วนตำบลลำเลียง อำเภอกระบุรี จังหวัดระนอง ผลการวิจัย พบว่า การมีส่วนร่วมของประชาชนในแผนพัฒนาสามปีในด้านการมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์ อยู่ในระดับมาก และไม่สอดคล้องกับงานวิจัยของวรรณพร เอี่ยมเส็ง (2553, บทคัดย่อ) การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาสามปีขององค์การบริหารส่วนตำบลกระบุรีน้อย อำเภอเมือง จังหวัดกระบี่ ผลการศึกษา พบว่า ประชาชนมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์ อยู่ในระดับมาก

ความคิดเห็นของนักวิจัย จากผลการศึกษา การมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาสามปีของเทศบาลนครแหลมฉบัง อำเภอศรีราชา จังหวัดชลบุรี ด้านการมีส่วนร่วมในผลประโยชน์ พบว่า อยู่ในระดับปานกลาง อาจกล่าวได้ว่าประชาชนยังไม่ได้รับรู้ถึงประโยชน์ที่จะได้จากแผนพัฒนาสาเหตุอาจมาจากการขาดการประชาสัมพันธ์จากเทศบาลที่ไม่ทั่วถึง หรือการที่ประชาชนไม่ได้เข้ามามีส่วนร่วมตั้งแต่แรก ส่งผลให้ไม่ได้รับทราบข้อมูลของการปฏิบัติงานและผลที่ได้รับจากการแผนงานที่ได้ปฏิบัติ

1.4 ด้านการมีส่วนร่วมในประเมินผล พบว่า การมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาสามปีของเทศบาลนครแหลมฉบัง อำเภอศรีราชา จังหวัดชลบุรี อยู่ในระดับปานกลาง สอดคล้องกับงานวิจัยของสฤติ เคว็จดำ (2551, บทคัดย่อ) การศึกษาการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาสามปี พ.ศ. 2550-2552 ขององค์การบริหารส่วนตำบลหนองธง อำเภอป่าบอน จังหวัดพัทลุง ผลการศึกษา พบว่า การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาสามปีขององค์การบริหารส่วนตำบลหนองธง ด้านการติดตามและประเมินผล อยู่ในระดับปานกลาง และสอดคล้องกับงานวิจัยของจิรวรรณ อินทรีย์สังวรณ (2552, บทคัดย่อ) ในการศึกษาวิถีอุปสงค์เพื่อศึกษาถึงระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในตำบลโป่งแพร่ในการจัดทำแผนพัฒนาสามปี ผลการศึกษา พบว่า การมีส่วนร่วมในการติดตามและประเมินผล อยู่ในระดับปานกลาง และสอดคล้องกับงานวิจัยของกรรณิกา ปะติตั้ง โข (2553, บทคัดย่อ) ได้ศึกษาการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาสามปีขององค์การบริหารส่วนตำบลหนองทุ่ม อำเภอวาปีปทุม จังหวัดมหาสารคาม ผลการศึกษา พบว่า การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาสามปี ประชาชนมีส่วนร่วมด้านการประเมินการ อยู่ในระดับปานกลาง และสอดคล้องกับงานวิจัยของพระครูสังวรภินันท์ (2553, บทคัดย่อ) ได้ศึกษาการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาสามปีของเทศบาลตำบลเนินกุ่ม อำเภอบางกระทุ่ม จังหวัดพิษณุโลก ผลการศึกษา

ค้นคว้า พบว่า การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาสามปี มีส่วนร่วมในการประเมินผล อยู่ในระดับปานกลาง กลาง และสอดคล้องกับงานวิจัยของพิราวรรณ หอมขำคม (2554, บทคัดย่อ) การศึกษาการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาสามปีขององค์การบริหารส่วนตำบลบ่อสุพรรณ อำเภอสองพี่น้อง จังหวัดสุพรรณบุรี ผลการศึกษา พบว่า ประชาชนในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลบ่อสุพรรณมีส่วนร่วมด้านการร่วมตรวจสอบและติดตามผลการดำเนินงาน อยู่ในระดับปานกลาง และสอดคล้องกับงานวิจัยของโสภิตา ศรีนุ่น (2558, บทคัดย่อ) ได้ศึกษาเรื่อง การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาเทศบาลเมืองเบตง อำเภอบेतง จังหวัดยะลา ผลการวิจัย พบว่า ประชาชนในเขตเทศบาลเมืองเบตงมีส่วนร่วมในการประเมินผล อยู่ในระดับปานกลาง

และไม่สอดคล้องกับงานวิจัยของประสิทธิ์ สีนุชอุทัย (2550, บทคัดย่อ) ได้ศึกษาการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาสามปีขององค์การบริหารส่วนตำบลมะกรูด อำเภอโคกโพธิ์ จังหวัดปัตตานี ผลการวิจัย พบว่า ประชาชนมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาสามปีขององค์การบริหารส่วนตำบลมะกรูดรายด้านการติดตามประเมินผล อยู่ในระดับน้อย และไม่สอดคล้องกับงานวิจัยของเทิดพงศ์ มีศิลป์ (2553, บทคัดย่อ) ได้ศึกษาเรื่องการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาสามปีขององค์การบริหารส่วนตำบลหนองพลวง อำเภอจักราช จังหวัดนครราชสีมา ผลการศึกษาพบว่า ประชาชนในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลหนองพลวงมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาสามปีขององค์การบริหารส่วนตำบลหนองพลวง ในส่วนขั้นตอนการประเมินผลงานกิจกรรมการพัฒนาประชาชน อยู่ในระดับน้อย และไม่สอดคล้องกับงานวิจัยของปิยมาศ จันทรมณี (2553, บทคัดย่อ) ได้ศึกษาการวิจัยเรื่อง การมีส่วนร่วมของประชาชนในแผนพัฒนาสามปีขององค์การบริหารส่วนตำบลลำเลียง อำเภอกระบุรี จังหวัดระนอง ผลการวิจัย พบว่า การมีส่วนร่วมของประชาชนในแผนพัฒนาสามปีในด้านการมีส่วนร่วมในการติดตามประเมินผล อยู่ในระดับมาก และไม่สอดคล้องกับงานวิจัยของวรรณพร เอี่ยมเส็ง (2553, บทคัดย่อ) การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาสามปีขององค์การบริหารส่วนตำบลกระบี่น้อย อำเภอมือง จังหวัดกระบี่ ผลการศึกษา พบว่า ประชาชนมีส่วนร่วมในการประเมินผล อยู่ในระดับมาก และไม่สอดคล้องกับงานวิจัยของสมศักดิ์ นุ่มคล้าย (2556, บทคัดย่อ) ได้ศึกษาการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาสามปีขององค์การบริหารส่วนตำบลบางรักน้อย อำเภอมือง จังหวัดนนทบุรี พ.ศ. 2557-2559 ผลการวิจัย พบว่า กลุ่มตัวอย่างมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาสามปีขององค์การบริหารส่วนตำบลบางรักน้อย อยู่ในระดับน้อย เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ด้านการมีส่วนร่วมในการประเมินผล อยู่ในระดับน้อย และไม่สอดคล้องกับงานวิจัยของสหพันธ์ ปัญญาภินันท์ (2557, บทคัดย่อ) ได้ศึกษาเรื่องการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนา

สามปีของเทศบาลตำบลบ่อแก้ว อำเภอเมืองลำปาง จังหวัดลำปาง ผลการศึกษา พบว่า การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาสามปี ในด้านการมีส่วนร่วมในการติดตามประเมินผล อยู่ในระดับต่ำ

ความคิดเห็นของนักวิจัย จากผลการศึกษา การมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาสามปีของเทศบาลนครแหลมฉบัง อำเภอศรีราชา จังหวัดชลบุรี ด้านการมีส่วนร่วมในประเมินผล พบว่า อยู่ในระดับปานกลาง อาจกล่าวได้ว่าประชาชนไม่ได้เข้าร่วมเป็น “คณะกรรมการติดตามและประเมินผล” ในการตรวจสอบแผนพัฒนาสามปีของทางเทศบาล สาเหตุอาจมาจากการไม่ทราบหรือไม่ต้องการเข้ามามีส่วนร่วม เพราะมองว่าไม่ใช่หน้าที่ของตนไม่มีความจำเป็นที่จะต้องเข้าร่วม เนื่องจากการคิดว่าเป็นหน้าที่ของเทศบาลในการตรวจสอบ

2. การเปรียบเทียบระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาสามปีของเทศบาลนครแหลมฉบัง อำเภอศรีราชา จังหวัดชลบุรี จำแนกตามเพศ, อายุ, ระดับการศึกษา, อาชีพ, และรายได้

2.1 เพศ พบว่า ประชาชนที่มีเพศต่างกัน มีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาสามปีของเทศบาลนครแหลมฉบัง อำเภอศรีราชา จังหวัดชลบุรี ไม่แตกต่างกัน จึงปฏิเสธสมมติฐานการวิจัย สอดคล้องกับผลการศึกษาของประสิทธิ์ สีนรุ้อย (2550, บทคัดย่อ) ได้ศึกษาการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาสามปีขององค์การบริหารส่วนตำบลมะกรูด อำเภอโคกโพธิ์ จังหวัดปัตตานี พบว่า ประชาชนที่มีเพศต่างกัน มีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาสามปีขององค์การบริหารส่วนตำบลมะกรูด ไม่แตกต่างกัน และสอดคล้องกับผลการศึกษาของสถิต เจริญดำ (2551, บทคัดย่อ) การศึกษาการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาสามปี พ.ศ. 2550-2552 ขององค์การบริหารส่วนตำบลหนองธง อำเภอป่าบอน จังหวัดพัทลุง พบว่า ประชาชนที่มีเพศต่างกัน มีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาสามปี พ.ศ. 2550-2552 ขององค์การบริหารส่วนตำบลหนองธง ไม่แตกต่างกัน และสอดคล้องกับผลการศึกษาของวรรณพร เข็มเส็ง (2553, บทคัดย่อ) การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาสามปีขององค์การบริหารส่วนตำบลกระปี่น้อย อำเภอเมือง จังหวัดกระบี่ พบว่า ประชาชนที่มีเพศต่างกัน มีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาสามปีขององค์การบริหารส่วนตำบลกระปี่น้อย อำเภอเมือง จังหวัดกระบี่ ไม่แตกต่างกัน และสอดคล้องกับผลการศึกษาของสมศักดิ์ นุ่มคล้าย (2556, บทคัดย่อ) ได้ศึกษาการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาสามปีขององค์การบริหารส่วนตำบลบางรักน้อย อำเภอเมือง จังหวัดนนทบุรี พ.ศ. 2557-2559 พบว่า ประชาชนที่มีเพศต่างกัน มีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบลโดยภาพรวมไม่แตกต่างกัน และสอดคล้องกับผล

การศึกษาของโสภิตา ศรีนุ่น (2558, บทคัดย่อ) ได้ศึกษาเรื่องการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาเทศบาลเมืองเบตง อำเภอเบตง จังหวัดยะลา พบว่า ประชาชนที่มีเพศต่างกัน มีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาเทศบาลเมืองเบตง อำเภอเบตง จังหวัดยะลา ไม่แตกต่างกัน

และไม่สอดคล้องกับผลการศึกษาของอนวัช พงษ์ลี้ม (2550, บทคัดย่อ) การศึกษา เรื่องการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาเทศบาลสามปี พ.ศ. 2550-2552 เทศบาลตำบลบ้านแหลม อำเภอบ้านแหลม จังหวัดเพชรบุรี พบว่า ประชาชนที่มีเพศต่างกันมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาเทศบาลโดยรวมแตกต่างกัน และไม่สอดคล้องกับผลการศึกษาของปิยมาศ จันทรมณี (2553, บทคัดย่อ) ได้ศึกษาการวิจัยเรื่อง การมีส่วนร่วมของประชาชนในแผนพัฒนาสามปีขององค์การบริหารส่วนตำบลลำเตี้ย อำเภอกระบุรี จังหวัดระนอง พบว่า ประชาชนที่มีเพศต่างกัน มีส่วนร่วมในแผนพัฒนาสามปีขององค์การบริหารส่วนตำบลลำเตี้ยแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และไม่สอดคล้องกับผลการศึกษาของพิราวรรณ หอมขำคม (2554, บทคัดย่อ) การศึกษาการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาสามปีขององค์การบริหารส่วนตำบลบ่อสุพรรณ อำเภอสองพี่น้อง จังหวัดสุพรรณบุรี พบว่า ประชาชนที่มีเพศต่างกัน มีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาสามปีขององค์การบริหารส่วนตำบลบ่อสุพรรณ แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ความคิดเห็นของผู้วิจัย ถึงสาเหตุของการมีส่วนร่วมของประชาชนที่มี เพศต่างกัน มีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาสามปีของเทศบาลนครแหลมฉบัง อำเภอศรีราชา จังหวัดชลบุรี ไม่แตกต่างกัน อาจเป็นเพราะประชาชนที่มีเพศต่างกัน ในเขตเทศบาลนครแหลมฉบัง ไม่ได้มีส่งต่อการเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาสามปีแตกต่างกัน

2. อายุ พบว่า ประชาชนที่มีอายุต่างกัน มีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาสามปีของเทศบาลนครแหลมฉบัง อำเภอศรีราชา จังหวัดชลบุรี ไม่แตกต่างกัน จึงปฏิเสธสมมติฐานการวิจัย สอดคล้องกับผลการศึกษาของประสิทธิ์ สินธุอุทัย (2550, บทคัดย่อ) ได้ศึกษาการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาสามปีขององค์การบริหารส่วนตำบลมะกรูด อำเภอโคกโพธิ์ จังหวัดปัตตานี พบว่า ประชาชนที่มีอายุต่างกัน มีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาสามปีขององค์การบริหารส่วนตำบลมะกรูด ไม่แตกต่างกัน และสอดคล้องกับผลการศึกษาของสถิต เคว้งดำ (2551, บทคัดย่อ) การศึกษาการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาสามปี พ.ศ. 2550-2552 ขององค์การบริหารส่วนตำบลหนองธง อำเภอป่าบอน จังหวัดพัทลุง พบว่า ประชาชนที่มีอายุต่างกัน มีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาสามปี พ.ศ. 2550-2552 ขององค์การบริหารส่วนตำบลหนองธง ไม่แตกต่างกัน และสอดคล้องกับผลการศึกษาของวรรณพร เอี่ยมเส็ง (2553, บทคัดย่อ) การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาสามปีขององค์การบริหาร

ส่วนตำบลกระปี่น้อย อำเภอเมือง จังหวัดกระบี่ พบว่า ประชาชนที่มีอายุต่างกัน มีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาสามปีขององค์การบริหารส่วนตำบลกระปี่น้อย อำเภอเมือง จังหวัดกระบี่ ไม่แตกต่างกัน และสอดคล้องกับผลการศึกษาของโสภิตา ศรีนุ่น (2558, บทคัดย่อ) ได้ศึกษาเรื่องการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาเทศบาลเมืองเบตง อำเภอเบตง จังหวัดยะลา พบว่า ประชาชนที่มีอายุต่างกัน มีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาเทศบาลเมืองเบตง อำเภอเบตง จังหวัดยะลา ไม่แตกต่างกัน

และไม่สอดคล้องกับผลการศึกษาของอนวัช พงษ์ลิ้ม (2550, บทคัดย่อ) การศึกษาเรื่องการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาเทศบาลสามปี พ.ศ. 2550-2552 เทศบาลตำบลบ้านแหลม อำเภอบ้านแหลม จังหวัดเพชรบุรี พบว่า ประชาชนที่มีอายุต่างกันมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาเทศบาล โดยรวมแตกต่างกัน และไม่สอดคล้องกับผลการศึกษาของปิยมาศ จันทรมณี (2553, บทคัดย่อ) ได้ศึกษาการวิจัยเรื่อง การมีส่วนร่วมของประชาชนในแผนพัฒนาสามปีขององค์การบริหารส่วนตำบลลำเลียง อำเภอกระบุรี จังหวัดระนอง พบว่า ประชาชนที่มีอายุต่างกัน มีส่วนร่วมในแผนพัฒนาสามปีขององค์การบริหารส่วนตำบลลำเลียงแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และไม่สอดคล้องกับผลการศึกษาของพิราวรรณ หอมจำคม (2554, บทคัดย่อ) การศึกษาการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาสามปีขององค์การบริหารส่วนตำบลบ่อสุพรรณ อำเภอสองพี่น้อง จังหวัดสุพรรณบุรี พบว่า ประชาชนที่มีอายุต่างกันมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาสามปีขององค์การบริหารส่วนตำบลบ่อสุพรรณ แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และไม่สอดคล้องกับผลการศึกษาของสมศักดิ์ นุ่มคล้าย (2556, บทคัดย่อ) ได้ศึกษาการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาสามปีขององค์การบริหารส่วนตำบลบางรักน้อย อำเภอเมือง จังหวัดนนทบุรี พ.ศ. 2557-2559 พบว่า ประชาชนที่มีอายุต่างกัน มีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนา ๓ โดยภาพรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ความคิดเห็นของผู้วิจัย ถึงสาเหตุของการมีส่วนร่วมของประชาชนที่มีอายุต่างกัน มีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาสามปีของเทศบาลนครแหลมฉบัง อำเภอศรีราชา จังหวัดชลบุรี ไม่แตกต่างกัน อาจเป็นเพราะประชาชนที่มีอายุต่างกัน ในเขตเทศบาลนครแหลมฉบัง ไม่ได้มีส่งต่อการเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาสามปีแตกต่างกัน

2.3 ระดับการศึกษา พบว่า ประชาชนที่มีระดับการศึกษาต่างกัน มีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาสามปีของเทศบาลนครแหลมฉบัง อำเภอศรีราชา จังหวัดชลบุรี แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 จึงยอมรับสมมติฐานการวิจัย สอดคล้องกับผลการศึกษาของอนวัช พงษ์ลิ้ม (2550, บทคัดย่อ) การศึกษา เรื่อง การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนา

เทศบาลสามปี พ.ศ. 2550-2552 เทศบาลตำบลบ้านแหลม อำเภอบ้านแหลม จังหวัดเพชรบุรี พบว่า ประชาชนที่มีระดับการศึกษาต่างกันมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาเทศบาลโดยรวมแตกต่างกัน และไม่สอดคล้องกับผลการศึกษาของปิยมาศ จันทรมณี (2553, บทคัดย่อ) ได้ศึกษาการวิจัยเรื่อง การมีส่วนร่วมของประชาชนในแผนพัฒนาสามปีขององค์การบริหารส่วนตำบลลำเตี้ย อำเภอกะบุรี จังหวัดระนอง พบว่า ประชาชนที่มีระดับการศึกษาต่างกัน มีส่วนร่วมในแผนพัฒนาสามปีของ องค์การบริหารส่วนตำบลลำเตี้ยแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และไม่สอดคล้องกับผลการศึกษาของวรรณพร เอี่ยมเส็ง (2553, บทคัดย่อ) การมีส่วนร่วมของประชาชนในการ จัดทำแผนพัฒนาสามปีขององค์การบริหารส่วนตำบลกระบี่น้อย อำเภอมือง จังหวัดกระบี่ พบว่า ประชาชนที่มีระดับการศึกษาต่างกัน มีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาสามปีขององค์การบริหาร ส่วนตำบลกระบี่น้อย อำเภอมือง จังหวัดกระบี่ แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .05 และไม่ สอดคล้องกับผลการศึกษาของพิราวรรณ หอมจำคม (2554, บทคัดย่อ) การศึกษาการมีส่วนร่วมของ ประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาสามปีขององค์การบริหารส่วนตำบลบ่อสุพรรณ อำเภอสองพี่น้อง จังหวัดสุพรรณบุรี พบว่า ประชาชนที่มีระดับการศึกษาต่างกัน มีส่วนร่วมในการ จัดทำแผนพัฒนาสามปีขององค์การบริหารส่วนตำบลบ่อสุพรรณ แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทาง สถิติที่ระดับ .05 และไม่สอดคล้องกับผลการศึกษาของสมศักดิ์ นุ่มคล้าย (2556, บทคัดย่อ) ได้ศึกษา การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาสามปีขององค์การบริหารส่วนตำบลบางรัก น้อย อำเภอมือง จังหวัดนนทบุรี พ.ศ. 2557-2559 พบว่า ประชาชนที่มีระดับการศึกษาต่างกัน มี ส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบลโดยภาพรวมแตกต่างกันอย่างมี นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และไม่สอดคล้องกับผลการศึกษาของโสภิตา ศรีนุ่น (2558, บทคัดย่อ) ได้ศึกษาเรื่องการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาเทศบาล เมืองเบตง อำเภอบตง จังหวัดยะลา พบว่า ประชาชนที่มีระดับการศึกษาต่างกัน มีส่วนร่วมในการ จัดทำแผนพัฒนาเทศบาลเมืองเบตง อำเภอบตง จังหวัดยะลา แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ ระดับ .05

และไม่สอดคล้องกับผลการศึกษาของประสิทธิ์ สิ้นธุอุภัย (2550, บทคัดย่อ) ได้ศึกษาการ มีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาสามปีขององค์การบริหารส่วนตำบลมะกรูด อำเภอลือโขง จังหวัดปัตตานี พบว่า ประชาชนที่มีระดับการศึกษาต่างกัน มีส่วนร่วมในการจัดทำ แผนพัฒนาสามปีขององค์การบริหารส่วนตำบลมะกรูด ไม่แตกต่างกัน และสอดคล้องกับผล การศึกษาของสถิต เคว้งดำ (2551, บทคัดย่อ) การศึกษาการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำ แผนพัฒนาสามปี พ.ศ. 2550-2552 ขององค์การบริหารส่วนตำบลหนองธง อำเภอบ้านนา จังหวัด พัทลุง พบว่า ประชาชนที่มีระดับการศึกษาต่างกัน มีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาสามปี

พ.ศ. 2550-2552 ขององค์การบริหารส่วนตำบลหนองซง ไม่แตกต่างกัน

ความคิดเห็นของผู้วิจัย ถึงสาเหตุของการมีส่วนร่วมของประชาชนที่มีระดับการศึกษาต่างกัน มีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาสามปีของเทศบาลนครแหลมฉบัง อำเภอสัตหีบ จัหวัดชลบุรี แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 อาจเป็นเพราะความคิดเห็นของประชาชนที่มีระดับการศึกษาต่างกัน ในเขตเทศบาลนครแหลมฉบัง ที่มีต่อการมีส่วนร่วมทั้งในด้านการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ การปฏิบัติการ ร่วมในผลประโยชน์ และร่วมในการประเมินผลที่ไม่เหมือนกัน อาจเนื่องมาจากการที่ประชาชนแต่ละคนมีวิธีการคิดหรือการตัดสินใจที่แตกต่างกันออกไปส่งผลให้ประชาชนที่มีระดับการศึกษาต่างกันมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาสามปีแตกต่างกัน

2.4 อาชีพ พบว่า ประชาชนที่มีอาชีพต่างกัน มีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาสามปีของเทศบาลนครแหลมฉบัง อำเภอสัตหีบ จัหวัดชลบุรี ไม่แตกต่างกัน จึงปฏิเสธสมมติฐานการวิจัย สอดคล้องกับผลการศึกษาของประสิทธิ์ สินธุภักย์ (2550, บทคัดย่อ) ได้ศึกษาการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาสามปีขององค์การบริหารส่วนตำบลมะกรูด อำเภอกอโกก โพนิจ จัหวัดปัตตานี พบว่า ประชาชนที่มีอาชีพต่างกัน มีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาสามปีขององค์การบริหารส่วนตำบลมะกรูด ไม่แตกต่างกัน และสอดคล้องกับผลการศึกษาของโสภิตา ศรีนุ่น (2558, บทคัดย่อ) ได้ศึกษาเรื่องการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาเทศบาลเมืองเบตง อำเภอบะตง จัหวัดยะลา พบว่า ประชาชนที่มีอาชีพต่างกัน มีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาเทศบาลเมืองเบตง อำเภอบะตง จัหวัดยะลา ไม่แตกต่างกัน

และไม่สอดคล้องกับผลการศึกษาของอนวัช พงษ์ลิม (2550, บทคัดย่อ) การศึกษาเรื่องการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาเทศบาลสามปี พ.ศ. 2550-2552 เทศบาลตำบลบ้านแหลม อำเภอบ้านแหลม จัหวัดเพชรบุรี พบว่า ประชาชนที่มีอาชีพต่างกันมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาเทศบาล โดยรวมแตกต่างกัน และไม่สอดคล้องกับผลการศึกษาของปิยมาศ จันทรธณี (2553, บทคัดย่อ) ได้ศึกษาการวิจัยเรื่อง การมีส่วนร่วมของประชาชนในแผนพัฒนาสามปีขององค์การบริหารส่วนตำบลลำเลียง อำเภอกะบุรี จัหวัดระนอง พบว่า ประชาชนที่มีอาชีพต่างกัน มีส่วนร่วมในแผนพัฒนาสามปีขององค์การบริหารส่วนตำบลลำเลียงแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และไม่สอดคล้องกับผลการศึกษาของวรรณพร เอี่ยมเส็ง (2553, บทคัดย่อ) การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาสามปีขององค์การบริหารส่วนตำบลกระบังน้อย อำเภอมือง จัหวัดกระบี่ พบว่า ประชาชนที่มีอาชีพต่างกัน มีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาสามปีขององค์การบริหารส่วนตำบลกระบังน้อย อำเภอมือง จัหวัดกระบี่ แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .05 และไม่สอดคล้องกับผลการศึกษาของพิรารวรรณ หอมขำคม

(2554, บทคัดย่อ) การศึกษาการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาสามปีขององค์การบริหารส่วนตำบลบ่อสุพรรณ อำเภอสองพี่น้อง จังหวัดสุพรรณบุรี พบว่า ประชาชนที่มีอาชีพต่างกัน มีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาสามปีขององค์การบริหารส่วนตำบลบ่อสุพรรณ แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และไม่สอดคล้องกับผลการศึกษาของสมศักดิ์ นุ่มคล้าย (2556, บทคัดย่อ) ได้ศึกษาการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาสามปีขององค์การบริหารส่วนตำบลบางรักน้อย อำเภอมือง จังหวัดนนทบุรี พ.ศ. 2557-2559 พบว่า ประชาชนที่มีอาชีพต่างกัน มีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบล โดยภาพรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ความคิดเห็นของผู้วิจัย ถึงสาเหตุของการมีส่วนร่วมของประชาชนที่มีอาชีพต่างกัน มีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาสามปีของเทศบาลนครแหลมฉบัง อำเภอสรีราชา จังหวัดชลบุรี ไม่แตกต่างกัน อาจเป็นเพราะประชาชนที่มีอาชีพต่างกัน ในเขตเทศบาลนครแหลมฉบัง ไม่ได้มีส่วนต่อการเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาสามปีแตกต่างกัน

2.5 รายได้ พบว่า ประชาชนที่มีรายได้ต่างกัน มีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาสามปีของเทศบาลนครแหลมฉบัง อำเภอสรีราชา จังหวัดชลบุรี ไม่แตกต่างกัน จึงปฏิเสธสมมติฐานการวิจัย สอดคล้องกับผลการศึกษาของประสิทธิ์ สินธุภักย์ (2550, บทคัดย่อ) ได้ศึกษาการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาสามปีขององค์การบริหารส่วนตำบลมะกรูด อำเภอโคกโพธิ์ จังหวัดปัตตานี พบว่า ประชาชนที่มีรายได้ต่างกัน มีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาสามปีขององค์การบริหารส่วนตำบลมะกรูด ไม่แตกต่างกัน และสอดคล้องกับผลการศึกษาของอนวัช พงษ์ลิ้ม (2550, บทคัดย่อ) การศึกษา เรื่อง การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาเทศบาลสามปี พ.ศ. 2550-2552 เทศบาลตำบลบ้านแหลม อำเภอบ้านแหลม จังหวัดเพชรบุรี พบว่า ปัจจัยด้านรายได้ต่อเดือนที่ต่างกันมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาเทศบาลโดยรวมไม่แตกต่างกัน และสอดคล้องกับผลการศึกษาของสถิต เศวต์จิดำ (2551, บทคัดย่อ) การศึกษาการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาสามปี พ.ศ. 2550-2552 ขององค์การบริหารส่วนตำบลหนองธง อำเภอบ้านบึง จังหวัดพัทลุง พบว่า ประชาชนที่มีรายได้ต่างกัน มีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาสามปี พ.ศ. 2550-2552 ขององค์การบริหารส่วนตำบลหนองธง ไม่แตกต่างกัน และสอดคล้องกับผลการศึกษาของวรรณพร เอี่ยมเส็ง (2553, บทคัดย่อ) การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาสามปีขององค์การบริหารส่วนตำบลกระปี่น้อย อำเภอมือง จังหวัดกระบี่ พบว่า ประชาชนที่มีรายได้ต่างกัน มีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาสามปีขององค์การบริหารส่วนตำบลกระปี่น้อย อำเภอมือง จังหวัดกระบี่ ไม่แตกต่างกัน

และไม่สอดคล้องกับผลการศึกษาของปิยมาศ จันทรมณี (2553, บทคัดย่อ) ได้ศึกษาการวิจัยเรื่อง การมีส่วนร่วมของประชาชนในแผนพัฒนาสามปีขององค์การบริหารส่วนตำบลลำเลียง อำเภอกระบุรี จังหวัดระนอง พบว่า ประชาชนที่มีรายได้ต่างกัน มีส่วนร่วมในแผนพัฒนาสามปีขององค์การบริหารส่วนตำบลลำเลียงแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และไม่สอดคล้องกับผลการศึกษาของพิราวรรณ หอมขำคม (2554, บทคัดย่อ) การศึกษาการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาสามปีขององค์การบริหารส่วนตำบลบ่อสุพรรณ อำเภอสองพี่น้อง จังหวัดสุพรรณบุรี พบว่า ประชาชนที่มีรายได้ต่างกัน มีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาสามปีขององค์การบริหารส่วนตำบลบ่อสุพรรณ แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และไม่สอดคล้องกับผลการศึกษาของสมศักดิ์ นุ่มคล้าย (2556, บทคัดย่อ) ได้ศึกษาการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาสามปีขององค์การบริหารส่วนตำบลบางรักน้อย อำเภอเมือง จังหวัดนนทบุรี พ.ศ. 2557-2559 พบว่า ประชาชนที่มีรายได้ต่างกัน มีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบลโดยภาพรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และไม่สอดคล้องกับผลการศึกษาของโสภิตา ศรีนุ่น (2558, บทคัดย่อ) ได้ศึกษาเรื่องการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาเทศบาลเมืองเบตง อำเภอเบตง จังหวัดยะลา พบว่า ประชาชนที่มีรายได้ต่างกัน มีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาเทศบาลเมืองเบตง อำเภอเบตง จังหวัดยะลา แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ความคิดเห็นของผู้วิจัย ถึงสาเหตุของการมีส่วนร่วมของประชาชนที่มีรายได้ต่างกัน มีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาสามปีของเทศบาลนครแหลมฉบัง อำเภอศรีราชา จังหวัดชลบุรี ไม่แตกต่างกัน อาจเป็นเพราะประชาชนที่มีรายได้ต่างกัน ในเขตเทศบาลนครแหลมฉบัง ไม่ได้มีส่วนต่อการเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาสามปีแตกต่างกัน

ข้อเสนอแนะ

จากผลการวิจัย เรื่องการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาสามปีของเทศบาลนครแหลมฉบัง อำเภอศรีราชา จังหวัดชลบุรี พบว่า โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง ซึ่งผู้วิจัยเสนอให้มีการทบทวนหรือขั้นตอนการมีส่วนร่วมของประชาชนในด้านการมีส่วนร่วมปฏิบัติการ และด้านการมีส่วนร่วมประเมินผล ที่เป็นสองลำดับสุดท้ายจากทั้งสี่ด้าน ผู้วิจัยจึงขอสรุปข้อเสนอแนะแก่บางประเด็น ดังนี้

ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

1. ด้านการมีส่วนร่วมปฏิบัติการ จากผลการวิจัย พบว่า ประชาชนมีส่วนร่วมในการสนับสนุนในด้านการเงินลงทุนหรือการเข้ามาปฏิบัติงานกับเทศบาลในโครงการต่าง ๆ ดังนั้นทาง

เทศบาลควรมีการประชาสัมพันธ์เชิญชวนให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในโครงการต่าง ๆ ของทางเทศบาล เพื่อเป็นการกระตุ้นจิตสำนึกของประชาชนให้รักถิ่นที่อยู่และอยากที่จะเข้ามาเป็นส่วนหนึ่งของการพัฒนา

2. ด้านการมีส่วนร่วมประเมินผล จากผลการวิจัย พบว่า ประชาชนส่วนมากไม่ได้เข้ามามีส่วนร่วมในการเข้ามาเป็น “คณะกรรมการติดตามและประเมินผล” แผนพัฒนาสามปีของทางเทศบาล ดังนั้นหน่วยงานที่มีส่วนเกี่ยวข้องควรเข้ามาแก้ไขปรับปรุง อาทิเช่น แต่งตั้งประธานชุมชน แต่ละชุมชนเข้ามาเป็นคณะกรรมการติดตามและประเมินผล เป็นต้น

ข้อเสนอแนะเชิงปฏิบัติการ

1. ควรส่งเสริม และสนับสนุนให้ประชาชนเข้าร่วมประชาคมในการจัดทำแผนพัฒนา และคัดเลือกผู้แทนแต่ละชุมชนเพื่อเสนอปัญหาหรือความต้องการในแต่ละชุมชน และเมื่อได้ข้อสรุปในการจัดทำแผนพัฒนาแล้ว ก็ให้ตัวแทนแต่ละชุมชนไปประชาสัมพันธ์กับประชาชนภายในชุมชนของตน เพื่อให้ประชาชนได้ทราบถึงแนวทางการพัฒนาที่ทางเทศบาลได้จัดทำขึ้น

2. ควรส่งเสริม และสนับสนุนให้ประชาชนได้เข้ามามีส่วนร่วมในการติดตามประเมินผลของโครงการ โดยการเข้ามาเป็นคณะกรรมการติดตามและประเมินผล ซึ่งในการเข้ามาเป็นส่วนหนึ่งของคณะกรรมการติดตามและประเมินผล ทำโดยการให้ประชาชนในพื้นที่ควรมีการประชาคมคัดเลือกผู้แทนที่มีความรู้ความสามารถแต่ละชุมชน ให้เข้ามาร่วมตรวจสอบการทำงานของทางเทศบาลและความก้าวหน้าของโครงการที่จัดทำ เพื่อให้ประชาชนได้ทราบถึงประสิทธิภาพการทำงานของทางเทศบาลมากยิ่งขึ้น

ข้อเสนอแนะเชิงวิชาการ

1. การศึกษาวิจัยในครั้งต่อไปควรทำการศึกษาวิจัยแบบคุณภาพ เพื่อเป็นการศึกษาในประเด็นที่แตกต่างออกไปและมีเนื้อหาที่ชัดเจนมากยิ่งขึ้น

2. ควรศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนา เพื่อนำผลการศึกษามาพัฒนาปรับปรุงขั้นตอนการจัดทำแผนพัฒนาสี่ปีต่อไปและเพื่อให้ตรงตามความต้องการของประชาชนมากยิ่งขึ้น

บรรณานุกรม

- กรมส่งเสริมการปกครองส่วนท้องถิ่น. (2548). คู่มือการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น (แผนยุทธศาสตร์ การพัฒนาสามปีและแผนดำเนินงาน). กรุงเทพฯ: กรมส่งเสริมการปกครองส่วนท้องถิ่น.
- กรณีศึกษา ปะติตั้งใจ. (2553). การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาสามปีของ องค์การบริหารส่วนตำบลหนองทุ่ม อำเภอวาปีปทุม จังหวัดมหาสารคาม. วิทยานิพนธ์ รัฐศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชารัฐศาสตร์, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัย ราชภัฏมหาสารคาม.
- กฤษฎาภรณ์ ยูงทอง. (2555). การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาเทศบาลตำบล นางิ้ว อำเภอเมืองเพชรบูรณ์ จังหวัดเพชรบูรณ์: กรณีศึกษาระดับการมีส่วนร่วมของ ประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาเทศบาลตำบลนางิ้ว. เพชรบูรณ์: สาขาวิชา รัฐประศาสนศาสตร์ คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบูรณ์.
- จิรวรรณ อินทรียี่สังวรณ. (2552). การมีส่วนร่วมของประชาชนเกี่ยวกับการจัดทำแผนพัฒนา สามปี: กรณีศึกษาองค์การบริหารส่วนตำบล โป่งแพร่ อำเภอแม่ลาว จังหวัดเชียงราย. การศึกษาอิสระรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย.
- ชนิกา พันล้อม. (2550). การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาสามปีของเทศบาล ตำบลแม่แจ่ม อำเภอแม่แจ่ม จังหวัดเชียงใหม่. วิทยานิพนธ์รัฐประศาสนศาสตร มหาบัณฑิต, สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- ณชมน จันทำโรง, บัณฑูรย์ ตั้งประดิษฐ์ และอริวัฒน์ เนียมพหลูทอง. (2550). การมีส่วนร่วมของ ประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาสามปีเทศบาลเมืองพิจิตร. วิทยานิพนธ์ รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชานโยบายสาธารณะ, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยนเรศวร.
- ณรงค์ ปิติบุญญพัฒน์. (2553). การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาองค์การบริหาร ส่วนตำบลสันต้นหม้อ อำเภอแม่เมาะ จังหวัดเชียงใหม่. วิทยานิพนธ์รัฐประศาสนศาสตร มหาบัณฑิต, สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัย ราชภัฏเชียงราย.

- ณัญญาณี บุญทองคำ. (2555). *การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาตำบลท่าพล อำเภอ เมืองจังหวัดเพชรบูรณ์*. เพชรบูรณ์: สาขาวิชายุทธศาสตร์การพัฒนาคตามหลักปรัชญาของหลักเศรษฐกิจพอเพียง, คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบูรณ์.
- ณัฐกานต์ จันทนาค. (2556). *ความพึงพอใจของประชาชนผู้รับบริการงานทะเบียนราษฎรของเทศบาลตำบลลานกระบือ อำเภอลานกระบือ จังหวัดกำแพงเพชร*, สารนิพนธ์รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์, บัณฑิตวิทยาลัย, วิทยาลัยทองสุข.
- ดวงสมร นามืออง. (2554). *การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาขององค์การบริหารส่วนตำบลสระคู อำเภอสุวรรณภูมิ จังหวัดร้อยเอ็ด*. วิทยานิพนธ์รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชานโยบายสาธารณะ, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- เทศบาลนครแหลมฉบัง. (2560 ก). *แผนยุทธศาสตร์ พ.ศ. 2561-2564*. เข้าถึงจาก http://www.lcb.go.th/_files/data/2016_08_30_031345_42y1dk1p.pdf
- เทศบาลนครแหลมฉบัง. (2560 ข). *ข้อมูลสถิติประชากรเทศบาลนครแหลมฉบัง เดือนมิถุนายน พ.ศ. 2560*. ชลบุรี: กองงานทะเบียนราษฎรและบัตร เทศบาลนครแหลมฉบัง.
- เทศบาลนครแหลมฉบัง. (2560 ค). *แผนพัฒนาสามปีเทศบาลนครแหลมฉบัง 2560-2562*. เข้าถึงจาก http://www.lcb.go.th/data.php?menu_id=196
- เทิดพงศ์ มีศิลป์. (2553). *การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาสามปีขององค์การบริหารส่วนตำบลหนองพลวง อำเภอจักราช จังหวัดนครราชสีมา*. วิทยานิพนธ์รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชานโยบายสาธารณะ, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- ธรณินทร์ คุณแขวน. (2555). *การส่งเสริมสุขภาพผู้สูงอายุโดยการมีส่วนร่วมของชุมชนบ้านช่อระกา ตำบลนาฝายอำเภอเมือง จังหวัดชัยภูมิ*. วิทยานิพนธ์พยาบาลศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชาการพยาบาลเวชปฏิบัติชุมชน, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- บรรเจิด สอพิมาย. (2550). *การมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาท้องถิ่น: กรณีศึกษาองค์การบริหารส่วนตำบลในเมือง อำเภอพิมาย จังหวัดนครราชสีมา*. วิทยานิพนธ์รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาการปกครองท้องถิ่น, วิทยาลัยการปกครองท้องถิ่น, มหาวิทยาลัยขอนแก่น.

- ประสิทธิ์ สีนธุกภัย. (2550). การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาสามปีของ
องค์การบริหารส่วนตำบลมะกรูด อำเภอ โคกโพธิ์ จังหวัดปัตตานี. วิทยานิพนธ์
รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชาการปกครองท้องถิ่น, วิทยาลัยการปกครอง
ท้องถิ่น, มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- ปิยธิดา ปาลรัมย์. (2559). ปัจจัยที่ส่งผลต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในการท่องเที่ยวโดยชุมชน
อำเภอขนอม จังหวัดนครศรีธรรมราช. วิทยานิพนธ์วิทยาศาสตรมหาบัณฑิต, สาขา
วิทยาศาสตร์การกีฬา, บัณฑิตวิทยาลัย, จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ปิยมาศ จันทรมณี. (2553). การมีส่วนร่วมของประชาชนในแผนพัฒนาสามปีขององค์การบริหาร
ส่วนตำบลลำเลียง อำเภอกะบุรี จังหวัดระนอง. วิทยานิพนธ์รัฐประศาสนศาสตร
มหาบัณฑิต, สาขาวิชาการบริหารทั่วไป, วิทยาลัยการบริหารรัฐกิจ, มหาวิทยาลัยบูรพา.
- พระกิตติชัย ปญญาโร (สินคง). (2557). การมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาแผน
ยุทธศาสตร์ ขององค์การบริหารส่วนตำบลท่าโพธิ์ อำเภอเมือง จังหวัดพิษณุโลก.
วิทยานิพนธ์พุทธศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์, บัณฑิตวิทยาลัย,
มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.
- พระครูสังวรภินันท์. (2553). การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาสามปีของ
เทศบาลตำบลเนินกุ่ม อำเภอบางกระทุ่ม จังหวัดพิษณุโลก. วิทยานิพนธ์
รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชานโยบายสาธารณะ, บัณฑิตวิทยาลัย,
มหาวิทยาลัยนเรศวร.
- พระสุริยา โสภภาพ. (2555). การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาขององค์การ
บริหารส่วนตำบลในเขตอำเภอลำดวนสะแกแสง จังหวัดนครราชสีมา. วิทยานิพนธ์
รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชาวิทยาการจัดการ, มหาวิทยาลัย
สุโขทัยธรรมมาธิราช.
- พิรารวรรณ หอมจำคม. (2554). การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาสามปีของ
องค์การบริหารส่วนตำบลบ่อสุพรรณ อำเภอสองพี่น้อง จังหวัดสุพรรณบุรี. วิทยานิพนธ์
ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชารัฐศาสตร์, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัย
เกษตรศาสตร์.
- บุษณา แดงนุ้ย. (2551). การมีส่วนร่วมของประชาชนในแผนพัฒนาเทศบาลตำบลกำแพง อำเภอละงู
จังหวัดสตูล. ภาคนิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชานโยบายและการวางแผน
สังคม, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยทักษิณ.

- ระเบียบกระทรวงมหาดไทย ว่าด้วยการจัดทำและประสานแผนพัฒนาขององค์กรปกครองส่วน
ท้องถิ่น พ.ศ. 2546 (2546, 14 พฤษภาคม). ราชกิจจานุเบกษา. หน้า 14-15.
- วรรณพร เอี่ยมเส็ง. (2553). การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาสามปีขององค์การบริหารส่วนตำบลกระปี่น้อย อำเภอเมือง จังหวัดกระบี่. วิทยานิพนธ์รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชาการบริหารทั่วไป, วิทยาลัยการบริหารรัฐกิจ มหาวิทยาลัยบูรพา.
- วิศิธา สมทรัพย์. (2556). การมีส่วนร่วมของประชาชนต่อการดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนตำบลในเขตอำเภอเมือง จังหวัดลพบุรี. วิทยานิพนธ์รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี.
- ศุภวัฒน์ เพชรวงศ์. (2550). การมีส่วนร่วมของประชาชนในการควบคุมไฟฟ้า อำเภอป่าด จังหวัดอุดรธานี. วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิจัยและพัฒนาท้องถิ่น, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรธานี.
- สถิต เควี่งคำ. (2551). การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาสามปี (พ.ศ. 2550-2552) องค์การบริหารส่วนตำบลหนองธง อำเภอป่าบอน จังหวัดพัทลุง. วิทยานิพนธ์รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชาการปกครองท้องถิ่น, วิทยาลัยการปกครองท้องถิ่น, มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- สนธยา เจริญนวิไชย. (2550). การมีส่วนร่วมของประชาชนในการปกครองท้องถิ่น กรณีศึกษา: องค์การบริหารส่วนตำบลทุ่งปรัง อำเภอสิชล จังหวัดนครศรีธรรมราช. วิทยานิพนธ์รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชาการปกครองท้องถิ่น, วิทยาลัยการปกครองท้องถิ่น, มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- สมศักดิ์ นุ่มคล้าย. (2556). การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาสามปีขององค์การบริหารส่วนตำบลบางรักน้อย อำเภอเมือง จังหวัดนนทบุรี (พ.ศ. 2557-2559). การศึกษาอิสระรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชาวิทยาการจัดการ, แขนงวิชาการบริหารรัฐกิจ, มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช.
- สทนต์ ปัญญาภินันท์. (2557). การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาสามปีของเทศบาลตำบลบ่อแก้ว อำเภอเมืองลำปาง จังหวัดลำปาง. วิทยานิพนธ์รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชาการบริหารและพัฒนาประชาคมเมืองและชนบท, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยราชภัฏลำปาง.

- สมบัติ ทัพธานี. (2554). *การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบล ในเขตอำเภอหนองหาน จังหวัดอุดรธานี*. วิทยานิพนธ์รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชาการปกครองท้องถิ่น, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรธานี.
- สุรศักดิ์ พันธุ์สง่า. (2550). *การศึกษาการมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ในกระบวนการวางแผนพัฒนาการศึกษาของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาชัยภูมิ เขต 1*. วิทยานิพนธ์รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชาการบริหารการศึกษา, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยราชภัฏชัยภูมิ.
- โสภิตา ศรีนุ่น. (2558). *การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาเทศบาลเมืองเบตง อำเภอเบตง จังหวัดยะลา*. สารนิพนธ์รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชาการจัดการภาครัฐและภาคเอกชน, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยหาดใหญ่.
- อนวัช พงษ์ลิ้ม. (2550). *การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาสามปี: ศึกษาเฉพาะกรณีเทศบาลตำบลบ้านแหลม อำเภอบ้านแหลม จังหวัดเพชรบุรี*. วิทยานิพนธ์รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชาการปกครองท้องถิ่น, วิทยาลัยการปกครองท้องถิ่น, มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- อาภรณ์ วัชร. (2546). *การมีส่วนร่วมของประชาชนต่อการบริหารงานพัฒนาท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบล ศึกษากรณี: องค์การบริหารส่วนตำบลวังตะเคียน อำเภอเมือง จังหวัดฉะเชิงเทรา*. วิทยานิพนธ์รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชาการบริหารทั่วไป, วิทยาลัยการบริหารรัฐกิจ, มหาวิทยาลัยบูรพา.
- เอกวิทย์ นวเศรษฐ. (2554). *การศึกษากระบวนการมีส่วนร่วมในการวางแผนชุมชน: กรณีศึกษาชุมชนโพธิ์โมสต์และชุมชนทรัพย์สินพัฒนา*. วิทยานิพนธ์การวางแผนชุมชนเมืองและสภาพแวดล้อมมหาบัณฑิต, สาขาวิชาการวางแผนชุมชนเมืองและสภาพแวดล้อม, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- Bertrand, R. (1958). *Understanding history and other essays*. New York: Philosophical Library.
- Cohen, J. & Uphoff, N.T. (1977). *Rural development participation: concepts and measures for project design, Implementation and Evaluation*. In Rural development monograph no. 2: The Rural Development Committee Center for International Studies Cornell University.

Koontz, H., O'Donnel, C. & Weihrich, H. (1982). *Essentials of management* (3rd ed.).

New Delhi: TATA McGraw-Hill.

Yamane, T. (1973). *Statistic: An introductory analysis* (3rd ed.). New York: Harper & Row.

ภาคผนวก

แบบสอบถามสำหรับการวิจัย

การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาสามปีของเทศบาลนครแหลมฉบัง

อำเภอศรีราชา จังหวัดชลบุรี

.....

ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

คำชี้แจง: กรุณาทำเครื่องหมาย ✓ ในช่อง [] ที่ท่านต้องการ (เลือกตอบเพียงข้อเดียว)

1. เพศ

[] ชาย

[] หญิง

2. อายุ

[] อายุ 18-30 ปี

[] อายุ 31-40 ปี

[] อายุ 41-50 ปี

[] อายุ 51-60 ปี

[] อายุ 61 ปีขึ้นไป

3. ระดับการศึกษา

[] ประถมศึกษา

[] มัธยมศึกษาตอนต้น

[] มัธยมศึกษาตอนปลาย/ ปวช.

[] อนุปริญญา/ ปวส.

[] ปริญญาตรี

[] สูงกว่าปริญญาตรี

4. อาชีพปัจจุบัน

[] นักเรียน/ นักศึกษา

[] ข้าราชการ/ พนักงานรัฐวิสาหกิจ

[] พนักงานบริษัท/ ลูกจ้างทั่วไป

[] อาชีพอิสระ/ ธุรกิจส่วนตัว

[] เกษตรกร

[] อื่น ๆ (โปรดระบุ).....

5. รายได้

[] ต่ำกว่า 10,000 บาท

[] 10,001-20,000 บาท

[] 20,001-30,000 บาท

[] มากกว่า 30,000 บาท

ส่วนที่ 2 แบบสอบถามเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาสามปีของเทศบาลนครแหลมฉบัง อำเภอสัตหีบ จังหวัดชลบุรี

คำชี้แจง : 1. แบบสอบถามนี้เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับความคิดเห็นของท่านในการมีส่วนร่วมจัดทำแผนพัฒนาสามปีของเทศบาลนครแหลมฉบัง อำเภอสัตหีบ จังหวัดชลบุรี

2. ให้ท่านพิจารณาการมีส่วนร่วมโดย ✓ ในตาราง มี 3 ระดับ ดังนี้
- 1 คะแนน มีส่วนร่วมน้อย หมายถึง ไม่เคยมีส่วนร่วมหรือมีส่วนร่วมเพียงครั้งเดียว
 - 2 คะแนน มีส่วนร่วมปานกลาง หมายถึง มีส่วนร่วมบางครั้ง
 - 3 คะแนน มีส่วนร่วมมาก หมายถึง มีส่วนร่วมทุกครั้ง

ประเด็น	ระดับการมีส่วนร่วม		
	มาก (3)	ปานกลาง (2)	น้อย (1)
ด้านการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ			
1. มีส่วนร่วมในการเสนอประเด็นปัญหาของชุมชน			
2. มีส่วนร่วมในการเสนอประเด็นความต้องการของชุมชน			
3. มีส่วนร่วมกำหนดเป้าหมายและหลักการพัฒนาเพื่อแก้ไขปัญหภายในพื้นที่ของเทศบาล			
4. มีส่วนร่วมในการจัดลำดับความสำคัญของโครงการ/แผนงาน ที่จะบรรจุไว้ในแผนพัฒนาสามปีของเทศบาล			
5. มีส่วนร่วมในการตัดสินใจโครงการต่างๆของเทศบาลที่จะมีการดำเนินงาน เช่น โครงการก่อสร้างต่างๆ			

ประเด็น	ระดับการมีส่วนร่วม		
	มาก (3)	ปานกลาง (2)	น้อย (1)
ด้านการมีส่วนร่วมในการปฏิบัติการ			
6. มีส่วนร่วมในโครงการต่าง ๆ ของแผนพัฒนาสามปี โดยร่วมลงมือปฏิบัติตามแผนงานของโครงการ			
7. มีส่วนร่วมโดยเข้าร่วมเป็นผู้ปฏิบัติงานหรือประสานงานในโครงการ/แผนงานต่าง ๆ ของเทศบาล			
8. มีส่วนร่วมในการสนับสนุนในด้านการเงินลงทุนหรือการเข้ามาปฏิบัติงานกับเทศบาลในโครงการต่าง ๆ			
9. มีส่วนร่วมในการเข้าฝึกอบรมผู้ที่เข้าปฏิบัติในโครงการ			
10. มีส่วนร่วมในการแต่งตั้งหรือเสนอชื่อผู้แทนในชุมชน เพื่อเข้ามาเป็นคณะกรรมการจัดทำแผนพัฒนาฯ			
ด้านการมีส่วนร่วมในผลประโยชน์			
11. ประโยชน์จากแผนพัฒนาของเทศบาลตอบสนองต่อความต้องการและแก้ไขปัญหาของท้องถิ่น			
12. ผลประโยชน์จากโครงการ/กิจกรรม ต่าง ๆ ในแผนพัฒนาของเทศบาลส่งผลให้เกิดรายได้เพิ่มขึ้นแก่ชุมชน			
13. ได้รับผลประโยชน์จากโครงการ/กิจกรรมต่าง ๆ ในการพัฒนาของเทศบาล			
14. เมื่อโครงการ/แผนงานของเทศบาลได้ดำเนินการแล้วเสร็จทำให้คุณภาพชีวิตดีขึ้น			
15. ผลการดำเนินงานของโครงการ/แผนงานต่าง ๆ ของทางเทศบาลได้รับการความเชื่อมั่นจากหน่วยงานต่าง ๆ รวมทั้งประชาชนมากยิ่งขึ้น			

ประเด็น	ระดับการมีส่วนร่วม		
	มาก (3)	ปานกลาง (2)	น้อย (1)
ด้านการมีส่วนร่วมในประเมินผล			
16. มีส่วนร่วมในการกำหนดหลักเกณฑ์หรือตัวชี้วัด เพื่อใช้ในการติดตามประเมินผลแผนพัฒนาสามปี			
17. ได้ร่วมเป็น “คณะกรรมการติดตามและประเมินผล” แผนพัฒนาสามปีของทางเทศบาล			
18. มีส่วนร่วมในการตรวจสอบระหว่างดำเนินการตามแผนพัฒนาสามปี			
19. มีส่วนร่วมในการตรวจสอบหลังดำเนินการตามแผนพัฒนาสามปี			
20. มีส่วนร่วมในการรับทราบการรายงานผลการดำเนินโครงการ/ แผนงานต่าง ๆ ของเทศบาล			